

ವೈಷ್ಣವರು ಹಿಲ

# ಟಿಪ್ಪಣಿ

ವ್ಯಾಜಿ ವಾಣಿಶಿ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಬೂಕು



ಪಿ. ಇನ್ಸಾಝಲ್ ಮೂಡುಶೆಡ್ಡೆ

• ಪಿ. ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್, ಮೂಡುಶೆಡ್ಡೆ  
ಎಲ್ಲಿಯೂ

ಮೈಸೂರು ಪಿಲಿ

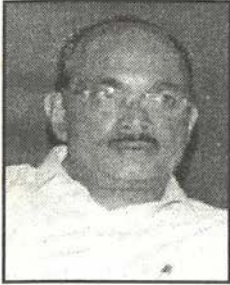
# ಱಿಪ್ಪು

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆರೊ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಬೂಕು

ಸಾನಿಯ ಪಬ್ಲಿಕೇಶನ್ ಮೈಕಾಲ

**Mysooru Pili :Tippu** - by P. Ismail Mudushedde in Beary language and published  
by Sania Publication, Mangalore

ಸುರೂತೂ ಅಚ್ಚಿ	:	ನವೆಂಬರ್ 2008
ಹಕ್ಕಿ	:	ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್ ಮೂಡುಶಡ್ಡೆ
ಬೆಲೆ	:	ರೂ.75
ಪುಟ	:	viii + 52
ಪ್ರಕಾಶಕ	:	ಸಾನಿಯಾ ಪಬ್ಲಿಕೇಶನ್ಸ್ ಮೈಕಾಲ
ಡಿ.ಟಿ.ಪಿ.	:	ಹಾನಾ ಪಬ್ಲಿಷರ್ಸ್ ಹ್ಯಾಮಿಲ್ಟನ್ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್, ಮೈಕಾಲ - 575 001.



## ಸುರುತೊ ಪಲ್ಲ

ಚೊಮ್ಮೆ ವರ್ಷತ್ಲಾಂಟ್, ಪತ್ರಕರ್ತ ಆಯಿಟ್, ಕಳಿಂಚ್ಚೊ ಅಂಜಿ ವರ್ಷತ್ಲಾಂಟು. 'ಕ್ರೈಂ V/S ಲಾರಿಚಾರ್ಜ್' ಚೊಲ್ಲುರೊ ಪವುನಂಜಿ ನಾಲ್ ಒರ್ಕ ಬಂಡೊ ಪೇಪರ್‌ರೊ ಸಂಪಾದಕ, ಮಾಲಕ ಪಿನ್ನೆ ವ್ಯವಸ್ಥಾಪಕ ಆಯಿಟ್ ಉಲ್ಲೊ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್ ಮೂಡುಶೆಡ್ಡೆರೊ ಪಿನ್ನೆ ನಂಡೊ ಚಂಜಯಿ ಪಾಡ್ ಚೊಮ್ಮೆ ವರ್ಷತ್ಲಾಂಟು ಉಂಡು. ಕಳಿಂಚ್ಚೊ ನಾಲ್ ವರ್ಷತ್ಲಾಂಟು ಮೈಕಾಲ್ತೊ ಪುರಭವನತ್ಲಾ ಆಯಾಲ್‌ರೊ ಪೇಪರ್‌ರೊ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವತ್ಲೊ ಚೊಮ್ಮೆ ಗಡ್ಡ್‌ಲ್ ಆಚರಣೆ ಆರ್. ಮೈಕಾಲ್ತೊ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ ದೂರತ್ಲೊ ಬೆಲಿಯೊ ಬೆಲಿಯೊ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಆಲ್‌ಮಾರ್, ನಲ್ಲೊ ನಲ್ಲೊ ಕಾನ್‌ದಾನ್ ಉಲ್ಲೊ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಕೂಡ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್‌ರೊ ಪೇಪರ್‌ರೊ ವಾರ್ಷಿಕೋತ್ಸವತ್ಲಾಂಟ್ ಬಿರಂದರ್ ಆಯಿಟ್ ಬಂಡೆದ್, ಅದೊರು ಬೆಲಿಯೊ ಬಿಸಯಮೆ. 2007 ಡಿಸೆಂಬರ್ ತಿಂಜಲ್‌ಲ್ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್ ತಂಡೊ ಉಮ್ಮರೊ ಪಲ್ಲ ಬ್ಯಾರಿಬಾಸೆರೊ ಮೇಲ್ ಪಿಸ್ ಬೆಚ್ಚಿಟ್, ಎಲ್ಲಾ ಸಮುದಾಯತ್ಲೊ ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ರೊ ಕೂಟಿಟ್, ಬ್ಯಾರಿಸೌಹಾರ್ದ ಸಂಗಮ ಚೊಲ್ಲುರೊ ಒರು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಆಕಿತ್. ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ 'ಬಿರಂದರ್' ಚೊಲ್ಲುರೊ ಒರು ಬ್ಯಾರಿ ನಾಟಕತೊ ಎಲ್ಡಿಟ್, ಅದೊರು ನಿರ್ದೇಶನ ಆಕಿಟ್ ಕೊರಿಯ ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ರೊ ತಡೆ-ತಕರಾರೊ ಕನಕ್‌ಗ್ ಎಡ್ಕಾಂಟೆ, ನಾಟಕ ಚೊಲ್ಲುರೆದ್ ಈ ದೇಶತ್ಲೊ ಒರು ಕಲೆ ಇದ್ಕ ಜಾತಿ, ಬಾಸೆರೊ, ದೀನೊರು ಅಡ್ಡಿ ಬರೊಗು ತೀರ ಚೊಂತು ಹರತ್ಲೆ ನಾಟಕ ಆಕಿತ್. ಈ ಬಟ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್ ತಂಡೊ ಜಂಡನೇ ವರ್ಷತ್ಲೊ 'ಬ್ಯಾರಿ ಸೌಹಾರ್ದ ಸಂಗಮ' ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಆಕಿಯೊಂಟು ಉಂಡು. ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮತ್ಲಾಂ ಆಯಾಲ್. 'ಮೈಸೂರು ಪಿಲಿ ಟಿಪ್ಪು' ಚೊಲ್ಲುರೊ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಒರು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಬೂಕು ಎಲ್ಡಿಟ್, ಅದೊರು ಪರ್ತ್ ಕೊಂಬರೊಗ್ ಪರ್ತಾಯಿರ್. ಈ

ಬಿಸಯ ನಂಡೊಟ್ಟಿಗೆ ಆಯೆಲ್ ಚೊಲ್ಲುಂಬೊ ನಕ್ಕು ಚೊಮ್ಮೆ ಸಂದೋಲ ಆಯಿತ್. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೊ ಬಗ್ಗೆಲ್ ನಾನ್ ಈ ಮುನ್ನೊಲು ಚೊಮ್ಮೆ ಕನ್ನಡ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಬುಕ್ಕು ಓದಿಟ್ ತೆರಿಜ್ಜಿನ್ನೆ. ಇಸ್ತಾಯಿಲ್ ಎಲ್ಲಿಯೊ 'ಮೈಸೂರು ಪಿಲಿ ಟಿಪ್ಪು' ಬುಕ್ಕು ಪ್ರಿಂಟ್‌ಗ್ ಪೊಂಡೊ ಮುನ್ನೊಲು ಇದ್ಕೊ ಒರು ಸುರುತೊ ಪಲ್ಕು "ಮುನ್ನುಡಿ" ನಿಂಜ ಎಲ್ಲೊನುಂಟು ಚೊಂತು.

ಪೇಪರ್ಲ್ ಅವ್ಯವಸ್ಥೆರೊ ನಿಪ್ಪಾಟೊಗಾಯಿಟ್ಪ್ಪೊ ಸ್ಟ್ರಾಂಗ್ಲ್ ಎಲ್ದೊರೊ ಕ್ರೈಂ ರಿಪೋರ್ಟರ್ ಇಸ್ತಾಯಿಲ್ ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಯಿಟ್ ಎತ್ತರೆ ಎಲ್ಲುಂಟು ನಾನ್ ಬಿಯಾರ್ಚೆ. ಆಯೆಂಗಾಆಯೆಲ್ ತನ್ನೊ ಮೈಸೂರು ಪಿಲಿ ಟಿಪ್ಪು ಓದಿಯೊ ಪಿನ್ನೆಮೆ ನಕ್ಕು ಗೊಂತಾಯೊ ಮುನ್ನೊಲ್ಲು ಇಸ್ತಾಯಿಲ್ ನಲ್ಲೊ ಒರು ಚಾರಿತ್ರಿಕತೊ ಬಗ್ಗೆ ಎಲ್ಲುರೊ ಎಲ್ತೊಗಾರ ಆವುರಾಂಟ್. ಟಿಪ್ಪುರೊ ಆಡಳಿತತ್ಲ ನಡನ್ನೊ ಕೊರಿಯ ಅಗತ್ಯತ್ತೋ ಇಸ್ತಾಯಿಲ್ ಬೇರೆ, ಬೇರೆ ಪೇರ್ ಬೆಚ್ಚಿಟ್ಪ್ಪೊ ಎಲ್ದಿರ್, ಈ ಬೂಕುಲು ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೊ ಅಕೀರಿರೊ ಪಡೆರೊ ಬಗ್ಗೆ ನಲ್ಲೊ ವಿವರಣೆ ಕೊಡ್ತುರು. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ನಂಬಿಟ್ಪ್ಪೊ ಇನ್ನೊ, ಆಯಾಲ್ ಚಂಜಯಿಂಟ್ ಬಿಯಾರ್ಚಿಟ್ ಇನ್ನೊ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಆಯಾಲ್ಗ್ ದೋಖ ಆಕೊರೊರು. ಈ ದೇಶತ್ಲ ಆಯಿಟ್ ಆಯಾಲ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಬಲೊಟ್ಟಿಗೆ ಪಡೆ ಎಡ್‌ಟ್ ಆ ಪಡೆಲ್ ಸೈದಾವುರು. ಇದೊರೆಲ್ಲ ಇಸ್ತಾಯಿಲ್ ಸುಲಭತ್ಲ ಓದೊಗು ಆವುರೆ ಪೋಲೆ ಎಲ್ದಿಟ್ ಇನ್ನೆಂಗುಂ ಬ್ಯಾರಿಬಾಸೆಲ್ ಮಾತ್ರ ಆಯಾಲ್ ಇದೊರೊ ಎಲ್ದಿಯೆದ್ ಅದೊರು ಬೆಲಿಯೊ ಸಾಧನೆಂಟ್ಟೆ ಚೊಲ್ಲಾ. ಇಸ್ತಾಯಿಲ್‌ರೊ ಈ ಸುರುತೊ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸಾ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಬೂಕುಗು ಸಮಸ್ತ ಬ್ಯಾರಿಂಜ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡ್ತೆಂಗ್ ಇಸ್ತಾಯಿಲ್ ಮೂಡುಶೆಡ್ಡೆರೊ ಎಲ್ತಲ್ ಎನಿ ಚೊಮ್ಮೆ ಬ್ಯಾರಿ ಬೂಕು ಪರ್ತ್ ಬರು. ಆಯಾಲ್‌ಗ್ ಎನಿಯುಂ ಚಮ್ಮೆ ಎಲ್ಲೊಗು ಪಡಚೊನು ಶಕ್ತಿ, ಮನಸ್ ಕೊಡ್ಚಿಟ್‌ಂಟ್ ಆ ಅಲ್ಲಾಹುರೊಟ್ಟಿಗೆ ನಾನ್ ತೇಡರೆ. ಆಮೀನ್.

ಜನಾಬ್ ಮಹಮ್ಮದಾಲಿ ಅಬ್ಬಾಸ್  
ಅಬ್ಬಾಸ್ ಟೆಂಬರ್ಸ್ & ಡಿಸೈನ್ ಡೋರನ್ಸ್  
ಅಲಂಗಾರ್, ಮೂಡಬಿದ್ರೆ

## ನಿಜಲೊಟ್ಟಿಗೆ

ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್ ಮೂಡುಶೆಡ್ಡೆ ಇಯೆಲ್ ತಾನ್ ಎಲ್ಲಿಯೊ ಈ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಬೂಕು ಎಜನೆ ಆಯಿರ್ ಚೊಂತು ನಂಡೊಟ್ಟಿಗೆ ಕೇಡ್, ಅಯೆಲೆಗಾನ ಎತ್ತರಮ ಚೆರಿಯೆ ಇಕ್ಕುರೊ ನಾನ್ ಎಂದ್ರೊ ಚೊಲ್ಲುರೆಂಟ್ ಆಯಿಲ್ಲೆ, ಆಯೆಂಗುಂ ಚಮ್ಮೆ ಚರಿತ್ರೊ ಬೂಕು, ಕಾದಂಬರಿ ಎಲ್ಲಾ ಓದಿಟ್ವ್ ಅನುಭವ ಇನ್ನೊ ನಾನ್, ಸಾಹಿತ್ಯತ್ಲ್ ಚಮ್ಮೆ ಆಸಕ್ತಿ ಇನ್ನೊ ನಕ್ಕು ನಂದೆಲ್ ಸಾಧ್ಯ ಇಲ್ಲಾಂಟ್ ಚೊಲ್ಲೊಗು ಆಯಿಲ್ಲೆ. 'ಆವು' ಚೊಲ್ರೆ ಚೊನ್ನುಟ್ವ್ ಚೊನ್ನೆ. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ರಾಜಾವುರೋ ಬಗ್ಗೆ ಓದಿಟ್ವ್ ಚಮ್ಮೆ ಸಂದೋಲ ಆಯಿತ್. ಇದ್ ಎಲ್ಲೊಗು ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್ ಚಮ್ಮೆ ಕಷ್ಟ ಬನ್ನಾರಂಟ್ ಗೊಂತಾಯ್. ಎಂದ್‌ಗ್ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಎಲ್ಲೊಗೆ ಕಷ್ಟ. ಆಯೆಂಗುಂ ಆ ಕಷ್ಟತ್ತೋ ಇಷ್ಟತ್ಲ್‌ಗ್ ತಿರ್ವಿಟ್ವ್ ಎಲ್ಲರುಗುಂ ಅರ್ಥ ಆವುರೊ ಪೋಲೆ ಎಲ್ಲಿರ್.

ಇಯೆಲ್ ಎಲ್ಲಿಯೋ ಈ ಬೂಕುಲು ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಎಡ್ತೊ ಪಡೆರೊ ಬಗ್ಗೆ ನಲ್ಲೊ ವಿವರಣೆ ಕೊಡ್ತರು. ಆಕೆರಿರೊ ಪಡೆರೊ ನೆನಕುಂಬೊ ಮೇಲ್ ಒರು ನಮೂನ ಆವುರು. ಈ ದೇಶತ್ಲ್ ಗಾಯಿಟ್ವ್ ಟಿಪ್ಪು ಪಡೆಲೆ ಶಹೀದ್ ಆವುರೆದ್ ನೋಕುಂಬೊ ಕಣ್ಣ್ ನೊರಚ್ಚಿ ಬಂಡ್. ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್‌ರೋ ಈ ಪ್ರಯತ್ನತ್ಲ್‌ಗ್ ಅಲ್ಲಾಹು ತೆರು ಕಾಟಿಯೆಕ್ಕಾಯಿಟ್ ಅಲ್ಲಾಹುಗ್ ನಂಡೊ ಸ್ತುದಿ.

● ಅತಿಜ, ಮೈಕಾಲ

## ಜಂಡ್ ಪಲ್ಕ

ಚೊಮ್ಮೆ ತುಳು ನಾಟಕ ಎಲ್ದಿಟ್, ಕನ್ನಡತ್ಲೆ ಕಾದಂಬರಿ ಎಲ್ದಿಟ್ ಅನುಭವ ಇನ್ನೊ ನಕ್ಕಾ ಬ್ಯಾರಿಬಾಸೆಲ್ ಒರು ಬೂಕು ಎಲ್ದೊನುಂಟು ಮನಸಾಯಿತ್. ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ 'ಬಿರ್ಂದರ್', ಕಾಸಿಂಕಾಕರೊ ಪಿತ್ಲೆ, ತಲಾಖ್ ಅಲಾಖ್ ಚೊಲ್ಲುರೊ ನಾಟಕ ಎಲ್ದಿಯೊ ಅನುಭವ ಉಂಡು. ಬಿರ್ಂದರ್ ನಾಟಕ ಕಳಿಂಚ್ಚೊ ವರ್ಷ ಮೈಕಾಲ್ತೊ ಪುರಭವನತ್ಲೆ ಪ್ರದರ್ಶನ ಆಯಿರ್. ಕಾಸಿಂಕಾಕರೊ ಪಿತ್ಲೆ ನಾಟಕತೊ ಬೂಕು ಎನಿ ನಿಂಜಲೊ ಕೈ ಸೇರೊನತ್ತರೆ. 'ಸಂದೋಲ' ಚೊಂತು ಬ್ಯಾರಿ ಭಾಸೆಲ್ ಒರು ನೀಡಿಯೊ ಫಿಲಂರೊ ಎಲ್ದಿರೆ, ಎನಿಕೊರಿಯ ನಾಲ್ತೊ ಅದ್‌ರೊ ಸೂಟಿಂಗ್ ಶುರು ಆವುರು. ಮೂಡಬಿದ್ರೆಲ್ ಡಿಸೆಂಬರ್ 14 ತಾರೀಕ್‌ರಂಡ್ ನಡಕರೆ ಆಳ್ವಾಸ್ ಬ್ಯಾರಿ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನತ್ತಂಡ್ ಪರ್ತ್‌ಕೊಂಬರೊನುಂಟುಲ್ತೊ 'ಕಲಾಂಗ್ ಒರು ಸಲಾಂ' ಡಾ| ಎ.ಪಿ.ಜೆ. ಅಬ್ದುಲ್ ಕಲಾಂರೊ ಬಗ್ಗೆಲ್ ಎಲ್ದಿಯೊ ಬೂಕು. ಇಪ್ಪ ಸುರುತೊ ನಂಡೊ ಬ್ಯಾರಿ ಬೂಕಾಯಿಟ್ 'ಮೈಸೂರು ಪಿಲಿ ಟಿಪ್ಪು' ನಿಂಜಲೊ ಕೈಗ್ ತನ್ನಾರೆ. ನಿಜಗ್ ನಂಡೊ ಬ್ಯಾರಿ ಎಲ್ತಲ್ ಕೊರಿಯ ಶಬ್ದತ್ತೋ ತಪ್ಪುಕಾನು. ಆಯೆಂಗ್ ಅದ್‌ರೊ ತಿದ್ದಿಟ್ಲೆ ನಿಂಜ ನಂಡೊ ಎಲ್ತಲ್ ಎನಿ ಮುನ್ನೊಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಆಕೊನುಂಟು ನಿಂಜಲೊಟ್ಟಿಗೆ ಪಿರ್ಸತ್ಲೆ ಕೇಟೊಂಟುಲ್ಲೆ.

ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೊ ಬಗ್ಗೆ ಕೊರಿಯ ಬೂಕು ಓದಿಟ್ ನಾನ್ ಸ್ಪಡಿ ಆಕಿಟ್ಲೆ ಈ 'ಮೈಸೂರು ಪಿಲಿ ಟಿಪ್ಪು' ಎಲ್ದಿರೆ. ಈ ಬೂಕು ಪರ್ತ್ ಬಂಡೊ ಇಂಡತ್ತೊ ಈ ನಾಲ್‌ರೊ ಸಂದೋಲತ್ಲೆಗ್ ನಂಡೊ ಮೇಲ್ ಪಿರ್ಸ ಬೆಚ್ಚಿಟ್ಲೆ ಬನ್ನೊ ಎಲ್ಲಾ ಬಿರ್ಂದರ್‌ಗ್, ನಂಡೊ ಈ ಬೂಕುರೊ ಡಿ.ಟಿ.ಪಿ ಆಕಿಟ್ಲೆ ಚೆಂದತ್ಲೆ ಪರ್ತ್ ಕೊಂಬರೊ ಕಾರಣ ಆಯೊ 'ಹಾನಾ' ಪಬ್ಲಿಷರ್ಸ್ ಮೈಕಾಲ ಇಂಜಗ್ ನಂಡೊ ಕಲ್ಪು ನೊರಂಚ್ಚೊ ನನ್ನಿ : ಎಲ್ಲಾ ವಿಧತ್ಲೆ ನಕ್ಕಾ ಸಹಾಯ ಆಕಿಯೊ ಕೊರಿಯ ಬ್ಯಾರಿ ಚಂಚ್ಚಾಯಿಮಾರ್‌ಗುಂ ನಾನ್ ನನ್ನಿ ಚೊನ್ನೊಂಟುಲ್ಲೆ. ಎಲ್ಲರುಗುಂ ತಡಿಕ್ ರಾಹತ್, ಸಂದೋಲ ಕೊಡ್ಕಟ್‌ಂಟ್ ಅಲ್ಲಾಹುರೊಟ್ಟಿಗೆ ನಾನ್ ದುಆ ಆಕಾರೆ. ಆಮೀನ್.

ಪಿ. ಇಸ್ತಾಯಿಲ್, ಮೂಡುಶೆಡ್ಡೆ

Mob.: 9964513772

## ಈ ಬಾಕುಬಲ್ಲೊ ಬಿಶಯ

- ನೇಚರ್ 1
- ಮಸ್ಕತ್‌ರೊ ಮ್ಯಾಲಾರ್ 5
- ಆಡಳಿತ ಆಕಿಯೊಂಟಿನ್ನೊ ಬಗ್ಗೆ 9
- ಅಡಿ ಆಯೊ ಪಿಲಿ 13
- ಟಿಪ್ಪುರೊ ಪುದಿಯೊ ಕಾನೂನು 17
- ಟಿಪ್ಪುರೊ ದುನಿಯಾವುರೊ ತನ್ನ ತೀಂತ್ 29

ಇದ್

# ಸಾನ್ಯಾ ಪಿಚ್ಚಿಶೆಶನ್

ಮೈಕಾಲ

ಇಂಜಲೊ ಸುರುತೊ ಬೂಕು.

## ನೇರ್ಚ್

ಹೈದರಾಲಿ ತಂಡೂ ಪೆಂಜ್ಜಯಿ ಫಕ್ರು ನೀಸಾರೊ ಒತ್ತಾಯತ್ತೆಗಾಯಿಟ್ ಬೇನಾಬೇಂಡೇಂಟ್ ಟಿಪ್ಪು ಮಸ್ತಾನ್ ಔಲಿಯಾರೋ ಖಬುರಾರೊ ಎದಾರ್ ನಿಕ್ಕಾರ್. ಚಮ್ಮೆ ನೇರ್ಚೆತ್ತೋ ಪೈಸೆ ಇಟ್ಪಟ್ಟ್ ಅವುಡೊ ಪರ್ತ್ ಬಂತ್. ಆಯೆಂಗ್ ಫಕ್ರುನ್ನೀಸಾ ಮಾತ್ರ ಟಿಪ್ಪು ಮಸ್ತಾನ್ ಔಲಿಯಾರೊ ಖಬುರಾರೊ ಎದುರು ನಿಂಡಾಟ್ ಚಮ್ಮೆ ನೇರ ಅಲ್ಲಾಹುರೊಟ್ಟಿಗೆ ತೇಡಿಯೋಂಟಿಂತ್. ನಾಲುಗು ಸುಬೈಕ್ ಖಬುರುಡವುಡೆಗ್ ಬಂತ್ ಅಸರ್ತೋಲೋ ದೆಚ್ಚಿಟ್ಪ್ ರಿಯಾರತ್ ಆಕಿಯೋಂಟಿಂತ್. ಇಂಜನೆ ಒರು ವಾರ ರಿಯಾರತ್ ಆಕ್ರೆ ಚೊಂತು ಆಯಿಮ ಮುನ್ನೊಲೆ ನೇರ್ಚೆ ಬೆಚ್ಚಿಟ್ಪ್ ಇಂತ್. ಟಿಪ್ಪು ಮಸ್ತಾನ್ ಔಲಿಯಾರೋ ಖಬುರುಸ್ತಾನತ್ತೋ ವತಾರ ಫಕ್ರುನೀಸಾಗ್ ಚಮ್ಮೆ ಪಿಡಿತ್ತೆ. ಈ ದರ್ಗಾತ್ತೋ ಚುತ್ತುಲು ಚಂದ ಚಂದತ್ತೋ ಪೂರೋತ್ಯೆಜಲೊ ನಡೊನುಂಟು ಆಯಿಮಗ್ ಆಸೆ ಆಯ್. ಹೈದರಾಲಿರೊ ಆಸ್ತಾನತ್ತಲ್ ಇನ್ನೊ ಕೊರಿಯ ಆಲ್ಮಾರೊ ಬಿಲ್ಚಿಟ್ಪ್ ಪೂರೋತ್ಯೆಜಲೊ ನೆಡ್ಪಾಟ್. ಅಜನೆ ಪೂರೋತ್ಯೆ ನಂಚ್ಚೊಂಟ್ ಇಕ್ಕುಂಬೊ ಅವುಡೆಗ್ ಒರ್ ಬಚ್ಚಾಲಿರೊ ಪೋಲ್ತೋ ಬಾಲಕಾರ ಬಂಡ "ಊಡೆ ಪೂರೋ ತೈ ನಡೊಗು ತೀರ" ಚೊಂತು ಅವೊನು ಚೊಲ್ಲುರಾ. ಈ ಬಾಲಕಾರ ಟಿಪ್ಪು ಮಸ್ತಾನ್ ಔಲಿಯಾರೊ ಮೋನು ಚೊಂತು ಅವುಡೆ ಇನ್ನಜ ಚೊಲ್ಲುರೊರು. ಅಪ್ಪ ಫಕ್ರುನ್ನೀಸಾ ಆ ಬಾಲಕರೊ ಸಮಾಧಾನ ಆಕ್ರ್. "ಊಡೆ ಪೂರೋತ್ಯೆ ನಡೈದಲ್ ಔಲಿಯಾಗ್ ಕೊಸಿ ಆವುರ್" ಚೊಂತು ಚೊಲ್ಲು. ಅಪ್ಪ ಆ ಬಾಲಕಾರ ಖಬುರುರಾಡೆಗ್ ಪೋಯಿಟ್ಪ್ ಅವೊಂಡೊಹಾಲ್ಗೆ ಎಂದಾ ಪಲ್ಕ ಪರಚ್ಚಿಟ್ಪ್ ಪರ್ತ್ ಬಂಡ. "ಇಲ್ಲೆ, ಊಡೆ ಪೆನ್ನೆ ಒರ್ತಿ ಪೂರೋತ್ಯೆ ನಡೆಪ್ಪಾತ್ರೇದ್"

ಔಲಿಯಾಗ್ ಇಷ್ಟ ಇಲ್ಲೆ. ಊಡೆ ಪೂರೋತ್ಕರೋ ನಡೋನ್‌ಂಟೇ ಇನ್ನೆಂಗ್ ನಿಂಡೋ ಮೋನುರೊ ಕಡ್ತ" ಅಪ್ಪ ಫಕ್ರುನೀಸಾ ಬೇಜಾರ್‌ಲ್ ಚೋಲ್ಯು - "ನಕ್ಕ್ ಮೋನೇ ಇಲ್ಲೆ" "ನಿಕ್ಕ್ ಮೋನ್ ಇಲ್ಲೆಂಟ್ ನಕ್ಕ್ ಗೊಂತುಂಡ್. ಅದ್ಕಾಯಿಟ್ ನೀನ್ ಊಡೆ ಬಂತ ರಿಯಾರತ್ ಆಕ್ರೊಂಟು ಉಲ್ಲೊ. ನಿಂಡೋ ದುವೆ ಔಲಿಯಾಗ್ ಎತ್ತಿರ್. ನಿಕ್ಕ್ ಒನ್ನಲ್ಲ ಚಮ್ಮೆ ಆನ್‌ಮಕ್ ಆವುರು. ಆಯೆಂಗ ಮಕ್ ಆಯಿಟ್ ಎಂದ್ರೊ ಪ್ರಯೋಜನ? ಪಡೆಗ್ ಕಡ್ತಿಟ್ ಕೊಲ್ಲು ರಲ್ಲೆ" ಔಲಿಯಾರೋ ಮೋಂಡೋ ಈ ಪಲ್ಯ ಕೇಟ್‌ಟ್ ಫಕ್ರುನೀಸಾಗು ಚಮ್ಮೆ ಪೇಡಿಯುಂ ಆವುರು, ಬೇಜಾರುಂ ಆವುರು - "ಬೇಂಡ ಮೋನೆ, ಅಜನೆ ಚೋಲ್ಲಂಡ" ಚೊಂತು ಚೊಲ್ಲರು "ಅಪೆಂಗ್ ನಿಂಡೋ ಸುರುತೋ ಮೋನುರೋ ಪಡಚ್ಚೋನ್ನೊ ಚಾಕರಿಗ್ ಕಡ್ತರೆ?" "ಖಂಡಿತಾ ಕಡ್ತರೆಂಟ್ ಫಕ್ರುನೀಸಾ ಚೋಲ್ಯು. ಅಪ್ಪ ಔಲಿಯಾರೋ ಮೋನು ಚೋಲ್ಯು - "ನೀನ್ ತಲೆಬೆಚ್ಚಿ ಆಕಂಡ. ಪೋ ನಿಂಡೋ ಸುರುತೋ ಮೋನು ರಾಜಾವು ಆವುರು. ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ಗೆಲ್ಲ ಅವೊನು ಸುಲ್ತಾನ್ ಆವುರು. ಆಯಂಗಾ ಆ ಮೋನು ಅಲ್ಪಾಹುರೋ ಪಿನ್ನೆ ದೀನ್‌ರೋ ಮಾರ್ಗತ್‌ಲ್ ಆಡಳಿತ ಆಕೊನು. ಆ ಮೋನು ಪಡಚ್ಚೋನ್ನೆ ಚಾಕರಿ ಅಲ್ಪಾಂಟೆ ಬೇರೆ ಆರೋಂ ಚಾಕರಿ ಆಕೊಗು ತೀರ"

ತಂಡೊ ಎದುರು ನಿಂಡೆಟ್ ಈ ಪಲ್ಯ ಚೋಲ್ಯೊ ಬಾಲಕಾರ ಸಾಧಾರಣ ಆಲ್ ಅಲ್ಲ. ಪಡಚ್ಚೋಂಡೆ ಕರಾಮತ್ತ ಓನುಗು ಉಂಡು. ಬಾಲಕರ ಇಚ್ಚೋ ಕಮೀಸ್‌ರೋ ಕೊಡಿರೊ ಮುತ್ತಿಟ್ ಸಲಾಂ ಇಟ್‌ಟ್ ಫಕ್ರುನೀಸಾ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ ಪತ್ತಿಟ್ ಪರ್ತಾಂಬೊ ಆ ಬಾಲಕಾರ ಗಟ್ಟಿ ಸ್ವರತ್‌ಲ್ ಬೊಬ್ಬೆ ಇಡ್. "ನಿಜಲೊ ಮೋನು ಸುಲ್ತಾನ್ ಆವುರು. ಅಜನೆಂಟ್ ಟಿಪ್ಪು ಮಸ್ತಾನ್ ಔಲಿಯಾ ಚೊಂತು."

★ ★ ★ ★

ಫಕ್ರುನೀಸಾ ಹೈದರಾಲಿರೋ ಜಂಡಾ ಮತ್ತೊ ಪೆಂಜ್ಲಯಿ ಸುರುತ್ತೋ ಪೆಂಜ್ಲಯಿ "ಷಬಹಜ್ ಬೇಗಂ"ಗ್ ಉಸರ್ ಇಲ್ಲತಪ್ಪ ಅಯಿಮರೋ ಒತ್ತಾಯತ್ತಾಗ್ ಹೈದರಾಲಿ ಮನಸ್ಸಿಲ್ಲತ್ತೋ ಮನಸ್ಸಲ್ ಫಕ್ರುನೀಸಾರೋ ಮಂಜೊಲ ಆವುರು. ಹೈದರಾಲಿ ಜಂಡಾಮತ್ತೋ ಮಂಜೊಲ ಆಯಿಟ್ ಜಂಡ್ ಒರ್ಸ ಆಂಬೋ ಷಬಹಜ್ ಬೇಗಂ ಫಕ್ರುನೀಸಾರೋ ಮಡಿಲ್ ತಲೆ ಬೆಚ್ಚಿಟ್ ಮೌತ್ ಆಯಿತ್. ಚಮ್ಮೆ ಜೋರು, ಕರಿಣ ಸ್ವಭಾವತ್ತೋ ಸೈನಿಕ ಆಯಿಟಿನ್ನೊ ಹೈದರಾಲಿರೋ ನೋಕುಂಬೊ ಸುರು ಸುರುಗ್ ಪೇಡಿ

ಆಯೋಂಟಿಂತ್. ಆಯಂಗ ಹೈದರಾಲಿರೊಟ್ಟಿಗೆ ನಲ್ಲೊರು ಪಿಸ್ ಆಕ್ರೊ ಮನಸ್ಸೊ ಉಂಡುಂಟ್ ಅಯಿಮಗ್ ಗೊಂತಾಯೊ ಪಿನ್ನೆ ಅಯಿಮ ಚಮ್ಮೆ ಕೊಸಿಲ್ ಇಕ್ಕಾರ್. ಟಿಪ್ಪು ಮಸ್ತಾನ್ ಔಲಿಯಾರೋ ದರ್ಗಾತಾಡೆ ನಡನ್ನೋ ಎಲ್ಲಾ ಬಿಸಯ ಫಕ್ರುನ್ನೀಸಾ ಹೈದರಾಲಿರೊಟ್ಟಿಗೆ ಚೊಲ್ತು. "ಆವಟ್ತ್ಯೊ, ಇಪ್ಪಾಯೆಂಂಗ್ ಗೊಂತಾಯಿತಲ್ಲೆ, ನಜಗ್ ಒರು ಮೋನು ಪರಕ್ರೊ ಮುನ್ನೊಲೆ, ಅವೊನುಗು ಒರು ಪೇರಾಯೆಂಂಗ್ ಕಿಟ್ಟಿತ್ತಲ್ಲೆ. ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನ್‌ಂಟೆ ಪೇರ್ ಬೈಕ." ಚೊಂತು ಹೈದರಾಲಿ ಫಕ್ರುನೀಸಾರೋ ತಮಾಷೆ ಆಕ್ರಾರ್.

★ ★ ★ ★

ಹೈದರಾಲಿಗ್ ಮೋನು ಪರನ್ನ, ಫಕ್ರುನೀಸೊಗು ಮಂಜಿಲ ಆಯಿಟ್ತ್ಯೊ ಅಂಜಿ ವರ್ಷತ್‌ಲ್ ಪಿನ್ನೆ. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಔಲಿಯಾರೋ ಖಬುರ್‌ಗ್ ಪೋಯಿಟ್ತ್ಯೊ ರಿಯಾರತ್ ಆಕಿಟ್ತ್ಯೊ ಒಲಿಂಬೊ ತಿಂಜಲ್ ಆಯೆ ಪಿನ್ನೆ 1750ಲ್ ನವೆಂಬರ್ 20 ತಾರೀಕ್ ಬೆಲ್ಲಿಯಾಸೆ ರಂಡ್ ದೇವನಹಳ್ಳಿ ಚೊಲ್ತೊ ರಾಯತ್ ಪೆರ್. ಹೈದರಾಲಿ ಪಿನ್ನೆ ಫಕ್ರುನೀಸಾರೊ ಪಿಸ್‌ತೊ ಕಿಡಾವುಗ್ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಚೊಂತು ಪೇರ್ ಬೈಕ್‌ರಾರ್. ಫಕ್ರುನೀಸಾ ಕರ್ಪಂಚಿ ಆಯಿಟಿನ್ನೆಪ್ಪ ಒರ್ಕ ಟಿಪ್ಪು ಮಸ್ತಾನ್ ಔಲಿಯಾರೋ ದರ್ಗಾತ್‌ಗ್ ಪೋಯಿಟ್ತ್ಯೊ ಔಲಿಯಾರೋ ಮೊಂಡೋ ಬಗ್ಗೆ ಅವುಡೆ ಇನ್ನೊ ಸೊರತ್ತೊ ಆಲ್ ಮಾರೊಟ್ಟಿಗೆ ಕೇಕ್‌ರ್. ಅಪ್ಪ ಒರ್ ಆಲ್ ಚೊಲ್ತು. "ಉಮ್ಮಾ, ಅವೊನು ಮೋನಲ್ಲ, ಅವೊನೊರ್ತ ನಾಟಕಕಾರ, ಎಪ್ಪೊಂ ಕುಡ್ಲೊಂಟೈ ಇಕ್ಕಾರ್. ಎಲ್ಲರುಗು ಉಪದ್ರ ತನ್ನೊಂಟೆ ಇಕ್ಕಾರ್. ಪಡಚ್ಚೊನುರೋ ಕಿರ್ಪತ್‌ಲ್ ಅವೊನು ಮರ್ಚಿಟ್ ಪೋಯ. ಇಪ್ಪ ನಂಕೈಲ್ಲಾ ಅವೊಂಡೋ ಉಪದ್ರ ಇಲ್ಲೆ." ಫಕ್ರುನೀಸಾ ಬೇಜಾರ್‌ಲ್ ಕೇಕ್. "ಅವೊನೊ, ಎವುಡೆ ಅಡಕ್ಕಿರೋರ್?" ಅಡಕ್ಕಿರೋ! "ಅವೊನು ಮುಸ್ಲಿಂ ಅಲ್ಲ ಉಮ್ಮಾ. ಅವೊಂಡೊ ಮಯ್ಯತ್‌ರೋ ಕತ್‌ಪ್ಪಾಟೊಗು ಚೊನ್ನೆಯಿಕ್ ಕತ್‌ಪ್ಪಾಟೊ." ಫಕ್ರುನೀಸಾಗ್ ಚಮ್ಮೆ ಬೇಜಾರ್ ಆವುರು. ಅವುಂಡೊ ಕತ್‌ಪಾಟಿಯೊ ಬೆನುರು ಎವುಡೆ ಬೆಚ್ಚಿರಾರ್‌ಂಟ್ ಕೇಕ್. ಅಪ್ಪ ಅಯಲ್ ಚೊಲ್ತು. "ಅವೊನು ಮರಿಕುಂಬೊ ಚೊನ್. ನಂಡೋ ಕತ್‌ಪ್ಪಾಟಿಟ್ತ್ಯೊ, ಅದ್ರೊ ಬೆನುರ್‌ರೋ ಎಡ್‌ಬೈಕಂಡ. ಆ ಬೆನುರ್‌ರೋ ಊದಿಟ್ತ್ಯೊ ಪಾರ್‌ಪಾಟೊನು. ಅದ್ ಕಾತ್‌ಲ್ ಎಲ್ಲಾ ಮೋತುಗುಂ ಸೇರೊನುಂಟ್ ಚೊನ್. ಅವೊನೊರ್ತ ಪಿರಾಂದ." ಫಕ್ರುನೀಸಾಗ್ ಅರ್ಸ ಬಂಡ್. "ಮಸ್ತಾಕಲಂದರ್ ಚೊಲ್ತೊ ಟಿಪ್ಪು ಮಸ್ತಾನ್ ಔಲಿಯಾಗ್

ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಮುನ್ನೊಲು ಇದೇ ಪೋಲೆ ಚೊನ್ನೊಂಟ್ ಇನ್ನರಲ್ಲೇ?" ಫಕ್ರುನೀಸಾರೋ ಪಲ್ಕ ಕೇಟ್‌ಟ್ವ್ ಅಯೆಲ್‌ಗ್ ಬೆಚ್ಚಿ ಆವುರು. "ಒಕ್ಕುಮ್ಮಾ, ಟಿಪ್ಪು ಮಸ್ತಾನ್ ಔಲಿಯಾರೋ ಮೋನು ಚೊಂತು ಕೊರಿಯ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಅವೊಂಡೋ ಪೂಜೆ ಆಕಿಯೋಂಟು ಇನ್ನೊರು." ಆಯೆಂಗ್ ಅವೊನು "ನಂಡೋ ಖಬರ್‌ಸ್ಥಾನ ಆವಟ್ವ್, ದೇವಸ್ಥಾನ ಆವಟ್ವ್, ಅಲ್ಲಾಂಟೆ ನಂಡೋ ನೆನಪುಗಾಯಿಟ್ವ್, ಎಂದಂ ಕೆಟ್ವ್‌ಪ್ಪಾಟೊಗ್ ತೀರಾಂಟ್ ಚೊಂತಿನ್ನ. ಆಯೆಂಗ್ ನಂಡೊ ಪಿಸ್ ಆಕರಬೊಗು ಇಷ್ಟ ಇನ್ನೆಂಗ್ ನಕ್ಕಾಯಿಟ್ವ್ ಒರು ಕ್ಯಾಂಡಲ್ ಕತ್ತ್‌ಪ್ಪಾಟಿಯೋಂಟು ಇನ್ನೆಂಗ್ ವೈಯಾವು. ಎಂದಿಗ್ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಪಾರಿಪೋಯೊನಂಡೊ ತಡಿರೊ ಬೆನುರುಗ್ ಕ್ಯಾಂಡಲ್‌ರೋ ಬೆಲ್ಚಿ ತರುಕಾಟು." ಈ ಪಲ್ಕ ಕೇಚೊ ಪಿನ್ನೆ ಫಕ್ರುನೀಸಾ ತಂಡೋ ಮುರಿಯವೊತುಲು ಶುರು ಶುರುಕುಒರು ಕ್ಯಾಂಡಲ್‌ರೋ ಎಪ್ಪೊಂ ಕತ್ತ್‌ಪ್ಪಾಟಿಟ್ವ್ ಬೆಚ್ಚೊಂಟಿಂತ್.

ಹೈದರಾಲಿ ಪಿನ್ನೆ ಫಕ್ರುನೀಸಾರೊ ಪಿಸ್‌ತ್ತೋ ಕಿಡಾವು 'ಟಿಪ್ಪುಗು' ಇಪ್ಪ ಪೈಂನಂಜಿ (15) ಒರ್ಸ ಬೆಯಸ್ ಪಿಡಿಕ್‌ರ್ ಟಿಪ್ಪು ಮಸ್ತಾನ್ ಔಲಿಯಾರೋ ಮೋನುಗು ಕೊಡ್ತೊ ಪಲ್ಕ ಮುರಿಜ್ಜಿ ಪೋಂಡು. ಎಂದಿಗ್‌ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಅಂಡಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಅವೊನುರು ಪಟಾಲ (ಸೈನಿಕ) ಆಯ. ಪಡಚ್ಚೊನ್ನೊ ಚಾಕರಿಗ್ ಕಡತ್ತೊಗು ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ ಆಯಿಟ್ಲೆ. ಟಿಪ್ಪುರೋ ಪೆತ್ತೆ ಅಪ್ಪ ಎಲ್ಲರುಗುಂ ಮದಾರತ್ತೊ ತಿನ್ನೊಗು ಕೊಡ್ತುಟ್ಟು ಸಂದೋಲತ್ತೋ ನಾಲಾರೋ ಹೈದರಾಲಿ ಆಚರಣೆ ಆಕ್‌ರ್. ಅತ್ತರೆತೋಲೊ ಹೈದರಾಲಿ ಸೈನ್ಯತ್ತ್‌ಲ್ ಒರು ಚೆರಿಯೊ ಅಧಿಕಾರಿ ಆಯಿಟ್‌ಕ್‌ರ್. ಟಿಪ್ಪುರೊ ಪೆತ್ತೋಗಳಿಗೆ ಹೈದರಾಲಿರೋ ನಸೀಬೆ ಬದಲಾವುರು, ಆಯಲೊರು ಬೆಲಿಯೊ ರಾಜಾವು ಆವುರು.

★ ★ ★ ★

## ಮಸ್ಕತ್‌ರೊ ಮೈಲಾರ್

"ಅಸ್ಸಲಾಂ ಅಲೈಕುಂ ವೋನೇ, ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮ ನಿಂಡೊ ಕಾಂಟಿ ನಲ್ಲೊ ಮೋನುಡೋ ಕಂಡ್‌ಟ್ಟೇ ಇಲ್ಲೆ." - ಮೈಲಾರ್ ಅಲ್ ಅಮೀನ್ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಚೊಂತು. ಅಯೆಲ್ ಮಸ್ಕತ್‌ರೋ ಬರುಂಬೋ ಅಯೆಲೋ ಬಗ್ಗೆ ಇನ್ನೊ ಎಲ್ಲಾ ನಲ್ಲೊ ತನತ್ತೋ ಕಾಟೊಗಾಯಿಟ್ತ್ ಅಯೆಲೊ ಪೊಗಲಿಟ್ತ್ ಎಲ್ದಿಯೊ ಕಡ್ಲಾಸ್ ಕೊಡನ್ನಿಂತ್. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್, ಮೈಲಾರ್ ಮಸ್ಕತ್‌ಲ್ ಕೆಟ್ತ್ ಪಾಟ್‌ರೋ ಪಲ್ಲಿಗ್ ಕೈ ನೊರೋಡಿ ಪೈಸ ಕೊಡ್ತತ್. ಅದಲ್ಲಾಂಟ್ ಅಯೆಲ್‌ಗ್‌ಂತೆ ಒರು ಆಯಿರ (ಪಗೋಡ) ಕೊಡ್ತತ್. ಅಯಿಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಮೈಲಾರ್ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯ ಪಿನ್ನೆ ಭಾರತತ್ತೋ ಕೊರಿಯ ಪಕ್ಕತ್‌ಗ್ ಪೊಯ್ತ್. ಒರು ವರ್ಷತ್ತೊ ಪಿನ್ನೆ ಮಸ್ಕತ್‌ಗ್ ಪೊಂಡೊ ತೆರುಲು ಪೆರಗ್ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೋ ಕಿಟ್ಟೊಗಾಯಿಟ್ತ್ ಬಂತ್. ಎಲ್ಲಾ ಮುಂಡಿಟ್ಟಾಯಿಟ್ತ್ ಅಯಿಲ್ ಟಿಪ್ಪುರೊಟ್ಟಿಗೆ ಚೊಂತು- "ನಾನ್ ಈ ದೇಶತ್ತೋ ಚಮ್ಮೆ ಪಕ್ಕತ್‌ಗ್ ಪೋಯಿಟ್ತ್ ಬನ್ನೆ. ಅವುಡೆಲ್ಲ ಹಿಂದೂ ರಾಜಾಕಮಾರ್, ಬ್ರಿಟೀಷ್‌ರಜ, ಇಸ್ಲಾಂ ರಾಜಾಕಮಾರ್ ಅಜಲಜಲೋ ದೇಶತ್ತೋ ನೋಕಿಯೋಂಟುಲ್ಲಾರ್. ಅಜಲೋ ಕಾನೂನ್‌ಲ್ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇನ್ನೆಂಗು ಒರು ಅಂಶ ಮಾತ್ರ ಒನ್ನೆ ಆಯಿಟ್ತ್ ಇಂತ್. ಎಂದ್ರೆ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಹಿಂದೂ ರಾಜಾಕಮಾರ್ ಅಜಲೋ ದೇವಸ್ಥಾನ ಪಿನ್ನೆ ಅಜಲೋ ಅಲ್ಲಾಹುರೋ ಸೊರತ್ತಲ್ ಇನ್ನೆಂಗ್, ಕ್ರಿಶ್ಚಿಯನ್ನರಜ ಅಜಲೋ ಚರ್ಚ್ ಪಿನ್ನೆ ಏಸುಗಾಯಿಟ್ತ್ ಸೊರ ಆಕಿಯೋಂಟ್ ಇನ್ನರ್. ಮುಸ್ಲಿಮ್‌ರಜ ಪ್ರವಾದಿ ಮಹಮ್ಮದ್ ನೆಬಿ ಪಿನ್ನೆ ಪಲ್ಲಿರೋ ಪೆರಗ್ ಇನ್ನರ್. ಅಯೆಂಗ್ ನೀನ್ ಮಾತ್ರ ಮೈಸೂರ್‌ಲ್ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮತ್‌ಗ್ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲಾಂಟ್ ಎಲ್ಲಾ

ಧರ್ಮತಂಕ್ ಸಹಾಯ ಆಕಿಯೋಂಟು ಉಲ್ಲೆಲ್ಲೆ. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಮೆಲ್ಲೆ 'ಒಕ್ಕು'ಂಟು ಚೊಂತು ಮೌಲ್ವಿ ಕೇಟ್ತ್- 'ಆಯೆಂಗ್ ಅದ್ ಒನ್ನ್‌ಗ್ ಒನ್ನ್ ವಿರುದ್ಧ ಅಲ್ಲೇ?' ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಶ್ರೀರಂಗ ಪಟ್ಟಣತ್ತೋ ಕೋಟೆರೋ ಉಲ್ಲ ಇನ್ನೊ ಭವ್ಯಮಾಯೋ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥ ದೇವಸ್ಥಾನತ್ತೋ ನೋಕಿಟ್ತ್ ಚೆಂತ್' "ನಾನ್ ಬಲನ್‌ರೋ ಆ ದೇವಸ್ಥಾನತ್ತೋ ನೆನಲ್‌ಲೆ". "ಗಡಿಯಾರತ್ತೋ ನೋಕಿಟ್ತ್ ಟಿಪ್ಪು ಚೊಂತು - ಇನ್ ಕೊರಿಯ ನೇರತ್‌ಲ್ ನಿಜ ದೇವಸ್ಥಾನತ್ತೋ ಗಂಟೆರೋ ಶಬ್ಬ ಪಿನ್ನೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಾರೋ ಪೂಜೆರೋ ಶಬ್ಬ ಕೇಕ್‌ರಾರ್. ನಿಜ ಅದ್‌ರೋ ಕೇಟೋ ಪಿನ್ನೆ ಅದ್ ನಿಜಲೋ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮತ್ತೋ ನಂಬಿಕೆರೋ ಬೆಡಕಾಕಿರಾಂಟ್ ಚೊಲ್ಲೊರು. ನಂಡೋ ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮತ್ತೋ ನಂಬಿಕೆಗ್ ಅದ್‌ರೆ ಚೊಂತು ಎಂಡುಂ ಮೋಸ ಆಯಿಟ್ಟೆ".

ಮೈಲಾರ್ ಚೊಂತು- "ಅಜನೆಲ್ಲ ಮೋನೇ, ನೀನ್ ನಂಡೊ ಪಲ್ಪತ್ತೋ ಅರ್ಥ ಆಕಿಟ್ಟೆ. ನಾನ್ ನಿಕ್ಕ್ ಎಂದ್ರೊ ಚೊಲ್ರೆ, ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ರಾಜವುರಬ ಅಜಲಬಲೋ ದೀನ್‌ಗ್ ಮಾತ್ರ ಬೆಂಬಲ ಕೊಡ್ತೊನು. ದುನಿಯಾವುಲು ಎಲ್ಲಾ ರಾಜಾಕಮಾರುಂ ಇದೇ ಆಕ್‌ರೋ. ನೀನ್ ನಿಂಡೋ ದೀನ್‌ಗ್ ಸಹಾಯ ಆಕಿಟ್ತ್, ಬೇರೆ ಧರ್ಮತ್‌ಗ್ ಆಶ್ರಯ ಕೊಡ್ತುಟ್ಟು, ಪೈಸ ಕೊಡ್ತುಟ್ಟು ಸಹಾಯ ಆಕಿಯೆಂಗ್, ಜಂಡ್ ಧರ್ಮ ಒಟ್ಟೊಟ್ಟಿಗೆ ಪೋಯಂಗ್ ಇಸ್ಲಾಂದೀನ್ ಮುನ್ನೊಲು ಪೋನುಗು ಸಾಧ್ಯಮೇ ಇಲ್ಲೆ". ಅಪ್ಪ ಟಿಪ್ಪು ಚೊಲ್ಲುರು

"ಅಪೆಂಗ್ ಧರ್ಮ- ಧರ್ಮತ್ತೋ ನಡುಲ್ ಪಗೆ ಉಂಡುಂಟು ಒಪ್ಪಿಯೋಗನಿಕೆ ಅಯಿಲ್ಲೆ!". "ಧರ್ಮತ್ತೋ ನಡುವೆ ಪಗೆ ಇಕ್ಕರೋ ಬಿಸಯಮೇ ಇಲ್ಲೆ. ಎಂದ್‌ಗ್ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ದೀನ್ ಇಕ್ಕರೋ ನಜಲೆದ್ ಒನ್ನೆ. ಬೇರೆ ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮತಬ ಧರ್ಮತ್ತೋ ವೇಷ ಇಟ್ಟೆಬ. ಇಸ್ಲಾಂ ಧರ್ಮತ್ತೋ ಒರ್ತ ಆಯಂಗುಂ ಬೇರೆ ಧರ್ಮತ್‌ಗ್ ಬೆಂಬಲ ಆಕ್‌ರೋ ಬುಡು, ಅದ್‌ರೋ ಕನಕ್‌ಗ್ ಸಹ ಎಡ್ತೊಲೊಗ್ ತೀರ". ಅಪ್ಪಮೇ ಶ್ರೀರಂಗನಾಥ ದೇವಸ್ಥಾನತ್ತೋ ಗಂಟೆರೋ ಶಬ್ಬ, ಪಿನ್ನೆ ಪೂಜೆ ಕೇಕೊಗು ಸುರು ಆಯಿತ್ತ್. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಮುಂಡಾಂಟೆ ಮೈಲಾರ್‌ರೋ ನೋಕಿಟ್ತ್ 'ಇಯೆಲೋಗನಿಕೆತ್ತೋ ಜ್ಞಾನಿಗ್ ಮನಸ್ಸಲ್ ಬೆಡಕ್ ಯೋಚನೆ ಎಜನೆ ಬಂತ್‌ಂಟ್' ಮನಸ್‌ಲೇ ಬಿಯಾರಿಕ್‌ರ್. ಪಿನ್ನೆ ಟಿಪ್ಪು ಮೈಲಾರ್‌ರೆ ಮುಟ್ಟು ಚೊಂತು - "ನಿಜ ಚೊಲ್ರೆದ್ ಸರಿಯಾಯೆಂಗ್ ಪರಿಶುದ್ಧಮಾಯೋ ಕುರಾಅನ್‌ಲ್ ಚೊನ್ನೆದ್ ಕೇಕೊರು -"ಜ್ಞಾನತ್ತೋ ತೋಟತ್‌ಲ್

ಚಮ್ಮಿ ಪೂಜ ಬಿರಿರ್. ಅದೆಲ್ಲ ಪಿಸ್ತೋ ಅಮೃತೋ ಅದಾರೋ ಕಲ್ಪಲ್ ನೊರಚ್ಚಿಟ್ಟ್ ಎಲ್ಲರುಗುಂ ನಲ್ಲೋ ಮನತ್ತೋ ಕೊಡುಕ್ಕುರು. ಈ ದುನಿಯಾವುಲು ಉಲ್ಲೊ ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮಂ ಆ ಪೂಜಲೋ ಪೋಲೆಮೇ. ಪಿಸ್ತೋ ಬೆಲ್ಕ ಆರೋ ಆತ್ಮತ್ತ್ಲ್ ಇಕ್ಕರ್ ಅಬ ಎಲ್ಲರುಂ ಅಲ್ಲಾಹುಗ್ ಪಿಸ್ತತ್ತ್ಬ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಇಕ್ಕರಾರ್ ಚೊಂತು ಕುರ್ಆನ್ಲಾ ಚೊನ್ನಟ್ಟೆ. ನೆಬಿರೋ ಪ್ರಕಾರ- ಅಲ್ಲಾಹು ಎಲ್ಲರುಗಾಯಿಟ್ಟ್ ಇಕ್ಕರವೊನು. ಅವೊನು ಆರ್ಗುಂ ಭೇದ ಕಾಟತವೊನು. ನೆಬಿಯೆ ಭೇದ ಕಾಟತ್ತೋ ಪಿನ್ನೆ ನಬಲೋ ಅಲ್ಲಾಹು, ಅಬಲೋ ಅಲ್ಲಾಹು ಒನ್ನೆಂಟ್ ಕುರ್ಆನ್ಲಾ ಇಕ್ಕರೆದಲ್ಲೇ?" ಟಿಪ್ಪುರೊ ಈ ಪಲ್ಕ ಕೇಟ್ತ್

ಮೈಲಾರ್ ಚೊಂತು ನಾನ್ ಒರುನಾಲ್ ನಿಂಡೊಟ್ಟಿಗೆ ದೆಚ್ಚಿಟ್ಟ್ ಇದ್ರೊ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಆಕೊನುಂಟು ಉಲ್ಲೆ. ನಾನ್ ಮಸ್ಕತ್ತ್ರೋ ಇಮಾಮ್‌ರಂಕ್ ದುನಿಯಾವುರೋ ಬಿಸಯ ಎಲ್ಲ ತರಿಪಾಟ್‌ರೋ ಆಲ್ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಉಲ್ಲೆ. ಎಲ್ಲಾ ರಾಜಾಕಮಾರ್‌ನಂಡೋ ಗೌರವತ್ಲ್ ನೋಕಿಯೋಂಟು ಉಲ್ಲರ್. ನಕ್ಕ ನಿಂಡೋ ಬಗ್ಗೆ ಉಲ್ಲೊ ಗೌರವ ಪಿನ್ನೆ ಪಿಸ್ತತ್ತ್‌ಗಾಯಿಟ್ಟ್ ನಿಕ್ಕ ಬುದ್ಧಿ ಚೊನ್ನೊಂಟುಲ್ಲೆ. ನಕ್ಕ ಪಲ್ಕಪರಿಯೊಗು ತೆಲ್ಲ್ ಅವಕಾಶ ತಾ. ನೀನ್ ನಂಜಲೋ ಪಲ್ಲಿಡೆಗಾನ ಯಾರ ಹಿಂದೂ ದೇವಸ್ಥಾನತ್ತ್‌ಗ್, ಹಿಂದೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಮಾರ್‌ಗ್ ಸಹಾಯ ಆಕ್ಕೊಂಟು ಉಲ್ಲೆ. ಅದೇ ಇದ್ರೆಮೆ ಎಲ್ಲಾ ನಿಂಡೋ ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ಗಾಯಿಟ್ಟ್ ತೀರೆಂತ್ ಅಬ ನಿಂಡೋ ನಲ್ಲೋ ಪಿಸ್ತತ್ತ್ಲ್, ಉತ್ಸಾಹತ್ತ್ಲ್ ನಿಂಡೋ ಧರ್ಮತ್ತೋ ಮುನ್ನೊಲು ಕೊನವರ್. ನಿಂಡೋ ನಲ್ಲೊತನತ್ತ್ ಗಾಯಿಟ್ಟ್ ಅಬ ಎಲ್ಲಂ ತ್ಯಾಗ ಆಕಲೆ.? ಜಂಡ್ ಧರ್ಮತ್ತಬ ನಿಕ್ಕ ಸಹಾಯ ಆಕ್‌ರಾರ್. ಆಯೆಂತ್ ನಿಂಡೋ ಆಲ್‌ಮಾಲ್‌ರೋ ಮಾತ್ರ ನೀನ್ ನೋಕಿಯೆಂತ್ ಅಬಲೋ ಉತ್ಸಾಹ ಎನಿಯುಂ ಯಾರ ಆವತ್ತ್. ನೀನ್ ಆಕಿಯೋ ಪ್ರತಿಯೊರು ಪಡೆಂ ಧರ್ಮಪಡೆ ಆವಂತ್. ಎಲ್ಲಾ ರಾಜಕುಮಾರುಂ ಇದೇ ಪದ್ಧತಿರೋ ಪ್ರಕಾರ ಪಡೆ ಆಕಿರೋ. "ಆಯಿಕ್ ಟಿಪ್ಪು ಚೊಲ್ಲುರು" - ಅಬಲಬಲೋ ಪ್ರಕಾರ ಅಬ ಎಲ್ಲಾ ಬುದ್ಧಿ ಇನ್ನೊ ಆಲ್‌ಮಾರ್. ಅಯೆಂತ್ ನಕ್ಕುಂ ಅಬಗುಂ ಚಮ್ಮಿ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಉಂಡು. ನಿಬ ಚೊನ್ನರ್ ನಾನ್ ನಂಡೋ ಆಲ್‌ಮಾರೋ, ಧರ್ಮತ್ತೋ ಬೆಂಬಲ ಆಕೊನುಂಟು- 'ನಂಡೋ ಆಲ್‌ಮಾರ್' ಚೊನ್ನೆಂತ್ ಆರ್?" ಟಿಪ್ಪು - ಶ್ರೀರಂಗನಾಥ ದೇವಸ್ಥಾನತ್ತ್‌ಗ್ ಕೈಕಾಟಿಟ್ಟ್ ಚೊಲ್ಲುರು ಆ ದೇವಸ್ಥಾನತ್ತ್‌ಲ್

ಗಂಟೆ ಅಡಿಕಾರೆಜ ನಂಡೋ ಆಲ್‌ಮಾರ್. ಪಲ್ಲಿಲ್ ನಿಷ್ಕಾರತ್ತಲ್ ಇಕ್ಕರಜ ನಂಡೋ ಆಲ್‌ಮಾರ್. ಈ ನೆಲ ಅಜಗ್ ಪಿನ್ನೆ ನಕ್ಕ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಯೆದು."

ಮೂಲಾರ್ ತಲೆ ಬಗ್ಗೆ ಬಾಟಿತ್. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಚೊಂತು "ನಿಜಲೊ ಪ್ರಕಾರ ಹಿಂದೂ ಮುಸ್ಲಿಂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಇಕ್ಕೊನುಂಟು. ಒರು ಜಾತಿಗಾಯಿಟ್ ಮಾತ್ರ ರಾಜವು ಆಯೆಂಗ್ ಅಧಿಕಾರತ್ತಲ್ ಇಕ್ಕೊಗು ಸಾಧ್ಯಂಟ್. ಒರು ಜಾತಿ ನಲ್ಲೆ ಆಕೊಗು ಪೋಯೆಂಗ್, ಎನೊರು ಜಾತಿಗ್ ಹಿಂಸೆ ಕೊಡ್ಕೊನಾವುಡು. ಇದ್ ನಂಡೊ ಕೈಲ್ ಆವಲ್ಲೆ. ಎಂದ್‌ಗ್ ಚೊನ್ನೆಂಗ್, ನಾನ್ ಪರನ್ನಾರೋ ಚಮ್ಮೆ ಧರ್ಮ, ಚಮ್ಮೆ ಜಾತಿಗ್ ಜನ್ಮ ಕೊಡ್ತೊ ಈ ಪರಿಶುದ್ಧಮಾಯೊ ಭೂಮಿಲ್. ನಕ್ಕ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮವುಂ ಪಡಿಪ್ಪಾಟಿರೋ ಒನ್ನೆ, ನಜ ಎಲ್ಲರುಂ ಒನ್ನೆ. ನಂಡೊ ಪ್ರಧಾನಿ ಪೂರ್ಣಯ್ಯ ಹಿಂದೂ. ನಂಡೊ ಅಬ್ಬ ಬೆಲಿ ಬೆಲಿಯೋ ಸ್ಥಾನತ್ತಾಗೆಲ್ಲ ಹಿಂದೂ ಮಾರೋ ದೈಪಾಟಿಂತ್. ಅಜನೆ ನಾನ್ ಸಹ ಆಕ್‌ರೋ. ಅಜ ಹಿಂದೂಜ ಚೊನ್ನುಟು ಅಲ್ಲ, ಅಜಲಜಲೊ ಶಕ್ತಿ ಸಾಮರ್ಥ್ಯತ್ತೋ ಪ್ರಕಾರ, ನಲ್ಲೊತನತ್ತಾಗಾಯಿಟ್ ಒರೊರು ಸ್ಥಾನಮಾನ ಕೊಡ್ತುರೋ. ದೇವಸ್ಥಾನ ಕೆಟ್ಟಪಾಟಿರೋ. ಕೆಟ್ಟೊಗು ಪೈಸತ್ತೋ ಸಹಾಯ ಆಕಿರೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಂಕ್ ಸಹಾಯ ಆಕಿರೆ. ಎಂದ್‌ಗ್ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ನಾನೊರು ರಾಜಾವು ಆಯಿಟ್, ಭಾರತ ದೇಶತಾನು ಆಯಿಟ್ ನಂಡೋ ಕರ್ತವ್ಯ ಆಯಿಟ್. ಹಿಂದೂಜಲೋ ಬಗ್ಗೆ ನಕ್ಕ ಚಮ್ಮೆ ಗೌರವ ಉಂಡು. ಅಜಲೋ ಭಗವದ್ಗೀತೆ ಓದಿರೆ. ಎಲ್ಲಾ ಧರ್ಮವುಂ ನಲ್ಲೆದ್ರೊಮೆ ಪಡಿಪಾಟ್‌ರೋ ಚೊಂತು ಅದ್‌ಲಾಂ ಉಂಡು. ಅದ್‌ಲಾಂ ಎಲ್ಲರೊಂ ಭಕ್ತಿ, ಗೌರವತ್ಲ ನೋಕೊನು ಚೊನ್ನುಟು ಉಂಡು. ಪರಿಶುದ್ಧಮಾಯೊ ಕುರ್‌ಆನ್ ಇದ್ರೆಮೆ ಅಲ್ಲೆ ಚೊನ್ನೆಂಟ್ ನಂಡೊ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಇಪ್ಪ ನಿಜ ಚೊಲ್ಲೊರು ನಾನ್ ಕುರ್‌ಆನ್‌ರೋ ತಪ್ಪುಂಟ್ ಚೊನ್ನೆ.?"

"ಇಲ್ಲೆ ಮೋನೇ ನೀನ್ ಕುರ್‌ಆನ್‌ರೋ ತಪ್ಪುಂಟು ಚೊನ್ನುಟ್ಟೆ. ಕೊರಿಯೆ ಬುಟ್ಟು ಪೋಯೆದ್ ಸೇರಿಸ್‌ಪಾಟಿಯೆಂಗ್ ಆಯ್. ಕೊರಿಯ ಆಲ್ ಕುರ್‌ಆನ್‌ರೊಮೆ ತಪ್ಪಾಯ್ ಅರ್ಥ ಆಕಿಯೋಂಡುರಾರ್".

ಮೌಲ್ವಿ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೋ ಅರಗ್ಗೆ ಪಿಡಿಟ್ಲ ಪೋಯ್. ಅಯೆಲ್ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣತ್ತೋ ಪೋಂಬೊ ಒರು ಆಯಿರ (ಪಗೋಡ)ತೋ ಕೆಟ್ಟರೋ ದೇವಸ್ಥಾನತ್ತಾಗಂಟ್ ಕೊಡ್ತ ಪೋಯ್‌ಂಟ್ ಅವುಡ್ತೋ ಆಲ್‌ಮಾರೋ ಅಭಿಪ್ರಾಯ.

★ ★ ★ ★

## ಆಡಳಿತ ಆಕಿಯೋಂಟಿನ್ನೊ ಬಗ್ಗೆ

ಟಿಪ್ಪು ತಂದೆ ರಾಜ್ಯತ್ತೋ ಚಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಲ್ ನೋಕಿಯೋಂಟಿಂತ್. ರಾಜ್ಯತ್ ಗಾಯಿಟ್ ಚಮ್ಮ ನೈಚೋಂಟು ಇಂತ್. ಅಯೆಲೊ ಆಲ್ಮಾರೋ ಮುಟ್ಟಿ ಚಮ್ಮ ಪಿಸ್ತಲ್ ಇಂತ್. ಅಯೆಲೊ ಅಧಿಕಾರಿರಜಲೊ ಮುಟ್ಟಿ ಪಲ್ ಪರೆಯಿರೆದ್ ನೋಕಿಂಗೇ ಗೊಂತಾವುರು ಅಯೆಲ್ ಗ್ ಆಡಳಿತಲ್ ಎತ್ತರೆ ಆಸಕ್ತಿ ಉಂಡುಂಟ್? ರಾಜ್ಯತ್ತೋ ಎಲ್ಲಾ ಬಿಸಯತ್ತೋ ಬಗ್ಗೆ ಅಧಿಕಾರಿಮಾರೋ ಮುಟ್ಟಿ ಚರ್ಚೆ ಆಕೋಂಟಿಂತ್! ಪಲೆ ಕಾನೂನುಜಲೊ ತಪ್ಪಿನ್ನೆಂಗ್ ಸರಿ ಆಕೋಂಟು, ಪುದಿಯೊ ಕಾನೂನು ಪರ್ತ್ ಆಕೊಗು ಪೆರೊವು ಮುನ್ನೊಲು ನೋಕೋಂಟಿಲ್ಲಾಂತ್. ಸೈನ್ಯತ್ ಗ್ ಬೇನ್ಮಾಯೊ ಮಾಹಿತಿ ಎಲ್ಲಾ ಕೊಡ್ತೋಂಟಿಂತ್. ಸೈನ್ಯತ್ ಗಾಯಿಟ್ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸೈನ್ಯ ಇಲಾಖೆ ಸ್ಥಾಪನೆ ಆಕೋಂಟಿಂತ್. ಪಾವೊಲಿ (ನಾಣ್ಯ) ಪದ್ಧತಿ ಜಾರಿ ಆಕಿರ್. ಅಯೆಲೊ ರಾಜ್ಯತ್ ಲ್ ಕುಡಿಕ್ರೆದ್ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿಷೇಧ ಆಕಿಂತ್. ಪುದಿಯೊ ನಮೂನತ್ತೊ ತೂಕ ಪಿನ್ನೆ ಅಳತೆ ಪದ್ಧತಿರೋ ಜಾರಿ ಆಕಿಂತ್. ಮುನ್ನೊಲು ಇನ್ನೊ ನ್ಯಾಯತ್ತೋ ಕಾನೂನುಜಲೊ ಸರಿ ಆಕೋಂಟಿಂತ್. ಆಡಳಿತತ್ತೋ ಬಿಸಯತ್ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಏದೊರು ರಾಜಾಕಮಾರೋಗಾನ ಕೊರೊಡಿ ಇಲ್ಲಾಂತ್. ಹೈದರಾಲಿ ಆಡಳಿತತ್ತೋ ಬಿಸಯತ್ ಕಠಿಣ ನಿರ್ಧಾರ ಎಡ್ತೋಂಟಿಂತ್. ಅಯೆಂಗ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಅಯೆಲೊ ರಾಜ್ಯತ್ತೋ ಉಲ್ ಬಂಡೋ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರದೇಶತ್ತೋ ಆಲ್ಮಾರ್ ಗ್ ನಲ್ಲೋ ಆಡಳಿತ ಕೊಡ್ತೋಂಟಿಂತ್. ಹೈದರಾಲಿರೋ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜಾಕಮಾರೇ ಇಡೀ ರಾಜ್ಯತ್ತೋ ಕೈಲ್ ಬೆಚ್ಚೊಂಟಿಕೊನು.

ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನ್ ಇದ್ದಾಂಕ್ ವಿರುದ್ಧ ಇಂತ್.

ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನ್ ಬೆಳ್ಳಿರೋ ಪಾವೊಲಿ ಸುರುಕು ಪರ್ತ್ ಕೊಡನ್ನೂ. 'ಸುಲ್ತಾನಿ ಅಸ್ತಫೀ' ಚೊಲ್ಯೊ ಪಾವೊಲಿರೋ ಅಚ್ಚ್ ಆಕಿರೊ. ಕೇಂದ್ರತ್ತೋ ಆಡಳಿತತ್ತ್ಲ್ 18 (ಪ್ಯೂನೆಯ್ಚ್) ಇಲಾಖೆ ಇಂತ್. ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಲ್ ಗೂಢಚಾರ ಪಡೆಂಟ್ ಚೊಲ್ಯೆದ್ ಒನ್ನು ಇಂತ್. ಎಲ್ಲಾ ಇಲಾಖೆರೊ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುಂ ಟಿಪ್ಪುರೆ ಕೈಲ್ ಇಂತ್. ಅಗತ್ಯತ್ತೋ ಕಡ್ಡಾಸ್ ಬಲೊ ಟಿಪ್ಪುವೇ ಚೊನ್ನುಟ್ಟು ಎಲ್ದ್ ಬಾಟಿಯೋಂಟು ಇಂತ್. ಆಲ್ಮಾರೋ ನಲ್ಲೆದ್ ಗಾಯಿಟ್ತ್, ಟಿಪ್ಪು ಎಂದ್ರೆ ಬೇನೆಂಗುಂ ಆಕೊಗು ತಯಾರಾಯಿಟ್ತ್ ಇಂತ್. ಆಲ್ಮಾರ್ ಕುಡಿಕರೆದ್ ನಿಪ್ಪಾಟಿತ್. ವ್ಯಭಿಚಾರ ನಿಪ್ಪಾಟಿತ್. ಮಲಬಾರ್ ಒನ್ನುರೆಗಾನ ಯಾರ ಮಂಜಿಲ ಆವುರೆದ್ ನಿಪ್ಪಾಟಿತ್. ಪೆಣ್ಣ್ ಮಕ್ಕ ಮೇಲ್ ನೊರೋಡಿ ಚೆಟ್ಟೆತುನಿ ಇಡೋನುಂಟು ಆಚ್ಚೆ ಆಕಿತ್. ಎಂದ್ ಗ್ ಚೊನ್ನೆಂ ಗ್ ಮಲಬಾರ್ ಚಮ್ಮೆ ಪಕ್ಕತ್, ಪೆಣ್ಣ್ ಮಕ್ಕ ನಡುರೊಗಾನ ಮೇಲ್ ತುನಿ ಇಚ್ಚೊಂಟು ಇಲ್ಲಾಂತ್. ಹಿಂದೂಜ ಸಹ ಅಜಲಬಲೊ ಕಾನೂನುಬಲೊ, ವ್ಯವಹಾರತ್ತೋ ಕಾಕ್ರೆಯಿಲ್ ಟಿಪ್ಪುಗು ಸಹಾಯ ಆಕೊಂಟು ಇನ್ನರ್. ಆರೋ ವ್ಯವಹಾರತ್ತ್ಲ್ ಟಿಪ್ಪು ಕೈ ಇಚ್ಚೊಂಟು ಇಲ್ಲಾಂತ್. ಟಿಪ್ಪುರೋ ರಾಜ್ಯತ್, ಕೃಷಿ, ವ್ಯಾಪಾರ- ಪೆಂವಾಟ್, ಕಾರ್ಖಾನೆ ಎಲ್ಲಾ ನಲ್ಲೆ ನಡನೊಂಟು ಇಂತ್. ರಾಜ್ಯತ್ತೋ ಆಲ್ಮಾರ್ ಸಂದೋಲತ್ ಅಜಲೊ ನಾಲ್ ಎಡ್ತೊಂಟು ಇನ್ನರ್. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ರಜಲೊ, ಫ್ರೆಂಚ್ ರಜಲೊ ನಲ್ಲೊ ಇನ್ನೊ ಎಲ್ಲಾ ಆಡಳಿತ ಪದ್ಧತಿಯೋ ಇಯೆಲೊ ಆಡಳಿತ ಪದ್ಧತಿಗ್ ಸೇರಿಸ್ಪಾಟಿತ್. 18 ಇಲಾಖೆ ಇನ್ನೊದ್ರೊ ಕೊರೊಡಿ ಆಕಿ ಆಕಿಟ್. 7 ರವುಡೆಗ್ ನಿಪ್ಪಾಟಿತ್, ಎಲ್ಲಾ ಇಲಾಖೆರೋ ಬಿಸಯಂ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನರೋ ಒರು ಬೂಕುಲು ಅವೊಂಡೇ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪ್ರಕಾರ ಒರು ಮುಖ್ಯಸ್ಥ ಎಲ್ಡಿಟ್ ಬೆಚ್ಚೊಂಟು ಇಂತ್. ಆ ಬೂಕುರೊ ಒರು ಪೆಟ್ಟಿಲ್ ಬೆಚ್ಚಿಟ್ ಇಲಾಖೆರೋ ಬೀಗ ಇಚ್ಚೊಂಟು ಇನ್ನರ್. ಒರು ಬಿಸಯತ್ತೋ ಬಗ್ಗೆ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನಗ್ ಚೊಲ್ಯೊಗಾನ ಮುನ್ನೊಲು ಅವುಡ್ತೋ ಆಲ್ಮಾರ್ ಚರ್ಚೆ ಆಕೊಂಟು ಇನ್ನರ್. ಹೈದರ್ ರೋ ಕಾಲತ್ತ್ ಒರೊರು ಪ್ರದೇಶತ್ ರಾಜ್ಯಪಾಲಂಟ್ ಚೊಲ್ಯೆಜ ಇನ್ನರ್. ಟಿಪ್ಪು ಅಯೆಲೊ ರಾಜ್ಯತ್ತೋ ಮುನ್ನೊಲು 7 ಭಾಗ ಆಕಿತ್. ಅಯಿಲ್ ಪಿನ್ನೆ 9, ಪಿನ್ನೆ 17ಗ್ ಏರ್ಪಾಟಿತ್. 1794ಲ್ 37 ಆಕಿತ್. ಎಲ್ಲತುಗುಂ ಒರೊರು ಗವರ್ನರ್ ಮಾರೋಂ ಪಿನ್ನೆ ಮಿಲಿಟ್ರಿ ಗವರ್ನರ್ ರೊ ನೇಮಕ ಆಕಿತ್. ಪೈಸತ್ತೋ ವ್ಯವಹಾರ

ನೋಕಿಯೋಂಟಿನವೊಂಡೇ 'ಆಸಿಫ್'ಂಟ್, ರಾಯತ್ತೋ ಶಾಂತಿ ಕಾಕ್‌ರವೊಂಡೇ 'ಫೌಜುಧಾರ್'ಂಟ್ ಚೊನ್ನೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಗ್ರಾಮತ್ತೋ ನೋಕಿಯೋಲೋಗು ಪಟೇಲ ಪಿನ್ನೆ ಶ್ಯಾನುಭೋಗ ಚೊಲೈಜ ಇನ್ನರ್. ರಾಜ್ಯತ್ ಇಕ್ಕುರೋ ಮಾರ್ಗಜಲೊ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಇದ್ರೆಲ್ಲಾ ಆಕ್ರಿದ್ ಪಟೇಲರೊ ಸೊರ ಆಯಿಟಿಂತ್. ಪರ್ಷಿಯನ್, ಕನ್ನಡ ಪಿನ್ನೆ ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಲ್ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೋ ಆಚ್ಚೆರೋ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣತ್ತೋ ಕಡತ್ತಿಯೋಂಟು ಇನ್ನರ್. ಪಕ್ಕತ್‌ಗ್ ಕೊಡ್ಕುರೊ ಪೈಸತ್ತೋ (ಕಂದಾಯ) ಪದ್ಧತಿರೋ ಬಗ್ಗೆ ಟಿಪ್ಪುಗು ಎಲ್ಲವುಂ ಗೊಂತಿಂತ್. ಆರೋಂ ಕಷ್ಟತ್ತೋ ಪೈಸತ್ತೋ ಬಲ್ವಿಟ್ ಎಡ್ತೊಂಟು ಇಲ್ಲಾಂತ್. ಎವುಡ್ತೊಲೊ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ತಪ್ಪಾಂಟ್ ಭೂಮಿರೋ ತೀರ್ವೆ, ಕಂದಾಯ ಕೆಟ್ವೆಡಾರ, ಎವುಡ್ತೊಲೋ ಸಾಗುವಳಿ ಆಕ್ಟೋಂಟು ಇಕ್ಕುರಾರ ಅವುಡ್ತೊಲೊ ಒರ್ ನೈಕ್‌ರವೊಂಡೊ ಭೂಮಿರೋ ಅಧಿಕಾರ ನೈಕ್‌ರವೊನುಗು ಮಾತ್ರ ಇಕ್ಕುರೊ, ಇದ್ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೋ ವಾದ ಆಯಿಟಿಂತ್. ಖಾಲಿ ಇನ್ನೊ ಪಕ್ಕತ್ ಪಾವತಜಗ್ ಕೃಷಿ ಆಕೊಗು ಪಕ್ಕ ಕೊಡ್ತೊಂಟು ಇಂತ್, ಬೆಲೆ ಆಕಿಯೋ ವರ್ಷ ಅವೊನು ಕಂದಾಯ ಕೊಡ್ಕೊಗು ಇಲ್ಲೆ. ಪಿನೆತ ವರ್ಷ ಬೆಲೆಲ್ ಬನ್ನೊ 1/4 ಭಾಗ ರಾಜ್ಯತ್‌ಗ್ ಕೊಡ್ಕೊನು. ಮೂನು ವರ್ಷ ಆಯೊ ಪಿನ್ನೆ ಕೊಡ್ಕುರತ್ತರೆ ಕಂದಾಯ ಕೊಡ್ಕೊನು. ಕರುಂಬು, ಗೋಧಿ ಪಿನ್ನೆ ಬಾರ್ಲಿ ಬೆಲೆಯೊಗು ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಚಮ್ಮೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಕೊಡ್ತೊಂಟಿಂತ್.

ಹೈದರ್ ಪಿನ್ನೆ ಟಿಪ್ಪು ಅಧಿಕಾರತ್‌ಗ್ ಬಂಡೊ ಮುನ್ನೊಲು ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯತ್ ಬಾನಿಯತ್‌ಗ್ ಬೇನ್ಮಾಯೊ ಪಕ್ಕ ಎಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲಾಂತ್. 1764ಲ್ ಸುರುಕು ಒರು ಬಾನಿಯತ್ತೋ ಪಕ್ಕತ್ತೋ ವಶ ಆಕಿತ್. ಆಯೆಂಗುಂ ಪಡೆಲೆ ಇನ್ನೆ ಕಾರಣ ಬಾನಿಯತ್‌ಗ್ ತಲೆ ಇಡೊಗು ಆಯೋಂಟಿಲ್ಲಾಂತ್. ಮೊಲೊವು, ಚನ್ನಣ (ಶ್ರೀಗಂಧ), ಏಲಕ್ಕಿ ಪಿನ್ನೆ ಅರಿರೊ ಬೇರೆ ದೇಶತ್‌ಗ್ ಕಡತ್ತರೆಯ್ ಚಮ್ಮೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ಆಕ್ಟೊಂಟಿಂತ್. ಬೆಂಗಳೂರು ಬೆಲಿಯೊ ಬಾನಿಯತ್ತೋ ಕೇಂದ್ರ ಆಯಿಟಿಂತ್. ಮೈಸೂರುರೊ ಕೇರಳತ್‌ಗ್ ನಾಲುಗುಂ 200ಗಾಡಿ ಸಾಮಾನ್‌ಜ ಪ್ರೋಯೋಂಟಿಂತ್. ಕಚ್ಚೆ, ಮಸ್ಕತ್, ಪೆಗು, ಆರ್ಮೋಸ್ ಪಿನ್ನೆ ಚೆಡ್ನಾತ್‌ಲ್ ಬಾನಿಯತ್‌ಗ್ ಬೇನ್ಮಾಯೊ ಅಂಜಡಿಜಲೊ ಸ್ಥಾಪನೆ ಆಕಿಂತ್. ಚೀನಾತೊಟ್ಟಿಗೆ ವಹಿವಾಟ್ ಆಕ್ಟೊಂಟಿಂತ್. ಫ್ರಾನ್ಸ್, ಟರ್ಕಿ, ಇರಾನ್‌ರ ಜಲೊಟ್ಟಿಗೆ ಬಾನಿಯತ್ತೋ ಬಗ್ಗೆ ಮುಂಡ್ಲೊಂಟು ಇಂತ್.

ಆರ್ಮೆನಿಯಮ್‌ರೋ ಬಾನಿಯತ್ತಜ ಮೈಸೂರುಲೆ ದೈಕ್‌ರೇಗನಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಆಕಿ ಕೊಡ್ತುತ್. ಬಾನಿಯತ್ತ್‌ಗ್ ಬೇನ್ಮಾಯೊ ಒರು ಕಂಪೆನಿ ಆಕಿಟ್ತ್ ಆದಲ್ ಸೂರ ಆಕಿಯೋಂಟಿಕೊಗು ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ಗ್ ಚೊನ್ನೊಂಟಿಂತ್. ಇದಲ್ ಆಲ್‌ಪೂರ್‌ಗ್ ಲಾಭಮೇ ಆಯೋಂಟಿನೊ. ಇದೆಲ್ಲಾ ನೋಕುಂಬೊ ಟಿಪ್ಪು ಆಲ್‌ಮಾರ್ಗ್ ನಲ್ಲೋ ಆಡಳಿತ ಕೊಡ್ತುರು ಚೊಲ್ಕೊ ಜಂಡ್ ಪಲ್ಕಮೇ ಇಲ್ಲೆ.

ತ್ತ.  
ನ್ಯೂಗು  
ಮೇ  
ಸಳಿತ

## ಅಡಿ ಆಯೊ ಪಿಲಿ

ಲಾರ್ಡ್ ಕಾರ್ನವಾಲೀಸ್ ಕೊರಿಯನಾಲ್ ಚೆನ್ನೈಲ್ ಇನ್ಸ್ಟ್ರ್ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೋ ಸೈನ್ಯತೋ ಶಕ್ತಿರೋ ನೋಕಿಟ್, ಪಡ್ಡಿಟ್ ಕಲ್ಕತ್ತತ್ತ್‌ಗ್ ಪೋಯಿ. ಆರ್ ತಿಂಜಲ್‌ಲ್ ನಾನ್ ಯುದ್ಧತ್ತ್‌ಗ್ ಬೇನ್ ಮಾಯೆದಲ್ಲಾ ಪಡ್ಡಿರೆ. ಅಯಿಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಈ 'ಪಿಲಿ' ರೋ ನಾಶ ಆಕೊಗು ಆರ್ ತಿಂಜಲ್ ಮಯ್ಯವು. ನಿಜಾಮ ಪಿನ್ನೆ ಮರಾಠಮಾರ್ ಕೊಡ್ಕುರೋ ಅಡಿಲ್ ಅವೊನು ಪಿನ್ನೆ ಮೇಲೆ ಎನಿಕಲೆ. ಅದಲ್ ನಕ್ಕ ಸಹಾಯ ಆವುರ್. ಅಡಿ ಆಯೊ ಪಿಲಿರೊ ಕೊಲ್ಲೊಗು ಭಾರೀ ಸುಲಭ. ನಂಡೋ ಪಟಾಲಂರೋ ಶಕ್ತಿರೋ ಬಲಿಷ್ಟ ಆಕೊಗು, ಪೇರ್ ಕೇಕೊಗು, ವಿಶ್ವಾಸ ದ್ರೋಹತ್ತ್‌ಲ್ ಆಯೊ ನಷ್ಟ ನೊರಕೊಗು ನಕ್ಕ ಆರ್ ತಿಂಜಲ್ ಮಯ್ಯವುಂಟ್ ಕಾರ್ನವಾಲೀಸ್ ಮನಸ್ಸಲೆ ಬಿಯಾರಿಚೊಂಡ. ಆಯೆಂಗ್ ಅಜನೆ ಆಯಿಲ್ಲೆ. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ನಾಲ್ ಪೋಯೆಗನಿಕೆಮೆ ಪಡೆಲ್ ಬಂಬ ಆಯೋಂಟಿಂತ್. ಅಯೆಲೊ ರಾಜ್ಯತ್ತೋ ಸಮಸೈಬ ಸಹ ದೂರ ಆಯೋಂಟಿಂತ್. ಇದ್‌ರೊ ನೋಕಿಟ್, ಕಾರ್ನವಾಲೀಸ್‌ಗ್ ಪೇಡಿ ಸುರು ಆಯಿತ್. ಅವೊನು ಯೋಚನೆ ಆಕೊಗು ಸುರು ಆಕಿಯ -"ವಾರನ್ ಹೆಸ್ಪಿಂಗ್ ಚೊನ್ನೆದ್ ಸರಿ. ಟಿಪ್ಪುರೋ ಸೋಪಾಟೊಗು ಅತ್ತರೆ ಸುಲಬ ಇಲ್ಲೆ. ಅವೊಂಡೊ ಕೊಲ್ಲೊಗು ಚಮ್ಮೆ ಸಬುರು ಬೇನು. ನಲ್ಲೊ ಪಡೆರೋ ಪಡ್ಡೆಂಗ್ ಮಾತ್ರ ಸಾಧ್ಯ. 1784ಲ್ ಬ್ರಿಟೀಷ್‌ರಬಲೊಟ್ಟಿಗೆ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಶಾಂತಿ ಒಪ್ಪಂದ ಆಕಿಯೊ ಪಿನ್ನೆ ಯುದ್ಧತ್ತೋ ಸಾಮಾನ್‌ಬ, ಬಾಂಬ್‌ಬ ಎಲ್ಲಾ ಬೇನ್ಮಾಯತ್ತರೆ ಇಂತ್. ಆಯೆಂಗುಂ ಇದ್ ಮಯ್ಯವುಲೆ, ಎನ್‌ಸ ಚಮ್ಮೆ ಪಡೆರೋ ಸಾಮಾನ್‌ಬಲೊ

ತಯಾರಕನುಂಟು ಕಾರ್ನ್ ವಾಲೀಸ್ ಮನಸ್ಸಲ್ ಬಿಯಾರ್ಡ್. ಅಜನೆ ಅವುಂಡೋ ಮನಸ್ಸಲ್ ಸಬುರ್ಗ್ ತೆರು ಕೊಡ್ತ. ಅಯೆಂಗುಂ ಟಿಪ್ಪುರೋ ಕೊಲ್ಲೊನು ಕೊಲ್ಲೊನುಂಟು ಅವುಂಡೋ ಮನಸ್ಸಲ್ ಚೊನ್ನೊಂಟಿಂತ್. ಅದಲ್ಲಾಂಟ್ ಇಂಗ್ಲೆಂಡ್‌ರೋ ರಾಜಕಮಾರೋ ಒತ್ತಾಯಂ ಓಂಡೋ ತಲೆ ತಿಂಡೋಂಟಿಂತ್. ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲೀಸ್‌ಗ್ ಪೇಡಿ ಆವೊಗು ಸುರು ಆಯಿತ್. ಅಜ ಎಪ್ಪೊಲುಂ ಕೇಟೋಂಟ್ ಇನ್ನರ್ "ಅಮೇರಿಕಾತ್ ಆಯೊ ಪಗೆರೊ ತೀರೊಗು ನಿಕ್ಕೊ ಎತ್ತರೆ ನಾಲ್ ಬೇನುಂಟ್?" ಆ ಟಿಪ್ಪುವೇ ನಿಂಡೊ ಮೇಲೆ ಬೂಲೂಂತೂಲೊ ಮುಂಡಾಂಟಿ ದೈಕಿರೆ. ನೀನ್ ಇಪ್ಪ ಪಡೆ ಎಡ್ಕೊಗು ನಲ್ಲೊ ನೇರ. ಎಂದ್‌ಗ್ ಚೆನ್ನೆಂಗ್ ಭಾರತತ್ತೋ ಮರಾಠ ಪಿನ್ನೆ ನಿಜಾಮರಾಜ ಟಿಪ್ಪುರೊಟ್ಟಿಗೆ ಪಡೆಗ್ ನಿಂಡಾರಾರ್. ಇಪ್ಪ ನೀನ್ ಒರ್ಕ ಅವುಂಡೊ ಮೇಲೆ ಬೂನೆಂತ್ ಮಯ್ಯವು ಪಿನ್ನೆ ಅವೊನೆ ನಿಂಡೊ ಕಾಲಾರೊ ಅಡಿಕ್ ಬಂಡ. ಎನಿಯುಂ ನೀನ್ ಎಂದ್‌ಗ್ ಕಾಕರೆ?

ಸಬುರು, ಸಬುರ್‌ಂಟೇ ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲೀಸ್ ಚೊನ್ನೊಂಟಿನ್ನ. ಟಿಪ್ಪು ನಿಜ ಬಿಯಾರ್ಡಿಗನಾ ಉಸರುಲ್ಲ. ಅವೊನು ಭಯಂಕರ ಬಲಶಾಲಿ. ಕಾರ್ನ್ ವಾಲೀಸ್ ಯೋಚನೆ ಆಕಿಯ - ನಕ್ಕೊ ಟಿಪ್ಪುರೋ ಸೋಪಾಟೊಗು ಆವಲ್ಲೆ. ಅವುಂಡೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರೊನು. ಸೇರಿಟ್ಟ್ ಪೆರಗತ್ತಲ ಚಾಕ್ ಬೆಯಿಕ್‌ರೋ ಸುಲಬಾಂಟ್ ಬಿಯಾರ್ಡ್. ಅಜನೆ ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲೀಸ್ ಟಿಪ್ಪುರವುಡೆಗ್ ಅವುಂಡೋ ಆಲ್‌ಮಾರೋ, ಟಿಪ್ಪು ಪಿನ್ನೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಾಜ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಟ್ಟ್ ಮರಾಠ ಪಿನ್ನೆ ನಿಜಾಮರಂಕ್ ಒರ್ ಪಡಿಪು ಪಡಿಪಾಟುವ ಚೊಂತು ಕಡತ್ತಿಯ.

ಟಿಪ್ಪು ಅಬಲೊ ಪಲ್ಕತ್ತೋ ಕೇಟ್ತ್ ಚೊನ್ನ, "ನಿಜಲೋ ರಾಜಾವುಗ್ ನಂಡೋ ಸಲಾಂ ನಾನ್ ಸಬುರುಗಾಯಿಟ್ಟ್ ದುಆ ಆಕ್‌ರವುನುಂಟ್ ಅವುಂಡೆಟ್ಟಿ ಚೊಲ್ಲೊರು. ಇದ್‌ರೆಗನ ಮುನ್ನೊಲು ನಾನ್ ಚಮ್ಮೆ ನೊಂಬಲ, ದುಃಖ, ಎಲ್ಲಾ ತಿಂಡರೆ. ಎತ್ತರೆಮ ಆಲ್ ಮಾರೋ ಕೊನ್ನರೆ. ಇಪ್ಪ ನಕ್ಕೊ ಸಬುರು (ಶಾಂತಿ) ಮಾತ್ರ ಬೇನಾಯೊ. ಯುದ್ಧತ್ತ್‌ಗ್ ಅವಕಾಶ ಇನ್ನೆಂಗ್ ಪೇಡಿಟ್ಟ್ ಮುಂಡ ದೈಕ್‌ರವೊನು ನಾನಲ್ಲ. ಅದ್‌ಕುಂ ನಾನ್ ರೆಡಿ. ಇದ್‌ರೊ ನಂಡೋ ಎಲ್ಲಾ ಪಗೆಕಾರುಂ ತೇರ್‌ಇಚೊಲೊನು" ಆಯೆಂಗ್ ಇದ್ ಮಾತ್ರ ನೇರ್ - "ನಾನ್ ಬ್ರಿಟಿಷ್‌ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಟ್ಟ್ ಭಾರತ ತಬಲೊಟ್ಟಿಗೆ ಯುದ್ಧ ಆಕ್‌ರೋ ಅವಕಾಶತ್ತೋ ಆ ಅಲ್ಲಾಹು ನಕ್ಕೊ ಎಪ್ಪೊಂ ತರಲೆ"ಂಟ್ ಕಾರ್ನ್‌ವಾಲೀಸ್‌ರೋ

ಆಲ್ಮಾರೋಟ್ಟಿಗೆ ಟಿಪ್ಪು ಚೊನ್ನಟ್ ಕಡತ್ತಿತ್.

ಇದಾರೊ ಕಾರ್ನವಾಲೀಸ್ ಮುಂಡಟ್ಟ್ ದೆಚ್ಚಿಟ್ಟ್ ಕೇಟಿ. ಅಪ್ಪ ಅವುಂಡೋ ಮುಟ್ಟು ಮೆಕಾರ್ಚಿ ಪಿನ್ನೆ ಚೇಮ್ಸ್ ಅಂಡರ್‌ಸನ್ ಇನ್ನ ಅಜ - "ಓನು ಒರ್ತನೆ ಮರಾಠ ಪಿನ್ನೆ ನಿಜಾಮರಬಲೊ. ಸೋಪಾಟ್‌ರೆಂಟ್ ಬಿಯಾರ್ಬೊಂಟುಲ್ಲ. ಅವುಡೆ ಇನ್ನೆಜ ಎಲ್ಲರುಂ ಟಿಪ್ಪುಗ್ ಸರಿ ಪರೆಯೆಗು ಸುರು ಆಕಿಯರ್. ನಜ ಎಲ್ಲಾ ಬೇರೆ ಜನಾಂಗತಜ, ಅಜ ಮಾತ್ರ ಒನ್ನೆಮಾ? ಅಯ್ಕ್ ಕಾರ್ನವಾಲೀಸ್ ಚೊನ್ನ - "ಒಕ್ಕು, ನಜ ಮಾತ್ರ ಬೇರೆ, ಅಜ ಒನ್ನೆ".

ಕಾರ್ನವಾಲೀಸ್ ಟಿಪ್ಪುರೋ ವಿರುದ್ಧ ಪಡೆಗ್ ಬಾರೀ ತಯಾರಾಕ್ಯೋಂಟ್ ಇನ್ನ. ಅಪೋಂಡೆಯಿಲ್ ಎತ್ತರೆ ಸಾಧ್ಯವುಂಡು ಅತ್ತರೆ ಶಕ್ತಿರೋ, ಬುದ್ಧಿರೋ ಸೇರಿಸ್‌ಪ್ಪಾಟಿತ್ತ್ ಕುದುರೆ, ಅದ್ಕ್ ಬೇನ್ಮಾಯೊ ತಿನ್ನೊಗು, ಬಾಂಬ್, ಬೆಡಿ ಮರ್‌ಂದ್ ಪಡೆರೋ ವಾಹನ, ಸಂಕ ಕೆಟ್‌ಪ್ಪಾಟಿಯೋಂಟ್, ವೋಡತ್ತೋ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಸಾಮಾನ್‌ಬಲೋ ಅಪರ ಇಪರ ಕೊಂಪೊಗು ಗಾಡಿರೋ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎದ್‌ಬಲೋ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಎಲ್ಲಾ ಆಕಿಯೋಂಟು ಇನ್ನ. ಎಜನೆ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಅಯೆಂಗುಂ ಅವೊನು ಟಿಪ್ಪುರೋ ಸೋಪಾಟೊಂಟ್. ಕಾರ್ನವಾಲೀಸ್ ಪಡೆರೋ ಸಾಮಾನ್‌ಬಲೋ ಯಾರ ಯಾರ ಸಂಗ್ರಹ ಆಕೊಗು ಸುರು ಆಕಿಯ. ಟಿಪ್ಪುರೋ ನೆಲ ಚಮ್ಮೆ ಪಚ್ಚೆ ಪಚ್ಚೆ ಆಯಿಟಿಂತ್. ಅದ್ ಅವೊನುಗು ಗೊಂತಿಂನ್ನೆಂಕ್ ಅವೊನು ನಂಬ್ಯೋಂಟು ಇಲ್ಲಂತ್. ಅವೊಂಡೊ ಭೂಮಿರೊ ಅವನೇ ನೋಕ್ಯೊಂಟಿಕ್ಕೊಂಟ್. ಅಯೆಂಗುಂ ಅವೊನು ಏ ಕಾರಣತ್ತುಗುಂ ಟಿಪ್ಪುರೋ ಎದ್‌ರ್‌ಗ್ ಸೋಕೊಗು ತಯಾರ್ ಇಲ್ಲೆಂತ್. ಅದ್‌ಕ್ ಆಯಿಟ್ ಕಾರ್ನವಾಲೀಸ್ ಪಡೆಗಾಯಿಟ್ಟ್ ಚಮ್ಮೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಆಕಿಯೋಂಟಿನ್ನ. "ನಾನ್ ಎಂದ್ ಆಕಿಟಾಯೆಂಗುಂ ನಿಜಾಮ ಪಿನ್ನೆ ಮರಾಠರಬಲೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರೊನು. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೋ ನಾಶತ್ತೋ ಪಿನ್ನೆ ಅಜ ಎಲ್ಲ ಎಂದಾವುರರ ಚೊನ್ನಟ್ಟು ಚಿಚೊಂಟು ಇನ್ನ. ಅಯೆಂಗುಂ ಅವೊಂಡೋ ಮನಸ್‌ಲ್ ಪೇಡಿ ಇಂತ್, ಎಜನೆ ಮುನ್ನೊಲು ಪೋಯಿಟ್ಟ್ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೋ ನಾಶ ಆಕ್‌ರೆಂಟ್.

ಕಾರ್ನವಾಲೀಸ್‌ಗ್ ನಲ್ಲೊ ಮನಸ್ಸೆ, ಕರುಣೆ ಎಲ್ಲಾಂ ಇಂತ್, ಆಯೆಂಗುಂ ಅವೊನು ಎಂದಾಕೊಗುಂ ಸಾಧ್ಯ ಇಲ್ಲಂತ್. ಚೊನ್ನೆಂಕ್ ಬ್ರಿಟಿಷ್‌ಮಾರೋ ಕೈರೋ ಕೀಲ್ ಇಕ್ಕುಂಬೊ ಅಜ ಚೊನ್ನೋ ಪೋಲೆ ಕೇಕೊನು. ಎತ್ತರೆ ಕಷ್ಟ ಬನ್ನೆಂಗುಂ ಸದಿಕ್ಕೊನು.

ಅವೊನು ಪಿಡ್ಡೊ ಸೊರ ತೀಕೊರ್ನಿಂತೆ. ಅವೊನು ತಪ್ಪು ಆಕೋಂಟು ಉಲ್ಲಾಂಟ್ ಅವೊನುಗು ಗೊಂತಿಂತೆ. ಅಯೆಂಗುಂ ಆ ಬ್ರಿಟಿಷ್‌ರಜಲೋ ಎದಾರ್‌ಲ್ ಅವೊನುಗು ಎಂದಾಕೊಗುಂ ಸಾಧ್ಯ ಇಲ್ಲಾಂತೆ. ಬ್ರಿಟಿಷ್‌ರಜಲೋ ಕಾಲ್‌ರಡಿಲ್ ಬೂನ್ನು ಚಾವುರಜಲೊ ಸ್ಥಿತಿರೊ ಯೋಚನೆ ಆಕುಂಬೊತುಗು ಅವೊನುಗು ಬೇಜಾರಾಯೋಂಟು ಇಂತೆ. ಅಗತ್ಯ ಬೂನೆಂಗ್ ದುನಿಯಾವುಗ್ತೀ ಕೊಡ್ಕೊರು. ಮನಿಸಮಾರೋ ಕೊಲ್ಲೊರು, ಆಯೆಂಗುಂ ನಿಜಲೊ ಸೊರ ನಿಜ ಬುಡೊಗು ತೀರ. ಅದಾರೊ ಏ ಕಷ್ಟತ್ತಾಯೆಂಗುಂ ನಿಜ ತೀಕೊರ್ನೆ ಚೊನ್ನುಟ್ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ರಾಜಾಕಮಾರ್ ಆಚ್ಚೆ ಆಕೋಂಟು ಇನ್ನರ್. ಏ ನಮೂನತ್ತಲ್ ಆಯೆಂಗುಂ ಸರಿ, ತೆರಿಗೆ (ಪೈಸ) ವಸೂಲು ಆಕೊರು. ಏ ತೆರುಲು ಪೋಯಿಟ್ಟಾಯೆಂಗುಂ ಎಲ್ಲಾ ವಡ್ಡಿಟ್ಪ್ ಇಡೊರು. ಇದ್ ಅಜಲೋ ಪಲ್ಕ ಆಯಿಟಿಂತೆ. ಕಾರ್ನಾವಾಲೀಸ್ ಮನಸ್ಸಲೇ ನಿರ್ಚ- ಎಲ್ಲರುಂ ಇಪ್ಪ ತೊಂದರೆಲ್ ಇಕ್ಕಟ್ಪ್, ಅಜಲೋ ದುಃಖಿತ್ತೆಗೆಲ್ಲ ನಾನೇ ಪರಿಹಾರ ಕೊಡ್ಕುರೆ. ನಾನ್ ಅಜಗ್ ನಲ್ಲೊ ಸರ್ಕಾರ ಕೊಡ್ಕುರ್ಕು. ಎಲ್ಲರುಂ ಬನ್ನೊ ಕಷ್ಟತ್ತೊ ನೆನಪು ಇಕ್ಕತ್ತೆಗನಿಕೆ ಆಕೊನು. ಇದ್‌ಕ್ಕಾಯಿಟ್ಟಾಯೆಂಗುಂ ನಾನ್ ಟಿಪ್ಪುರೋ ಎದಾರ್ ಗೆಂದೊನು. ನಕ್ಕು ಏದುಂ ಅಡ್ಡ ಬರೊಗು ತೀರ. ಪಾವತಜಲೊ ಬುಲ್ಪುರೋ ನಿಪ್ಪಾಟೊನು. ಎಂದೆಲ್ಲಾ ಮನಸ್ಸಿಗ್ ಸೊರ ಕೊಡ್ತೊಂಟಿನ್ನ. ಟಿಪ್ಪುರೋ ಸೋಪಾಟಿಂಟ್ ಇದೆಲ್ಲಾ ಸಾಧ್ಯ ಆವುಲ್ಲೆ. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ರಾಜಕಮಾರೋ ಮುಟ್ಟು ಪೈಸ ಉಂಡು, ಅಧಿಕಾರ ಉಂಡು, ಆಯೆಂಗುಂ ಅಜಲೆ ಮುಟ್ಟು ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ಗ್ ಬೇನಾಯೊ ಪಿಸ್ ಇಲ್ಲೆ, ಕಾರ್ನಾವಾಲೀಸ್ ಮನಸ್ಸಿಲ್ ಸಂದೋಲತ್ತಲ್ ಇನ್ನ. ಟಿಪ್ಪುರೋ ಸೋಪಾಟಿಯೆಂಗ್ ಭಾರತತ್ತೋ ಅಧಿಕಾರ ಪಿಡಿಕ. ನಲ್ಲೋ ಸರ್ಕಾರತ್ತೋ ಕೆಟ್ಪಾಟಿ. ಇದೆಲ್ಲ ಆವೊಗು ನಾನ್ ಗೆಂದೊನು. ಅವುಡ್ಕೊಲೊ ಮುಂಡಾಂಟ್ ದೈಕೊನು. ಇತ್ತರೆಲ್ಲ ಆಂಬೋ ಆರ್ ತಿಂಜಲ್‌ಂಟ್ ಚೊನ್ನೆದ್ ನಾಲ್ ಒರ್ಸ ಆಯ್.

## ಟಿಪ್ಪುರೊ ಪುದಿಯೊ ಕಾನೂನು

ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯತ್ತೋ ವಿರುದ್ಧ, ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಪಗೆ ಇನ್ನೆಬಲೊ, ಪಿನ್ನೆ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯತ್ತೋ ಬೆಡಕಾಕೊಗು ನೋಕೆಬಲೊ ಟಿಪ್ಪು ಮಾಘ್ ಆಕೆದ್ ನೋಕಿಟ್ತ್ ಮೀರ್ ಸಾದಿಖ್‌ಗ್ ಅಜಬಾಯಿತ್ತ್. ಅಪ್ಪ ಟಿಪ್ಪು ಚೊಂತು- "ನೀನ್ ನಂಡೋ ಪಿರ್‌ಸ ಆಕ್‌ರವೊನು ಆಯಿಟಿನ್ನೆಂಗ್, ಒರೊರ್ಕ ನಂಡೊ ತಪ್ಪುಬಲೊಂ ಸದಿಕೊನು."

ಮೀರ್ ಸಾದಿಖ್ ಚೊಂತು - "ನಿಜ ತಪ್ಪು ಆಕೆಬಗ್ ಮಾಘ್ ಕೊಡ್ತೆಂಗ್ ನಿಜಲೊ ಅಧಿಕಾರತ್ತ್‌ಗ್ ಬೆಲೆ ಉಂಡಾ? ನಿಜ ಆಲ್‌ಮಾರೋ ಎತ್ತರೆ ಪಿರ್ಸತ್ತ್ ನೋಕೆಂಗು ತಪ್ಪು ಆಕೆಬಗ್ ಮಾಘ್ ಆಕೋಗೇ ತೀರ". ಅಪ್ಪ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಯೋಚನೆ ಆಕಿತ್ "ತಪ್ಪು ನಂಡೋ ಎದುರಾಲೆ ಇನ್ನೆಂಗುಂ ನಾನ್ ಅಜಗ್ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಡ್ಕೊಗು ಪೆರಗ್ ನೋಕ್ಕೋಂಟುಲ್ಲೆ. ಇದ್ ಎಂದ್‌ಗ್‌ಂಟ್ ನಕ್ಕೇ ಅರ್ಥ್ ಆವುಲ್ಲೆ. ಮೀರ್ ಸಾದಿಖ್ ಚೊಲೈದ್ ಸರಿ. ಮುದು ತಟ್ಟುರೊ ರಾಜಾವುಗ್ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಡ್ಕೊಗುಂ ಗೊಂತ್ತಿಕೊನು. ಆಯೆಂಗುಂ ನಾನೆಂದ್‌ಗ್ ಇಜನೆ ಆಕ್‌ರೊ? ನಕ್ಕ್ ಅಜ ಎಲ್ಲಾ ಮುನ್ನೊಲು ಆಕಿಯೊ ಸೊರತ್ತೋ ನೆನಚ್ಚಿಟ್ತ್, ನಂಡೊ ಅಬ್ಬ ಅಜಗ್ ಕಾಟಿಯೊ ಪಿರ್ಸತ್ತೋ, ವಿಶ್ವಾಸತ್ತೋ ನೆನಚ್ಚಿಟ್ತ್ ನಂಡೋ ಕೈ ಕೆಟ್ಟಿಯೋಂಟುಂಡು. ನಂಡೊ ಕೈಲ್ ಅಜಗ್ ಎಂದುಂ ಆಕೊಗು ಸಾಧ್ಯ ಇಲ್ಲೆ"

ಮೀರ್ ಸಾದಿಖ್ ಚೊಂತು - "ಪಿಸ್‌ಫತ್‌ಗುಂ ರಾಜಾವು ಆಯವೊನುಗುಂ ಎಂದುಂ ಸಂಬಂಧ ಇಲ್ಲೆ. ರಾಜವು ಆಯವೊನು ಇರುಂಬುರೆಗನಿಕೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಯಿಟ್ ಇಕ್ಕೊನು. ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ನಿಜ ಮಾಘ್ ಆಕೆಜಮೆ, ಪಿನ್ನೆ ನಿಜಲೊ ಕೈಕ್ ಕಡ್ಡಿಟ್, ನಿಜಲೊ ಮರ್ಯಾದಿ ಎಡ್ಕರಾರ್, ರಾಜಾವು ತಂಡೊ ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ಗ್ ಪೆಡಿಪಾಟಿಯೆಂಗ್ ಮಾತ್ರ ದುನಿಯಾವುರೋ ಗೆಂದೊಗು ಸಾಧ್ಯ.

"ಪೆಡಿಪಾಟಿಯೆಂಗ್ ಮಾತ್ರ?" ಟಿಪ್ಪು ಅಶ್ಚರ್ಯತ್ ಕೇಟ್. ಅಪೆಂಗ್ ನಿಂಡೊ ಅಭಿಪ್ರಾಯತ್ತೋ ಪ್ರಕಾರ ರಾಜಾವುಗುಂ ಪಿಸ್‌ಫತ್‌ಗ್ ಏ ಸಂಬಂಧಂ ಇಲ್ಲೆ?

ಮೀರ್ ಸಾದಿಖ್ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೊ ಸಂಶಯತ್ ನೋಕಿಟ್ ಚೊಂತು. "ಆಲ್‌ಮಾರೋ ಪಿಸ್‌ಫ, ವಿಶ್ವಾಸ ಇದೆಲ್ಲಾ ಅರ್ಥ ಇಲ್ಲತ್ತೋ ಪಲ್ಕ. ಇದ್ಕೆ ಏ ಅರ್ಥವುಂ ಇಲ್ಲೆ. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ನಿಜ ಆರೋಂ ನಂಬಂಡ. ಆರೆ ಸಹ... ನಂಡೋ ಕೂಡಾ. "ನಿಂಡೋ ಸಂಶಯತ್ ನೋಕ್‌ರೋ ನಾಲ್ ಬನ್ನೆಂಗ್ ಅದ್ ನಂಡೋ ಜೀವನತ್ತೋ ಅಕೆರಿರೋ ನಾಲ್ ಆಯಿಟಿಕ್ಕರ್" ಟಿಪ್ಪು ಚೊಂತು.

ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಪಿನ್ನೆ ಮೀರ್‌ಸಾದಿಖ್‌ರೊ ನಡುಲು ಈಯೆಲ್ಲಾ ಪಲ್ಕ ಬರೋಗು. ಕಾರಣ- ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಮೈಸೂರು ಪೂವ್‌ನಾರ್ (16) ಹಿರಿಯೆ ಅನುಭವ ಇನ್ನೊ ಸೈನ್ಯತ್ತೋ ಅಧಿಕಾರಿಮಾರ್‌ಗ್ ಮಾಘ್ ಕೊಡ್ತೆಕ್ಕಾಯಿಟ್. ಸೈನ್ಯತ್ತೋ ಅಧಿಕಾರಿಮಾರ್ ಬಂಗಾರತ್ತೋ ಪಿನ್ನೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನಲ್ಲೊ ಸಾಮಾನ್‌ರೋ ಆಸೆಗಾಯಿಟ್ ಮೈಸೂರುರೊ ಪಡೆರೋ ಸಾಮಾನ್‌ಬಲೊ ಬ್ರಿಟಿಷ್‌ರಂಕ್ ಕಟ್ಟ್‌ಟ್ ಕೊಡ್ತೊಂಟು ಇನ್ನರ್ ಹೈದರಾಲಿರೊಟ್ಟಿ ಸೊರತ್‌ಲ್ ಇನ್ನೆಜ ಸಹ ಇನ್ನರ್. ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯತ್ತೋ ನಾಶ ಆಕೊಗಾಯಿಟ್ ಬ್ರಿಟಿಷ್‌ರಂಕ್ ಸಹಾಯ ಆಕ್ಕೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಮೀರ್ ಇಬ್ರಾಹಿಂ ಪಿನ್ನೆ ಅರ್ಷದ್ ಬೇಗ್ ಇಬಗೆಲ್ಲಾ ಸಹಾಯ ಆಕ್ಕೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಹೈದರಾಲಿಗಾಯಿಟ್ ಅರ್ಷದ್ ಬೇಗ್ ತಂಡೊ ಜೀಯತ್ತೋ ಆಸೆ ಬುಟ್ಟುಟ್ಟು ಕಾತೊಂಟಿಂತ್. ಹೈದರಾಲಿರೋ ಕುದುರೆಗ್ ಗುಂಡು ಬೂನೆಪ್ಪ ಅಪೊಂಡೆ ಜೀಯತ್ತೋ ಕನಕ್ಕಾಕಾಂಟ್ ಹೈದರಾಲಿರೋ ಕಾತ್‌ರೋ ಮೀರ್ ಇಬ್ರಾಹಿಂ. ಅದ್ರೆಲ್ಲಾ ನೆನಕುಂಬೋ ಟಿಪ್ಪುಗ್ ಮೇಲೆಲ್ಲಾ ಒರು ನಮೂನ ಆಯ್ತ್.

ಟಿಪ್ಪು ಮನಸ್ಸೆಲೆ ನಿರ್ಚಿತ್ - "ಇಪ್ಪ ಇಜ ಎಂದ್ರೊ ತಪ್ಪು ಆಕೆಂಗುಂ, ನಾನ್ ಇಬಗ್ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಡ್ಲೆ. ಮೀರ್ ಸಾದಿಖ್ ಚೊನ್ನೆದು ಟಿಪ್ಪು ಪೆರಗ್ ಪೆರಗ್ ನೆನಚ್ಚೊಂಟು

ಇಂತ್. ಪೆಡಿಪ್ಪಾಟ್‌ರಬ ಮಾತ್ರ ಪಿಸ್ ಆಕೊಗು ಸಾಧ್ಯ. ಆಲ್ ಮಾರೋ ಮುಟ್ಟು ಪಿಸ್ ಆಕ್‌ಡೆಗನಿಕೆ ಆಕ್‌ರೋ ರಾಜಾವುರೋ ಕತ್ತಿ, ಅವೊಂಡೋ ಪಿಸ್ ಅಲ್ಲ, ಅದಲ್ಲಾಂಟ್ ರಾಜಾವು ಎಪ್ಪೊಂ ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ಗೆ ಪೆಡಿಪ್ಪಾಟಿಯೋಂಟು ಇಕ್ಕೊನು. "ಇದ್ ನೇರ್ ಆಯಿಟಿಕ್ಕೊನು. ಆಯಿಂಗುಂ ನಾನ್ ಇದ್ಯ್ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿರುದ್ಧ ಉಲ್ಲೇ? ಇದ್ರೆ ನಾನ್ ಎಜನೆ ಬದಲಾಕ್‌ರೋಂಟು ಪಿಸ್‌ತ್ತೋ ಪಲ್ಕತ್ತೋ ಅರ್ಸತ್ತ್‌ಗ್ ಎಜನೆ ಬದಲಾಕ್‌ರೋಂಟು, ಟಿಪ್ಪು ಚಮ್ಮ ಯೋಚನೆ ಆಕಿತ್.

ರಾಜಾವುಗ್ ದ್ರೋಹ ಆಕೆದ್ರೊ ಮಾಘ್ ಆಕಿಯೊ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೋ ಕಂಡ್‌ಟ್ಪೊ ಮೀರ್‌ಸಾದಿಖ್ ಒರ್ತನ್‌ಗೇ ಅಲ್ಲ, ಅವುಡೇ ಇನ್ನೆಂಕ್ ಎಲ್ಲರುಗುಂ ಆಶ್ಚರ್ಯ ಆಯ್ತ್. "ರಾಜಾವು ಆಯವೊನು ಇಜನೆ ಇಕ್ಕೊಗೇ ತೀರ" ಚೊಂತು ಅವುಡೆ ಇನ್ನಜ ಎಲ್ಲರುಂ ಚೊಂತಿನ್ನರ್. ಆಯಿಂಗುಂ ಟಿಪ್ಪು ಎಂದ್‌ಗ್ ಇಜನೆ ಆಕ್ರೋ. ತಪ್ಪು ಆಕಿಬಲೊ ವಿಚಾರಣೆ ಆಕೊಗು ಕೋರ್ಟ್ ಇಕ್ಕೊನು. ವಿಚಾರಣೆ ಆಕ್ರೆದ್ರೊ ಕೋರ್ಟ್‌ಗು ಎಲ್ಡಿಟ್ ಕೊಡ್ಪೊನು : ತಪ್ಪು ಕಂಡ್‌ಪಿಡಿಕ್ಕೊಗು ಸಾಕ್ಷಿ ಇಕ್ಕೊನು : ಒರ್ತರೊ ತಪ್ಪು ಗೊಂತಾವುಂತೊಲೊ ಅವೊಂಡೋ ತಪ್ಪು ಆಕಿಯವೋನುಂಟು ಚೊಲ್ಲೊಗು ತೀರ. ಸಂಶಯ ಆಕಿಂಕ್ ಅದ್ರೊ ಲಾಭಾಂಶ ಕೊಡ್ಪೊನು ; ಕಲವು ಚೊಲೈಬಲೋಂ ವಿಚಾರಣೆ ಆಕೊನು. ಗಲ್ಲ್‌ಗ್ ಏರ್ಪಟ್ಟೋಗ್ ತೀರ. ಏ ತಪ್ಪು ಆಕಿಬಂ ಹೈಕೋರ್ಟ್‌ಗ್ ಅರ್ಜಿ ಇಡೊಗು ಅವಕಾಶ ಇಕ್ಕೊನು: ಅಕಿರೋ ತೀರ್ಪ್ ಕೊಡ್ಪುರೆಗಾನ ಮುನ್ನೊಲು ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ ಮಾರ್‌ಗ್ ಯೋಚನೆ ಆಕೊಗು ಪೊಯಿನೆಂಜಿ (15) ನಾಲ್‌ರೋ ಅವಕಾಶಕೊಡ್ಪೊನು. ಇದೆಲ್ಲಾ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೋ ಕಾನೂನುಂಟ್ ಅವುಡೆ ಇನ್ನೆಬಲ್ಲಾ ಪಲ್ಕ ಪರನ್ನೊಂಟ್ ಇನ್ನರ್.

'ಎಂದ್ರೊ ಪಿರಾಂದ್‌ರೋ ಪಲ್ಕ?' ಅಜ ಅಜ ಚೊನ್ನೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೋ ಬಿಸಯತ್ಲ ಅಜಗ್ ಗೌರವ ಇಲ್ಲಾಂಟಲ್ಲ. ಆಯಿಂಗುಂ ನ್ಯಾಯ ಕೊಡ್ಕುಂಬೊ ರಾಜಾವು ಸರಿ ಇಕ್ಕೊನುಂಟು ಚೊಲೈದು ಅಜಲೊ ವಾದ. ತಪ್ಪು ಆಕಿಯವೊನುಗು ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಡ್ಪೊನು. ಅದೈಲ್ಲಾ ಸಾಕ್ಷಿ ಎಂದ್‌ಗ್? ದುನಿಯಾವುಲು ಇತ್ತರೆಲ್ಲ ಕಾನೂನು ಇಕ್ಕುಂಬೋ ಅದೈಲ್ಲಾ ಅಡ್ಡಿಯಾಕ್ರೆದು ಟಿಪ್ಪುರೋ ತಪ್ಪು ಸೊರ ಅಲ್ಲೇ. ಹೈದರಾಲಿರೋಗನಿಕೆಮೆ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಸಹ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯತ್ತೋ ತಂಡೋ ಸೈನ್ಯತ್ತೋ

ಅಧಿಕಾರಿಮಾರೋ ಮುಟ್ಟು ಚರ್ಚೆ ಆಕ್ಕೋಂಟಿನ್ನ. ಹೈದರಾಲಿ ಪಿನ್ನೆ ಟಿಪ್ಪುಗ್ ಚಮ್ಮೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇಂತ್. ಹೈದರೋ ಪಲ್ಕ ಆಲ್‌ಮಾರಾಗ್ ಪೇಡಿ ದೈಕ್‌ರೆಗನಿಕೆ ಇಂತ್. ಒರೊರ್ಕ ಎಂದ್ರೆಲ್ಲಾ ಮುಂಡಿಯೋಂಟಿಂತ್. ಭಯಂಕರ ಚಿರ್ಕೋಂಟಿಂತ್. ಆಯೆಂಗ್ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾಯಿಟ್ವ ಕೇಟ್‌ಟ್ವ ಕೊರಿಯ ಮುಂಡ್ಯೋಂಟಿಂತ್. ಚಿರ್ಕೋಂಟ್ ಇನ್ನೊ ಸಹ ಕೊರೋಡಿಯೆ. ಅರ್ಸ ಬನ್ನೋಂಟಿನ್ನೊ ಕೊರೋಡಿಯೆ. ಟಿಪ್ಪು ಸಭೆ ಸೇರಿಯೆಪ್ಪ ಎಲ್ಲರೆಗನಿಕೆ ನಾನುಂ ಒರ್ತಂಟ್ ನಿರ್ಕೋಂಟಿಂತ್. ಅಧಿಕಾರ ಉಂಡು ಚೆನ್ನಟ್ವ ಎಪ್ಪೊಂ ಬೆಡಕ್ ಸೊರ ಆಕಂಟ್ ಮನಸ್ಸಾಗ್ ಸೊರ ಕೊಡ್ತುಟ್ಟು ನಲ್ಲೋ ತೀರ್ಪು ಕೊಡ್ತೊಂಟಿಂತ್. ಹೈದರಾಲಿ ಚೊನ್ನೆದ್ ಟಿಪ್ಪುಗು ಅರ್ಥ ಆಯೋಂಟಿಂತ್. ಆಯೆಂಗ್ ಟಿಪ್ಪು ಚೊನ್ನೆದ್ ಅಯೆಲೆಗ್ ಅರ್ಥ ಆಕೊಗು ಚಮ್ಮೆ ಕಷ್ಟ ಆಯೋಂಟಿಂತ್. ವ್ಯವಹಾರತ್ತೋ ಬಿಸಯತ್ವ ಚಮ್ಮೆ ತೆರಿಇಶ್ಚೊ ಈ ಜಂಡಾಲುಂ ಆಲ್‌ಮಾರಾಗ್ ನ್ಯಾಯ ಕೊಡ್ತರೆದ್ಲ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇಂತ್. ಅಧಿಕಾರ ಇನ್ನೆಂಗ್ ಮಾತ್ರ ಮಯ್ಯಾವಲೆ. ಅದಾರೋ ಸರಿಯಾಯಿಟ್ವ ಉಪಯೋಗ ಆಕೊನು, ಕಾನೂನು ಇಲ್ಲತ್ತೋ ಅಧಿಕಾರ ಸಮ ಇಕ್ಕೋಗೇ ಸಾಧ್ಯ ಇಲ್ಲೆ. ಕಾನೂನು ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ನಾಶ ಆವುಡಾರ್.

ಪಟಾಲಂರೋ ಅಧಿಕಾರಿಮಾರೋ ಪಿನ್ನೆ ಸೈನ್ಯತಂಕ್ ಕೊಡ್ತೋ ನ್ಯಾಯತ್ತಾಗ್ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಪಂಡತ್ತೋ ನ್ಯಾಯತ್ತಾಗ್ ಪೇರಾಯಿಟಿನ್ನೊ "ಮನು"ರೋ ಕಥೆ ಚೊಂತು - ಒರ್ತ "ಅವೊಂಡೋ ಪಕ್ಕತ್ತಲ್ ಕುಂಬುಲಿಜ್ಜೆರೋ ಬಿತ್ತ್ ಇಟ್ವೆನ್ನ. ಅದ್ ಬಳ್ಳಿಯಾಯಿಟ್ವ ಎನೊರು ಕಂಡತ್ತಲ್ ಕಾಯಿಯಾಯ್. ಅವೊನು ಆ ಕುಂಬುಲಿಂಜ್ಜೆ ಅವೊನುರೊ ಕಂಡತ್ತ್ ಇನ್ನೋ ಕಾರಣ ಅದ್ ಜಂಡಾಮತ್ತವೊನುಗೆ ಕಿತ್ತೋನ್‌ಂಟು ಚೊನ್ನ. ಅಯ್ಕ ಮುನ್ನೊಲ್ತವೊನು ಆ ಕಾಯಿ ಬೆಲಿಯಾವೊನುಗು ನಂಡೋ ಕಂಡತ್ತೆಗ್ ಇತ್ತೋ ಈಟ್ ಆ ಬಳ್ಳಿಗ್ ಬೇರ್‌ಲ್ ಬನ್ನೇ ಕಾರಣ ಅದ್ ನಕ್ಕೇ ಕಿತ್ತೋನು ಚೆನ್ನ. ಇಜನೆ ಗಲಾಟೆ ಆಯಿಟ್ಟಾಯಿಟ್ವ ಪಿನ್ನೆ ತೀರ್ಪುಗಾಯಿಟ್ವ ಮನುರೋ ಮುನ್ನೊಲು ಬಂತ್. ಮನುಚೊಂತು - "ಜಂಡಾಮತ್ತವನು ಚೊನ್ನೆದೇ ಸರಿ. ಕುಂಬುಲಿಂಜ್ಜೆ ಅವೊಂಡೋ ಕಂಡತ್ತ್ ಇನ್ನೇ ಕಾರಣ ಅದ್ ಅವೊನುಗೆ ಕಿತ್ತೊನುಂಟ್ ತೀರ್ಪ್ ಕೊಡ್ತತ್. ಅಯಿಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಮನುಗ್ ಅವುಂಡೋ ತೀರ್ಪು ತಪ್ಪೊಂಟ್ ತೀರ್ವಾನತ್ತಾಗ್ ಬನ್ನ. ಅದ್‌ಕ್ಕಾಯಿಟ್ವ ಮನು ನ್ಯಾಯಾಧೀಶ ಸೊರ ಬುಟ್ಟುಟ್ಟು ಕಾಡ್‌ಗೆ ಪೊಯ್ ಜಪ ಆಕೊಗು

ಸುರು ಆಕಿತ್. "ಮನು"ರೋಗನಿಕೆತ್ತೋ ನ್ಯಾಯ ಕಾಕ್‌ರೋ ಆಲೇ ತಪ್ಪು ಆಕೆ ಪಿನ್ನೆ ನಿಜ ತಪ್ಪು ಆಕಾಂಟ್ ಇಕ್ಕುವರಾ? ಅಯೆಲೆಗನಿಕೆ ನಿಜಂ ಆಕೊಡರಾ? ಟಿಪ್ಪು ಕೆಡ್. ಎಲ್ಲಾ ಪಟಾಲಂರೋ ಅಧಿಕಾರಿಮಾರುಂ ಈ ಟಿಪ್ಪುಗ್ ನಜ ಎಂದುಂ ಚೊಲ್ಲೊಗು ಪೋಯೆಂಗೆ ಗುಂಡುಕಲ್ಗ್ ಚೊನ್ನೆಗನಿಕೆಂಟ್ ಮುಂಡಾಟ್ ದೈಕಿರಾರ್.

ಶತ್ರುಜಲೊ ಸೋಪಾಟಿಟ್ಪ್ ಅಜಲೊ ಲೂಟಿ ಆಕೆಂಗೆ ಕೊರಿಯ ಆಲ್ ಪೈಸತಜ ಆವುಡಾರ್. ಇದೊಲಾಯಿಟ್ಪ್ ದುನಿಯಾವು ಪಾವತನತ್ತ್‌ಗ್ ಬೂಲ್ಪು. ಇಡೀ ಸೈನ್ಯತ್ತೋ ಪೇರ್ ಬೆಡಕಾವುರು. ಯುದ್ಧ ಕಾಲಿ ರಣರಂಗತ್ತ್‌ಲ್ ಮಾತ್ರ ಇಕ್ಕೊನು. ಅದೊರೋ ಪಾವತ್ತೋ ಆಲ್‌ಮಾರೊ ತಲೆಕ್ ಇಡೊಗು ತೀರ, ಶತ್ರುಮಾರೊ ಪೆನ್ನಿಜಲೊ ಮರ್ಯಾದಿಲ್ ನೋಕೊನು. ಅಜಲೊ ದೀನೊರೊ ಗೌರವತ್ ನೋಕೊನು. ಅಜಲೊ ಮಕ್ಕಲೊ ಪಿನ್ನೆ ಕೈಲಾವತಜಲೋ ಕಾಕೊನು.

1783ಲ್ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಪರ್ತ್ ಆಕಿಯೊ ಶಾಸನ ಇದ್ 1785 ಪಿನ್ನೆ 1787ಲ್ ಜಂಡ್ ಬಟ ಬನ್ನರ್. ಈ ಶಾಸನತ್ತೋ ಕೇಟ್‌ಟ್ಪ್ ಅವುಡೋ ಸೈನ್ಯತ್ತ್‌ಲ್ ಇನ್ನೆಜ ಎಂದೊರು ಮನಿಸ ಓನು, ಎಲ್ಲತ್ತುಗುಂ ಅಡ್ಡಿ ಬಂಡ - ಚೊಂತು ಅವುಡೋ ಸೈನ್ಯತ್ತ್‌ಲ್ ಇನ್ನೆಜ ಎಲ್ಲ ಚೊನ್ನೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಇತ್ತರೆತೋಲೊ ಲೂಟಿ ಆಕಿಟ್ಪ್ ಕಿಟ್ಟಿಯೊ ಕೊರಿಯ ಮಾತ್ರ ರಾಜ್ಯತ್ತೋ ಖಜಾನೆಗ್ ಪೋಯಿಟ್ಪ್ ಪಿನ್ನೆ ಮುಕ್ಯಾಲ್ ಭಾಗ ಎಲ್ಲರೋ ಪೆಟ್ಟಿ ಸೇರಿಯೋಂಟಿಂತ್. ಅದ್ಲ ಕಿಟ್ಪೊ ಸಂದೋಲ ಎಲ್ಲಾ ಪೂಯ್. ಸೈನ್ಯತಜಲೊ ಖುಷಿ, ಬೇನ್ಮಾಯೊ ಪೆಣ್ಣುಕ್ಕಲೊ ಎಂದ್ ಬೇನೆಂಗೆ ಆಕ್‌ರೋ ಖುಷಿ, ಲೂಟಿ ಆಕಿಟ್ಪ್ ಕಿಟ್ಪೊರೋ ಪೈಸ, ಬಂಗಾರ್, ಗೆಂದಿಯೊ ಪಿನ್ನೆ ಸೈನ್ಯತಂಕ್ ಕಿಟ್ಪೊರೋ ಸಂದೋಲ! ಇಪ್ಪ ಅದೆಲ್ಲಾ ಇಲ್ಲೆ. ಎಂದುಂ ಇಲ್ಲೆ. ಸೈನ್ಯತಜ ಅಜಲೋ ದೂರ್‌ರೋ ಮಹಾ ಮಿರ್ಜಾಖಾನೊಟ್ಟಿಗೆ ಚೊನ್ನೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಅಯೆಲ್ ಸಮಾಧಾನ ಆಕಿಟ್ ಚೊಂತು, ಏ ಬಿಸಯತ್ತೋ ಬಗ್ಗೆಂ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಮುಂಡಂಡ. ಆರ್‌ಗ್ ಗೊಂತು, ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಇಪ್ಪು ಇನ್ನೋ ಶಾಸನತ್ತ್‌ಗ್ ಎನಿಯುಂ ಸೇರಿಸ್‌ಪ್ಪಾಟಿಯೆಂಗೆ - "ನಜಲೋ ಗೆಂದಿಯೋ ಸೈನ್ಯತಜ ಗೆಂದಿಯೋ ಪಿನ್ನೆ ಪಲ್ಲಿ ಪಿನ್ನೆ ದೇವಸ್ಥಾನತ್ತ್‌ಗ್ ಪೋನು. ಬೇರೆ ಪಡೆಕ್ ಬಿಲಿ ಬರುಂತೋಲೋ ಎಲ್ಲರುಂ ಪಲ್ಲಿರೋ ಉಲ್ಲ ನಿಕ್ಕರಚೊಂಟು, ದೇವಸ್ಥಾನತ್ತ್‌ಲ್ ಪೂಜೆ, ಭಜನೆ ಆಕಿಯೋಂಟು ಇಕ್ಕೊನುಂಟು" ಚೊನ್ನುಟು ಶಾಸನ ಬದಲಾಕಿಯೆಂಗೆ.

'ತಪ್ಪು ಆಕಿಯಬಗ್ಗೆ ಚಾಟಿಲ್ ಅಡಿಕ್‌ರೋ, ಬೇರ್ ಎದ್‌ಲುಂ ಅಡಿಕ್‌ರೋ, ತಪ್ಪುರೋ ಒಪ್ಪೊಗಾಯಿಟ್, ಶಿಕ್ಸೆ ಕೊಡ್ಕುರೋ ಅದ್ ಮನುಷ್ಯತ್ತ್‌ತ್‌ಗ್ ವಿರುದ್ಧ. ಇದ್‌ಲಾಯಿಟ್ ಏ ಉದ್ದೇಶಂ ಪೂರ್ತಿಯಾವುಲ್ಲೆ. ಅದ್ ತಪ್ಪು ಆಕಿಯವೊಂಡೋ ಮರ್ಯಾದಿ ಎದ್ದೆಗನಿಕೆ ಆವುರು. ಆ ಶಿಕ್ಸೆ ಆರೊ ಪೇರ್‌ಲ್ ಕೊಡ್ಕುರೊ ಅವೊನುಗೇ (ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್) ಅದ್ ಅಗೌರವ ಕೊಡ್ತೊ ಪೋಲೆ ಆವುರು.

- 1786ಲ್ ಜಾರಿ ಆಕಿಯೊ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೊ ಶಾಸನತ್ತೋ.

'ಮೀರ್ ಜಬ್ಬಾರ್ ಕೇಡ್, ಇನೂರ್ಕ್ ತಪ್ಪು ಆಕೆಬ ಕಿಟ್ಟಿ ಬೂನೆಂಗ್ ಎಂದ್ರೊ ಆಕ್‌ರೊ?

ಮಹಾ ಮಿರ್ಜಾ ಚೊಂತು - "ಅದ್ ಸುಲಭ, ನೀನ್ ಶಾಸನ ಓದಿಟ್ಟೆ."

"ಓದಿರೆ, ಅದ್ಕಾಯಿಟ್ ಇತ್ತರೆ ಬೇಜಾರ್. ಅದ್ ನಜ ಎಂದ್ರೊ ಆಕೊನುಂಟು ಚೊಲ್ಲುಲ್ಲೆ. ಎಂದ್ರೆ ಆಕೊಗು ತೀರ ಅದ್ರೆ ಚೊನ್ನೊಂಟು ಉಂಡು."

'ನಂಡೊ ದೃಷ್ಟಿಲ್ ಈ ಶಾಸನ ಸರಿ ಉಂಡು'. ಮಹಾ ಮಿರ್ಜಾ ಚಿರ್ಚಿಟ್ ಚೊಂತು. "ನೀನ್ ಅದ್ರೊ ಸರಿಯಾಯಿಟ್ ಓದಿಟ್ಟೆ".

ಚಂಜ್ಜಾಯಿ, ನಕ್ಕ ತೆಲ್ ಬುಡುಪ್ಪಾಟಿಟ್ ಚೊಲ್ಲು - ಮೀರ್ ಜಬ್ಬಾರ್ ಚೊಂತು.

ನಕ್ಕ ಚಮ್ಮೆ ಸಂದೋಲ ಆಯ್. ಅದ್ಕ ಎಂದಾವೊನು ಚೊಲ್ಲೆ. ಮಹಾ ಮಿರ್ಜಾ ಚೊಂತು "ಆ ಶಾಸನ ಮನುಷ್ಯತ್ವ ಪಿನ್ನೆ ನಲ್ಲೆತ್ತನತ್ತೊ ಬಗ್ಗೆ ಚೊನ್ನೊಂಟುಂಡು. ನೀನ್ ಆಕೊನಾಯೆದ್ ಇತ್ತರೆಮೇ - "ತಪ್ಪು ಆಕೆಬಲೊ ಪಿಡಿಟ್ ಮನುಷ್ಯತ್ವ ಪಿನ್ನೆ ನಲ್ಲೆತ್ತನತ್ತೊ ಬಗ್ಗೆ ಚೊನ್ನು ಕೊಡ್ಕೊನು. ಅಜ ಅದ್ಕ ಒಪ್ಪಿಲೆಂಗ್ ಈ ರಾಜ ಶಾಸನತ್ತೋ ಓದಿಟ್ ಚೊಲ್ಲು. ಅಪ್ಪು ಏ ತಪ್ಪು ಆಕಿಯವೊನಾಯೆಂಗುಂ ಅದ್ರೊ ಬೇಂಡಾಂಟ್ ಚೊಲ್ಲುವನಾ?"

ಮೀರ್ ಜಬ್ಬಾರ್ ಪಿನ್ನೆ ಮಹಾ ಮಿರ್ಜಾ ಜಂಡಾಲ್ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಚಿರ್ಚಾರ್. ತಮಾಷೆ ಆಯೊ ಪಿನ್ನೆ ಮೀರ್ ಜಬ್ಬಾರ್ ಒರ್ಕಲೆ ಅರ್ಸತ್‌ಲ್ ಚೊನ್ನ. "ಇಪ್ಪು ನಜಲೊ ಯುದ್ಧತ್ತೋ ಸಾಮಾನ್‌ಬಲೊ ಬ್ರಿಟಿಷ್‌ರಂಕ್ ಕಟ್ಟಿಟ್ ಕಡ್ಡಿಯೋಂಟ್ ಉಲ್ಲರ್. ಎನ್ ನಜಲೊ ಅರಮನೆಲ್ ಇಕ್ಕೊರೋ ಚಾಟಿ, ಪಿನೆ ಕೊರಿಯ ಸಾಮಾನ್‌ಬಲೋಂ ಅಜಗ್ ಕಡ್ತವರ್. ಎಂದ್‌ಗ್ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಅದ್ ಎನ್ ನಜಗ್ ಉಪಯೋಗ ಇಲ್ಲೆ."

ಆಯೆಂಗಾ ಬ್ರಿಟಿಷ್‌ರಜ ನಬಲೊ ಮೇಲ್ ಆಕ್ರಮಣ ಆಕೊಗು ಉಪಯೋಗ ಆಕೆಂಗಾ.

"ಏ ವ್ಯಕ್ತಿಗುಂ ಕಾನೂನು ಬುಟ್ಟುಟ್ಟ್ ಶಿಕ್ಷೆ ಕೊಡ್ಕುಗು ತೀರ. ಮುನ್ನೊಲುಲು ಬನ್ನೊ ಪದ್ಧತಿಯೊ ಪ್ರಕಾರ, ನಬಲೊ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪ್ರಕಾರ ಬನ್ನೊ ಕಾನೂನುರೇ ನಬ ಗೌರವ ಆಕೊನು. ಅಪೆಂಗ್ ಮಾತ್ರ ನಬಲೊ ಆಲ್, ನಬಲೋ ಕಾನೂನುಗ್ ಅರ್ಥ ಕಿಟ್ರೊ. ಅಪ್ಪ ಅಬ ಅಬ ಅಬಲಬಲೊ ಹಕ್ಕುರೋ, ಕರ್ತವ್ಯತ್ತೋ, ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೊ ಪಿನ್ನೆ ಖುಣತ್ತೋ ತೆರಿಗ್ನೊಲ್ಲರ್. ಒರೊರು ಕಾಯಿದೆಯೊ ಪರ್ತ್ ಆಕೊನುಂಟು ತೀರ್ಮಾನ ಆಕಿರೆ. ಅದ್ಕಾಯಿಟ್ಟ್ ಪ್ರಧಾನಿ ಪೂರ್ಣಯ್ಯರೋ ನೇತೃತ್ವಲ್ ಎಲ್ಲರುಂ ಸೇರಾಟ್ಟಿಟ್ಟ್ ಒರು ಸಮಿತಿ ರಚನೆ ಆಕೊಗು ತೀರ್ಮಾನ ಆಕಿರೆ."

- ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನರೊ 1786ರೊ ಘೋಷಣೆ

ಪಿಡಿ ಮಣ್ಣ್ ಜೀಯ ಇಟ್ಟಿಟ್ಟ್, ಮನಿಸರೋ ರೂಪ ಕೊಡ್ಕುಟ್ಟ್, ಕೀಲ್ ಜಾತಿರಜ ಕೈಲಾವತಬ, ಪಾವತಬ, ಯತೀಂ ರಜಲೊ ನೋಕಿಯೊಲೊಗು ಪಿನ್ನೆ ಆಲ್‌ಮಾರೊ ಸುಖ ದುಃಖ ಕೇಟೋಂಟು ಇಕ್ಕೊನುಗು ಕೊರಿಯ ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ಗ್ ಸ್ಥಾನಮಾನ, ಅಧಿಕಾರ, ಪೈಸೆ, ಐಶ್ವರ್ಯತ್ತೋ ಕೊಡ್ತೋ ಸರ್ವಶಕ್ತನಾಯೊ ಅಲ್ಲಾಹುಗ್ ಸ್ತದಿ.

- ಟಿಪ್ಪುರೊ 1783ರೊ ಘೋಷಣೆ

ನಬಲೋ ಆಲ್‌ಮಾರೊ ಮುಟ್ಟಿ ಗಲಾಟೆ ಆಕರೆ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ನಬಲೊಟ್ಟಿಗೆ ಯುದ್ಧ ಆಕೆಗನಿಕೆ. ಅಬಮೆ ನಬಲೊ ಕಾಕ್‌ರಬ, ಅಬಲ್ಲಾಯಿಟ್ಟ್ ನಬಗ್ ಪೈಸೆ, ಐಶ್ವರ್ಯ ಕಿಟ್ಟರೋ. ನಬಲೊ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯತ್ತೋ ಎಲ್ಲಾ ದ್ವೇಷ, ಅರ್ಸತ್ತೋ ನಬಲೊ ದೇಶತ್ತ್ಲ್ ಇಕ್ಕಾರೊ ಬೇರೆ ದೇಶತ್ತಂಜಲ (ಬ್ರಿಟಿಷ್) ಮುಟ್ಟಿ ಮಾತ್ರ ಕಾಟೊನು.

- ಟಿಪ್ಪುರೊ 1787ರೊ ಕಾನೂನು

ಈ ಘೋಷಣೆಯೊ ಸೇನೆಲ್ ಇಕ್ಕಾರಬ, ಅಧಿಕಾರಿಮಾರ್, ಪೈಸತಬ ಎಲ್ಲರುಂ ಸಂದೋಲತಲ್ ಸ್ವೀಕಾರ ಆಕ್ಕಾರ್. ಈ ಘೋಷಣೆಲ್ ಎಂದುಂ ತಪ್ಪು ಇಲ್ಲೆ. ಈ ಘೋಷಣೆಲ್ ಆರೊ ಮನಸ್ಸಿಗ್ ಬೇಜಾರ್ ಆವುಲ್ಲೆ. ಈ ಘೋಷಣೆಯೊ ಡಂಗುರ ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ಗ್ ತರಿಪ್ಪಾಟಿಯರ್.

ಪಿನ್ನೆ ಪಿನ್ನೆಯುಂ ಪುದಿಯೊ ಪುದಿಯೊ ಕಾನೂನು ಬರೊಗು ಸುರು ಆಯ್ತೆ. ಗೇಣಿಗ್ ನೈಟೋಂಟು ಇನ್ನೊವನು ಸರಿಯಾಯಿಟ್ಟ್ ಗೇಣಿ ಕೊಡ್ತೊಂಟಿನ್ನೆಂಗ್ ಅವೊನ್ನೊ

ಭೂಮಿರೋ ಬುಡ್ಡಾಟೊಗು ತೀರ. ಅಜಲಜಲೊ ಪಕ್ಕತ್ಲ ಅಜ ಅಜ ಬೆಳೆ ಬೆಲಜೊಂಟು ಇಕ್ಕೊನು. ಕಂಡತ್ತೋ ಅಜ ಅಜಮೆ ಅಡ್ತೊನು. ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಅಜಂತಜಗ್ ಭೂಮಿ ಇಲ್ಲೆ. ಪುದಿಯೆ ಬೆಳೆ ಆಕಾರವೊನು ಮೂನು ಒರ್ಸ ಕಂದಾಯ (ಪೈಸೆ) ಕೊಡ್ತೊಗಿಲ್ಲೆ. ಮಲೆ ಬನ್ನಲೆಂಗ್ ಪಿನ್ನೆ ತನ್ನಿರೊ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಸರಿಯಾಯಿಟಿಲ್ಲೆಂಗ್ ಅದಾರೋ ಕಂದಾಯ, ಪೈಸೆಕೊರೊಡಿ ಆಕೊನು. ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿಪ್ಪಾಟೊನು. ಭೂಮಿಲ್ ಚಮ್ಮೆ ಬೆಲೆ ಬಂಡೆಗನಿಕೆ ಆಕೊನು. ನೈಕರಂಕ್ ನಲ್ಲೊ ಸಹಾಯ ಆಕೊನು. ಇಜನೆ ಚಮ್ಮೆ ಕಾನೂನು ಇಂತ್.

ಬೆಲಿಯೊ ಬೆಲಿಯೊ ಪೈಸತಜ, ಬೆಲಿ ಬೆಲಿಯೊ ಆಲ್ಮಾರ್ ಈ ಕಾನೂನಾರೋ ಒಪ್ಪುವರಾ? ಗೇಣಿ ಕೊಡ್ತುರಜಲೆ ಪಿನ್ನೆ ಪಾವತಜಲೆ ಜೀವನತ್ಲೆ ಕಲಿಕಾರದೇ ಸಂದೋಲಾಂಟ್ ಬಿಯಾರಿಚೋಂಟು ಇನ್ನೊ ಅಜ ಎಲ್ಲರುಂ ಇಪ್ಪ ಟಿಪ್ಪುರೋ ಕಾನೂನಾಗ್ ಬಗ್ಗೊನಾಯಿಟ್ ಬಂತ್. ಗಡಿರೊ ಪರ್ತ್ ಬ್ರಿಟಿಷ್‌ರಜ ಎಲ್ಲಾ ಯುದ್ಧತ್ತೋ ಸಾಮಾನ್‌ಜಲೊ ತಯಾರಾಕ್ಕೋಂಟ್ ಇಕ್ಕುಂಬೊ ನಜಲೊ ರಾಜ ಆಲ್ಮಾರೊ ಚೆರಿಚೆರಿಯೊ ಬಿಸಯತ್ ಗಾಯಿಟ್ ತಲೆ ಬೆಡಕಾಯೋಂಟು ಉಂಡುಂಟು ಎಲ್ಲರುಗುಂ ಪೇಡಿ ಪಿಡ್ಡಿತ್. ಮೈಸೂರುರೊ ಮೇಲೆ ಬೂಲೋಗಾಯಿಟ್ ಕಾತೋಂಟು ಇಕ್ಕುರೊ ಕಾರ್ನವಾಲೀಸ್ ಸಾಧ್ಯಮಾಯತ್ತರೇ, ಎಲ್ಲಾ ಮಾರ್ಗತ್ಲ ಪೋಯಿಟ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಜಲೊ ಖಜಾನೆ ನೊರಚೋಂಟು ಉಲ್ಲ. ಅಜನೆ ಇಕ್ಕುಂಬೊ ಈ ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನ್ ತೀರ್ವ ಎಲ್ಲತ್ತೋಂ ಮನ್ನಾ ಆಕೆಂಗ್ ಎಂದ್ರೋ ಆವ್? ಟಿಪ್ಪುರೋ ಎಲ್ಲಾ ಕಾನೂನು ಕೇಟ್‌ಟ್ ಅವುಡ್ತೋ ಆಲ್ಮಾರ್‌ಗ್ ಅರ್ಸ ಬರೊಗು ಸುರು ಆಯ್ತ್. "ಎಲ್ಲಾ ಆಲ್ಮಾರುಂ ರಾಜಾಪುರೋ ಮುಟ್ಟಿಮೇ ದೂರು ಕೊಡ್ತೊನು. ಎಲ್ಲರುಗುಂ ಅದ್ಕ ಅವಕಾಶ ಇಕ್ಕೊನು. ಎಲ್ಲಾ ದೂರುರೋ ಸಾರಾಂಶತ್ತೋ ಟಿಪ್ಪುರೋ ಮುಟ್ಟಿಮೇ ಕೊಡ್ತೊನು. ಅಪ್ಪ ಟಿಪ್ಪು ಚೊನ್ನೋಂಟಿಂತ್, ಕಾನೂನುರೋ ದೃಷ್ಟಿಲ್ ಎಲ್ಲರುಂ ಒನ್ನೆ. ಪಿನ್ನೆ ಆರುಗುಂ ವಿಶೇಷಮಾಯೆ ಪುರಸ್ಕಾರ ಕೊಡ್ತೊಗು ತೀರ. ಕಾಲಿ ಬಾಯಿರೊ ಪಲ್ಕತ್ಲ ಚೊನ್ನೊ ದೂರುರೋ ಎಡ್ತೊಲೊಗು ಇಲ್ಲೆ. ದೂರುರೋ ಎಲ್ವಿಟ್ ಕೊಡ್ತೆಂಗ್ ಮಾತ್ರ ಎಡ್ತೊಲ್ರೆಂಟ್ ಟಿಪ್ಪು ಎನೊರು ಕಾನೂನು ಪರ್ತ್ ಆಕಿತ್. ಇದ್ರೋ ಕೇಟ್‌ಟ್ ನಜ ಆಕೊರೋ ಎಲ್ಲಾ ಲಾಭತ್ಲಗ್ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ತನ್ನಿ ಬುಟ್ಟೊಂಟು ಉಂಡುಂಟ್.

ಎಲ್ಲರುಂ ನಿರ್ಚರ್.

ಮೀರ್ಸಾದಿಖ್ ಇದ್ರೊ ಬಗ್ಗೆ ಟಿಪ್ಪುರೊಟ್ಟಿಗೆ ಕೇಡ್ ಅಧಿಕಾರಿಮಾರೊ ಬಿಸಯತ್ತಾಗ್ ಟಿಪ್ಪು ಕೈ ಇಡೊಗು ತೀರಾಂಟ್ ಕೇಟೋಂಡ. ಈ ಪೈಸತಬ, ಅಧಿಕಾರಿಮಾರ್ ಮಾತ್ರ ತೀರ್ವೆ (ತರಿಗೆ) ವಸೂಲು ಆಕೊಗು, ಸೈನ್ಯ ಕೆಟ್ಟೊಗು, ರಾಜ್ಯತ್ತೋ ಕಾಕೊಗು ರಾಜಾವುಗ್ ಸಹಾಯ ಆಕ್ವರ್. ಆಲ್ಮಾರೋ ನೈಚೆದ್ರೋ ಫಲ ಕಿಟ್ರೋಮೇ ಇಬಲ್ಲಾಯಿಟ್. ಇಬಗೇ ಅಧಿಕಾರ ಪಿನ್ನೆ ನಾಯಕತ್ವ ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಆಲ್ಮಾರ್ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಆರ್ ಆಕ್ವರ್?

ಅಪ್ಪ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಅರ್ಸತ್ತಲ್ ಬೆರಚ್ಚಿಟ್ ಅಯೆಲೊ ಮಂತ್ರಿಮಂಡಲತ್ತೊಟ್ಟಿಗೆ ಚೊಂತು - "ಪೈಸತಬಲೊ ಪಿನ್ನೆ ಪಾವತಬಲೊ ನಡುಲು ವ್ಯತ್ಯಸ ನೋಕುಡರಾ?" "ಪೈಸ ಇನ್ನಬ ಪಾವತಬಲೊ ಕಷ್ಟತ್ತಾಗ್ ಸ್ಪಂದಿಸೊನು. ನಂಡೋ ರಾಜ್ಯತ್ತಲ್ ಎಂದು ಇಲ್ಲತಾನು, ಚಮ್ಮೆ ಇನ್ನವೊನು ಎಲ್ಲರುಂ ಒನ್ನೆ. ಎಲ್ಲರುಗುಂ ಒರೆಗನಿತ್ತೆ ಅಪಕಾಶ ಇಕ್ಕೊನು" ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ರೋ ಪಲ್ಕತ್ತಲ್ ದುಃಖ ಇಂತ್, ಅಯೆಲೊ ಈ ಪಲ್ಕ ಪಾವತಬಲೊ ದುಃಖ ಪಿನ್ನೆ ಪಸಿರೊ ನಿರ್ಚಿಟ್ಟಾಯಿಟಿಂತ್, ಪಾವತಬ ತಪ್ಪು ಆಕಿಯೆಂಗ್ ಅಬಗ್ ಶಿಕ್ಷೆ, ಗಲ್ಲ, ಅದೇ ಪೈಸತಬ ತಪ್ಪು ಆಕೆಂಗ್ ಅಬಗ್ ಏ ಶಿಕ್ಷೆಯುಂ ಇಲ್ಲೆ. ಇದೆಂದ್ ಕಾನೂನು? ಮುನ್ನೊಲ್ಲೊ ಕಾಲತ್ತೋ ನಬಗ್ ಪಡಿಕೊಗು ಎಂದು ಇಲ್ಲೆ? ಈ ದೇಶತ್ತೋ ಅಮೂಲ್ಯಮಾಯೊ ಇತಿಹಾಸ ಪಿನ್ನೆ ಸಂಪ್ರದಾಯತ್ತೋ ನಬಗ್ ಎಂದು ಪಡಿಕೊಗೇ ಇಲ್ಲೆ? ಅಧಿಕಾರ ಇಕ್ಕುರೋ ಆಲ್ಮಾರೋ ಮುಟ್ಟೆ. ನಬ ಈ ಅಧಿಕಾರತ್ತಾಗ್ ಬರೋನೆಂಗ್ ಅಬಮೆ ಕಾರಣ. ನಬ ಆಲ್ಮಾರೋ ಬುಟ್ಟುಟ್ಟೆ ಬೇರೆಮೆ ಇಕ್ಕುರೋ, ಅಹಂಕಾರತ್ತೋ ಚಟ್ಟೆ ಇದ್ರೋ, ಅಬಲೊ ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆರೋ ನಬಲೊ ಸ್ವಾರ್ಥತ್ತಾಗಾಯಿಟ್ ಉಪಯೋಗ ಆಕ್ವರೆ, ಇದೆಲ್ಲಾ ನಬಗ್ ಆಕೊಗು ಎಂದ್ರೊ ಹಕ್ಕು ಉಂಡ್?

ಒರು ಆಯಿರ ದಶಕತ್ತೋಗಾನ ಮುನ್ನೊಲುಲು ಪಿನ್ನೆಯುಂ, ಈ ದೇಶತ್ತಲ್ ಚೊಮ್ಮೆ ಕೀಲ್ ಜಾತಿರಬಲೊ, ಪಾವತಬಲೊ, ಅಬ ಅಬಲೊ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಪಿನ್ನೆ ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯತ್ತಾಗ್ ಬೆಲೆ ಕೊಡ್ತೊಂಟಿಂತ್. ಅಯಿಲ್ ಪಿನ್ನೆ ರಾಜಾಕಮಾರೊ ನಾಲ್ ಬಂತ್. ಅಧಿಕಾರತ್ತೋ ಪಿತ್ತ ಏರಿಯೊ ಅಬ ಆಲ್ಮಾರ್ಗ್ ಕೊಡ್ತೊ ಪಲ್ಕತ್ತೋ ಮರನ್ನಾರ್.

ಆಲ್‌ಮಾರೋ ಕಾಕ್‌ರೆಜ ಚೊಂತು ಅಜಲೊ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಲ್ಲೆಡ್ತೊಂಟು ಅಕೇರಿಗ್ ತೀರ  
 ಎಲ್ಲರೆಂ ನಾಶ ಆಕ್ಯಾರ್. ರಾಜ್ಯತ್ತೋ ಗಡಿರೊಕಾಕೊಗು ಚೊಂತು, ಅಜಲೆ ಕೈಡೆಮೆ ತೀರ್ವೆ ಬು  
 ವಸೂಲು ಆಕ್ಯಾರ್. ಅಜಲೊ ಎಲ್ಲಾ ಪೈಸತ್ತೋ, ಸರ್ವಸ್ವಮೇ ಇಜ ಬಲ್ಲಿಟ್ತ್ಯಾ ತಿಂಡಾರ್. ಆ  
 ಅದಾಲೆ ರಾಜಾಕಮಾರ್ ಜೀವನ ಎಡ್ಡರ್. ಅಯೆಂಗ್ ಎಂದಾಯಿತ್? ಬೇರೆ ಬೇರೆ ದೇಶತ್ತಜ ಪೈ  
 ಬನ್ನರ್. ಬೆಡಕ್ ರಾಜಾಕಮಾರ್ ಓಡಿಪೋಯರ್ ಅಜಲೊ ಸ್ಲಾನತ್ತ್‌ಗ್ ಅದ್ರೆಗನಾ ನ  
 ಕ್ರೂರಮಾಯೆ, ಅವೊಂಡೆಗನಾ ತೀರ್ವೆ ವಸೂಲು ಆಕ್‌ಡವೊನು ಬನ್ನ. ಅದ್ಕಾಯಿಟ್ತ್ಯಾ ನ  
 ನಿಜಲೊ ಮುನ್ನೋಲೆತ್ತೋ ಇತಿಹಾಸ ಓದೊರು ಚೊನ್ನುಟ್ಟು ಕೇಟೊಂಟುಲ್ಲೆ. ಅಪ್ಪ ನಿಜಗೇ ನ  
 ಅರ್ಥ ಆವುರ್. ಮನುಷ್ಯ ಆಕೆಗಾನ ಕರೋರ ಮಾಯೆ ಶಾಸನ ಬೇರೆ ಒನ್ನು ಉಂಡುಂಟ್. ಆ  
 ಅದ್ ಆಲ್‌ಮಾರೋ ಕೀಲ್ ಆಕಿಟ್ತ್ಯಾ ನೋಕಿಯಂಕ್ ಮರಿಪುರೋ ಶಾಸನ. ಅದ್‌ಕ್ ಆ  
 ನಜ ಬಲಿ ಆವೊನಾ? ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಕೇಟ್ತ್. ಆರೋಂ ಉತ್ತರ ಬನ್ನಾಟ್ಲೆ ಎಲ್ಲರುಂ ಆ  
 ಮೊಗ ಮೊಗ ನೋಕಿಯೋಂಡಾರ್.

'ನಜಲೊ ಆಲ್‌ಮಾರೊ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಪಿನ್ನೆ ನಲ್ಲೊ ಗಾಯಿಟ್ತ್ಯಾ ಕುಡಿಕ್‌ರೆದ್  
 (ಮದ್ಯ) ಪಿನ್ನೆ ಅದ್ರೊ ಬಿಕ್ಕರೆದ್ರೆ ಮೇಲ್ ನಿಷೇಧ ಇಡೊನು. ಬೇರೆ ದೇಶತಂಕ್ ಮಾತ್ರ  
 ಅದ್ರೊ ಲೈಸೆನ್ಸ್ ಕೊಡೊನು.

- ಟಿಪ್ಪುರೋ 1787ರೋ ನಿಯಮ

"ಕುಡಿಕ್ರಿದ್ರೊ ತಯಾರಾಕ್ರೊ ಪಿನ್ನೆ ಬಿಕ್ರಿದ್ರೊ ಮೇಲ್ ಸಂಪೂರ್ಣ ನಿಷೇಧ ಇಟ್ಟೆ ಪಿನ್ನೆ  
 ಅಜ ಬಿಕ್ಕ್‌ಲ್ಲೆ ಚೊಂತು ಎಲ್ಲಾ ಕುಡಿಕ್ರಿದ್ರೆ ಬಿಕ್ಕರಜಲೆ ಕೈಲ್ ಮುಚ್ಚಳಿಕೆ ಎಲ್ಲಿಟ್  
 ಎಡ್ತೊಲ್ಲು. ಪಿನ್ನೆ ಕುಡಿಕ್‌ರೆದ್ರೆ ತಯಾರಾಕರೆಜಲೊ ಕೈಲ್ ಇದೇಗನಿಕೆತ್ತೋ ಮುಚ್ಚಳಿಕೆ  
 ಎಲ್ಲಿಟ್ ಎಡ್ತೊಲ್ಲು, ಪಿನ್ನೆ ಅಜಗ್ ಬೇರೆ ಸೊರ ಆಕೊಗು ಸಹಾಯ ಆಕೊನು."

- ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಬೆಂಗಳೂರುರೋ ಆಮಲ್ದಾರ್ ಗುಲಾಮ್ ಹೈದರ್‌ಗ್

04-01-1787ಲ್ ಎಲ್ದಿಯೊ ಕಡ್ಡಾಸ್.

"ಕುಡಿಕ್‌ರೆದ್ರೆ ಬಿಸಯತ್ಲ ಮಾತ್ರ ನಜ ಆರ್ಥಿಕ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಇಡೊಗು ತೀರ. ಸಂಪೂರ್ಣ  
 ಕುಡಿಕ್‌ರೆದ್ರೆ ನಿಷೇಧ ಆಕೆಂಗ್ ನಂಡೊ ಮನಸ್ಸಿಗ್ ಚಮ್ಮೆ ಸಂದೋಲ ಆವು. ಇದ್  
 ಕೇವಲ ಧರ್ಮತ್ತ್‌ಗ್ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟೋ ಪ್ರಶ್ನೆ ಅಲ್ಲ. ನಜ ನಜಲೊ ಆಲ್‌ಮಾರೊ  
 ಆರ್ಥಿಕ ಭದ್ರತೆ ಪಿನ್ನೆ ನಲ್ಲೆದ್ರೊ ಬಗ್ಗೆಯುಂ, ಬಾಲಕಮಾರ್ ಬೆಡಕ್ ತರುಗು ಪೋವೊಗು

ತೀರ ಚೊಂತು ಈ ಯೋಚನೆ ಆಕಿರೊ. ಇಪ್ಪ ಆವ್ರೊ ನಷ್ಟತ್ತೊ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚನೆ ಆಕ್ರೆದ್ ಬುಟ್ಟುಟ್ಟು ಭವಿಷ್ಯತ್ತ್ ಆವುರೊ ನಲ್ಲೊ ಕಾರ್ಯತ್ತೊ ಬಗ್ಗೆ ಯೋಚನೆ ಆಕೆಂಗ್? ನಜಲೊ ಆಲ್ಮಾರೋ ಆರೋಗ್ಯ ನಲ್ಲೆ ಇಕ್ಕ್ರೆಗಾನ ಬೆಲಿಯಾ ನಜಲೊ ಖಜಾನೆಗ್ ಬಂಡೊ ಪೈಸ ಅಲ್ಲೆ."

- ಟಿಪ್ಪು 1787ಲ್ ಮೀರಾಸಾದಿಖ್ ಗೆ ಕೊಡ್ತೊ ಸೂಚನೆ.

ಕುಡಿಕ್ರೆದ್ರೆ ನಿಷೇಧ ಆಕಿಯೊ ಕಾನೂನು ಮೈಸೂರುರೋ ಖಜಾನೆಗ್ ಭಯಂಕರ ನಷ್ಟ ಆಕಿತ್ತ್. ಕುಡಿಕ್ರೆದ್ರೊ ತಯಾರ್ ಆಕ್ರೊಂಟಿನೊ ಪಿನ್ನೆ ಬಿತ್ತೊಂಟಿನೊ ಆಲ್ಮಾರ್ಗ್ ಪೈಸ ಕೊಡ್ತುಟ್ಟು, ಅಜಗ್ ಬೇರೆ ಸೂರ ಆವುರೆಗನಿಕೆ ಸಹಾಯ ಆಕ್ರಾರ್. ಅಯೆಂಗ್ ಕುಡಿಕ್ರೆದ್ರೆ ಕೈಗಾರಿಕೆಮೆ ಆಕಿನೋ ಬೆಲಿ ಬೆಲಿಯೊ ಪೈಸತಜಗ್ ಚಮ್ಮೆ ನಷ್ಟ ಆಯ್.

ಟಿಪ್ಪು 1787ಲ್ ಮಲಬಾರ್‌ರೋ ಗವರ್ನರ್‌ಗ್ ಎಲ್ದಿಯೋ ಕಡ್ಲಾಸ್- "ಮಲಬಾರ್‌ರೋ ಕೊರಿಯ ಪೆಣ್ಣೆಮಕ್ಕ ನೆಂಞಿ (ಎದೆ) ಮುಚ್ಚಾಂಟ್ ನಡಕ್ರೆದ್ ನೋಕಿಟ್ ನಕ್ಕ ಚಮ್ಮೆ ಬೇಜಾರ್ ಆಯ್. ಅದೊರು ಸೌಂದರ್ಯತೋ ಬೆಡಕಾಕ್ರ್. ಅದು ನಲ್ಲೆದಲ್ಲ. ಈ ಪೆಣ್ಣೆಮಕ್ಕ ಕೀಲ್‌ಜಾತಿರಂಕ್ ಸೇರಿಯಜ, ಅಜ ನಡುರೋಗಾನ ಮೇಲ್ ತುನಿ ಇಡ್‌ಲೆಂಟ್ ಅದ್ ಅಜಲೊ ಪದ್ಧತಿಂಟ್ ನಿಜ ಚೊನ್ನರ್. ಅದುವೇ ನಕ್ಕ ಬೇಜಾರಾವುರೋ ಬಿಸಯ. ಇದು ಮುನ್ನೊಲುಲು ಬನ್ನೊ ಪದ್ಧತಿಯಾ? ಇಲ್ಲೆ ಅಜ ಚಮ್ಮೆ ಪಾವತಜಮಾ? ಒರು ವೇಳೆ ಅಜ ಚಮ್ಮೆ ಪಾವತಜ ಆಯಿಟಿನ್ನೆಂಗ್ ನಿಜ ಆಜಗ್ ಆರ್ಥಿಕ (ಪೈಸ) ಸಹಾಯ ಆಕಿಟ್ ಅಜಲೋ ಅಪಶ್ಯಕತೆಜಲೋ ಎಲ್ಲತ್ತೊಂ ನಿಜ ಕೊಡ್ತೊನು. ಅದ್ ಮುನ್ನೊಲುಲು ಪಿನ್ನೆ ಬನ್ನೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಆಯಿಟಿನ್ನೆಂಗ್ ನಿಜ ಅಜಲೊ, ಧರ್ಮತ್ತೋ ಉಸ್ತಾದ್‌ಮಾರೋ ಮುಟ್ಟು ಚೊನ್ನುಟ್ ಆ ಸಂಪ್ರದಾಯತ್ತೋ ಅಕಿರಿಯಾಕೊಗು ನೋಕೊನು. ಈ ಉದ್ದೇಶತ್ ಗಾಯಿಟ್ ನಿಜ ಅಜಲೊ ಪಿರ್‌ಸತ್‌ಲೆ ಬಗ್ಗೆ ಬಾಚೊನು ಅದಲ್ಲಾಂಟ್ ಅಜಲೊ ಧರ್ಮತ್ತೊ ಭಾವನೆಗ್ ಎಂದುಂ ತೊಂದರೆ ಬರತೆ ಪೋಲೆ ನೋಕೊನು. ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಪೆಣ್ಣೆಮಕ್ಕಗ್ ಮಾತ್ರಮಾ ಅಲ್ಲ ಆನ್ ಮಕ್ಕಗ್ ಸಹ ಉಂಡಾ? ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಪೆಣ್ಣೆ ಮಕ್ಕಲೊ ಮೇಲೆ ಇಕ್ಕ್ರೋ ಈ ನಿರ್ಬಂಧ ನ್ಯಾಯತ್‌ಗ್ ವಿರುದ್ಧ ಮಾಯೆದ್ ಪಿನ್ನೆ ವ್ಯತ್ಯಾಸ ಇನ್ನೆದ್. ಆಲ್ಮಾರೋ

ಪಾವತನತ್‌ಲಾಯಿಟ್ಸ್ ಈ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಬನ್ನರೆಮಾ? ಅಲ್ಲ ರಾಜಾವು ಕೊಡ್ತೊ ಶಿಕ್ಷೆಮಾ? ಒರು ವೇಳೆ ಈ ಜಂಡ್ ಕಾರಣ ಆಯಿಟಿನ್ನೆಂಗ್ ನಿಜ ಅದ್ಕ ಸಹಾಯ ಆಕೊನು. ಈ ಪದ್ಧತಿರೋ ಬಗ್ಗೆ ಇಷ್ಟತ್ತೋ ಆಲ್‌ಮಾರೋ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಎಂದ್ರೆ? ಅಜಿ ಅಜಲೊ ಉಮ್ಮಮಾರ್ ಪಾದಿ ನಕ್ಕ ಇಕ್ಹರೆದ್ ನೋಕಿಟ್ಸ್, ಎಲ್ಲರುಂ ತಮಾಸೆ ಆಕರೆದ್ ನೋಕಿಟ್ಸ್, ಇದ್ದೆಲ್ಲಾ ಕಾರಣಮಾಯೊ ಹಿರಿಯಂಕ್ ಪರೆಯಿಲ್ಲೆ?

ಮಹಾ ಮಿರ್ಜಾ ಖಾನ್‌ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಜಿಯಾವುದ್ದೀನ್ ಚೊನ್ನ- "ಮಲಯಾಲ್‌ತ್ತೋ ಪೆಣ್ಣೆಮಕ್ಕ ಕಾಲ್‌ರೋ ಮುಡಿತ್ತೋಲು ತುನಿ ಇಡೊನುವುಲ. ಇಡಿ ಮೇಲ್ ಮುಚ್ಚೊನುವುಲ. ನಿಜ ರಜೆಲ್ ಪೋಯೆಂಗ್ ಅವುಡೇ ಎಂದ್ರೆ ನೋಕಿಟ್ಸ್ ಸಂದೋಲತ್ತಲ್ ಇಕ್ಹಡಾರ್? ನಾನ್ ಮಾತ್ರ ರಜೆಲ್ ಪೋಯೆಂಗ್, ಎದ್ರೊ ಆಯೆಂಗ್ ಮುಂಡಾಂಟ್ ದೈಕುವೆ, ಆಯೆಂಗ್ ಈ ಸಂದೋಲ ಪೋವೊನುಗು ಬುಡಲೆ. ಅಪ್ಪ ಮಹಾ ಮಿರ್ಜಾ ಚೊಂತು- "ನಜಲೊ ಶತ್ತು ಇರ್ಬುಲ್, ಪಡೆರೊ ಸಾಮಾನ್‌ಲ್ ಅಜಲೊ ಮೇಲ್ ಮುಚ್ಚಿಯೋಂಟಿಕುಂಬೋ, ನಜಲೊ ಮಲಯಾಳಿ ಪೆಣ್ಣೆಮಕ್ಕ ತುನಿ ಇಡ್ರೆಯಿಲ್ ಎಂದ್‌ಗ್ ತಲೆ ಬೆಡಕಾಕ್ರೊ? ಇದ್ರೊ ಬಗ್ಗೆ ನೀನೇ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಕೇಕ್? ಜಿಯಾವುದ್ದೀನ್ ಚೊನ್ನ- "ನಕ್ಕ ಗೊಂತಿನ್ನೊ ಪೋಲೆ ಅಯಲ್ ನಿಜಲೊ ಪಲ್ಕ ಕೇಕ್‌ರ್. ಹಾಂ 'ಒಕ್ಕು' ನಂಡೋ ಪಲ್ಕ ಸಹ ಆಯೆಲ್ ಕೇಕ್‌ರ್. ಅಯೆಲ್ ನಂಡೊ ಪಲ್ಕ ಅಲ್ಲಾಂಟಿ ಬೇರೆಜಲೊ ಪಲ್ಕಮೆ ಯಾರ ಕೇಕ್ರೋ. ಎವುಡ್ತೆಮಾ, ಆರೋ ಮುಖಾಂತರಮಾ ಅಯೆಲೊ ಕಲ್ಬುಗ್ ಬನ್ನೊ ಬಿಸಯತ್ತೋ ಅಯೆಲ್ ಕೇಟೊಂಟು ಇಕ್ಹರ್, ನಜ ಅದ್ರೊ ಬೆರ್ಡೆಗ್ ಕೇಟೊಂಟು ಇಕ್ಕುವ ಚೊಂತು ಮಿರ್ಜಾ ಖಾನ್ ಜಿಯಾವುದ್ದೀನ್‌ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಚೊಂತು.

## ಟಿಪ್ಪುರೊ ದುನಿಯಾವುರೊ ತನ್ನಿ ತೀಂತ್

ಒರು ಮೋತುಲೆ ಬೊಂಬಾಯಿ ರೊ ಪಟಾಲ (ಸೈನ್ಯ) ಎನಿಯೊರು ಮೋತುಲು ಮರಾಠ ಪಿನ್ನೆ 'ನಿಜಾಮು'ರೊ ಪಟಾಲಂ, ಪಿನ್ನೆ ಒರು ಮೋತುಲು ಮದರಾಸುರೊ ಪಟಾಲಂ ಬಂತ್ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣತ್ತೋ ಕೋಟೆಗ್ ಮುತ್ತಿಗ್ ಇಡ್‌ರ್. ಗೌರ್ನರ್ ಜನರಲ್ ರಿಚರ್ಡ್ ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿ ತಂಡೊ ಪಟಾಲಂರಜಲೊಟ್ಟಿಗೆ ಕಾವೇರಿ ಪೊಲೆ ಕಡನ್‌ಟ್ ಬರೊಗು ತೀರತೋ ಪೊಲೆ ಟಿಪ್ಪು ಎತ್ತರೇ ಪ್ರಯತ್ನ ಹಾಕಿಟ್ ಇನ್ನೆಂಗುಂ ಅದ್ ಅಯಾಳ್ ಯಾರ ನಂಬಿಯೊ ಆಳ್‌ಮಾರ್ ಲಾಯಿಟ್ಟೇ ಮೋಸ ಆವುರು. ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣತ್ತೋ ಕೊರಿಯ ದೂರ ಉಲ್ಲೋ ಸುಲ್ತಾನ್ ಪೇಟೆರೊ ಬಲ್ಲೊ ಮೋತುರೊ ಪೊಲೆ ರೊ ಯಡ್ಲೊ ಸೈಡ್‌ರೊ ದಂಡಲ್ 'ವೆಲ್ಲೆಸ್ಲಿ' ಬಂತ್ ದೆಚ್ಚಿಟ್ ಇಕ್ಕಾರಾ. ಅವುಂಡೊ ಓಡು ಪಾಟೊಗು ಟಿಪ್ಪು ಆಕಿಯೆ ಎದೊರುಂ ಪ್ರಯತ್ನಂ ನಡಕ್‌ಲ್ಲೆ. ಮೇಜರ್ ಜನರಲ್ ಫಾಯ್ಡ್ ಪಿರಿಯಾ ಪಟ್ಟಣತ್ಲ ಆಯಿಟ್ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣತ್ತೋ ಮುಟ್ಟು ಇನ್ನೊ ಬೊಂಬಾರೊ ಪಟಾಲರೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರ್‌ರಾ, ಮೇಜರ್ ಜನರಲ್ ಸ್ವೂಯರ್ತ್ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣ ಕೋಟೆಗ್ ಕೊರಿಯ ದೂರತ್ಲ ದೆಚ್ಚಿಟ್ ಇಕ್ಕಾರಾ. ವಾರ್ಡ್, ಮೆಗ್ಡಾನಾಲ್ಡ್, ಷಾ ಎನಿಯುಂ ಕೊರಿಯ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ರಾಜಾಕಮಾರ್ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣತ್ತೋ ಚುತ್ತು ಮುತ್ತು ದೆಚ್ಚಿಟ್ಲ ಎಪ್ಪ ಕೋಟೆಗ್ ಎಲ್ಲಾ ಪಟಾಲ ಒಟ್ಟು ಸೇರಿಟ್ಲ ಮುತ್ತಿಗ್ ಇಡ್‌ರೊ ಚೊಂತು ಕಾತೊಂಟು ಇಕ್ಕಾರೊರು.

ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಕೈ ಮೀರಿಯೊಂಟು ಉಂಡುಂಟು ಗೊಂತಾಯೊ ಅಪ್ಪಮೆಟಿಪ್ಪು' ಎಜನೆ ಆಕಿಟ್ಟಾಯೆಂಗ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ರಜಲೊ ಉಡ್ಲೊ ಉಪಾಯತ್ಲ ಕಡತ್ಲೊನುಂಟು ಬಿಯಾರಿಕ್‌ರ್, ಅಪ್ಪ 'ಪೂರ್ಣಯ್ಯ ಅಯಾಳ್‌ಗ್ ನಲ್ಲೋ ಒರು ಐಡಿಯಾ ಕೊಡುಕುರಾ.

ಜನರಲ್ ಹ್ಯಾರಿಸ್‌ಗೆ ಟಿಪ್ಪುನಾಯಕರು ಕಡ್ಡಸ್ ಎಲ್ದಾರ್. ಅದಲ್ ರಾಜಿ ಪಂಚಾತಿಕೆಗ್ ನಿಜೊಗು ಬೇನಾಯೊ ಆಲ್‌ಮಾರೊ ಕಡ್‌ತೊರು, ನಂಜ ರಾಜಿ ಪಂಚಾತಿಕೆಗ್ ಎಪ್ಪೊಂ ತಯಾರಾಯಿಟ್ಟೇ ಉಲ್ಲ ಇದಾರೊ ಬಗ್ಗೆ ನಿಂಜಲೊ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಎಂದ್ರೊಂಟು ನಕ್ಕ ತೆರಿಪಾಟೊರು, ಎತ್ತರಾಯೆಂಗುಂ ನಿಂಜ ಜಂಡ್ ಸರಕಾರತ್ತೋ ಹಿತ್ಯೆಷಿ ಆಯಿಟ್ ಉಲ್ಲೊರು ಚೊಂತು ಆ ಕಡ್ಡಸ್ ಟಿಪ್ಪುನಾಯಕನ ಎಲ್ಡಿಟ್ ಇಕ್ಕಾರ್. ಟಿಪ್ಪುನಾಯಕರು ಕಡ್ಡಸ್ ನೋಕಿಟ್ ಜನರಲ್ ಹ್ಯಾರಿಸ್‌ಗೆ ಅಹಂಕಾರ ಯಾರ ಅವುರು, ಕಡ್ಡಸ್‌ರೊ ಅವುಡೆಮೆ ಇನ್ನೊ ಮಾಧವಿಗ್ ಕಾಟಾರಾ, ಮಾಧವಿ ಅದಾರೊ ಓದಿಟ್ "ಆ ಪಿಲಿಗ್ ಎನಿಯುಂ ಮಿಂಚೊಗು ಆಸೆ ಉಂಡು. ಅವೊನು 'ಆಡ್‌ರೊ ಪೊಲೆ ದಮ್ಮಯ ಇತ್ತೊಂಟು ಉಲ್ಲ. ಅವುನು ಮೈಸೂರುರೊ ಪಿಲಿಯಲ್ಲ, ಪಿಲಿರೊಯಾಸ ಇತ್ತೊ ಆಡ್" ಚೊಂತು ಜೋರಾಯಿಟ್ ಚಿರಿಕರಾಲ್. ಈ ಪಡೆಗಾಯಿಟ್ ಮಹಾರಾಣಿ ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿರೊ ಪರವಾಯಿಟ್ ಮಾಧವಿ ಬನ್ನರಾಲ್. ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ ಈ ಮಾಧವಿ ತಿರುಮಲರಾಯ'ರೊ ಕೂಟು ಕುಟುಂಬಕಾರರೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಟ್ 'ಪಡೆ' ಆಕೊಗು ಮುನ್ನೊಳು ಪೊನುಗು ಕಾರಣ ಆಯಿರಾಲ್. ಪಡೆ ಶುರು ಆವೊಗಾಯಿಟ್ ಮದರಾಸ, ಕಲ್ಕತ್ತಾ, ಕೊಯಮತ್ತೂರುಗೆಲ್ಲ ಪೋಯಿಟ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ರಜೊಗು ಕಿಟ್ಟಿಟ್ ಬನ್ನರಾಲ್. ಪಡೆ ಘೋಷಣೆ ಆಯಿಟ್ ಜನರಲ್ ಹ್ಯಾರಿಸ ತಂಡೊ ಪಟಾಲಂ ಸಮೇತ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣತ್ತ್ ಗ್ ಪರ್ತಂಬೊ ಮಾಧವಿ ಅವುಂಡೊ ನೋಕಿಟ್ ಚೊಲ್ಲರಾಲ್ "ದ್ರೋಹಿ ಟಿಪ್ಪುನಾಯಕನ ಆಡ್‌ರೊ ಪೊಲೆ ಚಾವುರದ್ರೊ ನಾನು ನೋಕೊನೇ. ಅದ್ಕಾಯಿಟ್ ನಾನುಂ ನಿಂಜಲೊಟ್ಟಿಗೆ ಪಡೆ ರಾಡೆಗ್ ಬಂಡೆ" ಮಾಧವಿರೊ ಹಠತ್ ಗಾಯಿಟ್ ಜನರಲ್ ಹ್ಯಾರಿಸ್ ಅವುಲುರೊ ಕೂಡ ಪಡೆ ರಾಡೆಗ್ ಕೂಟಿಯೊಂಟು ಪೊನುಗು ತಯಾರಾಯಿಟ್ ಇನ್ನ. ಆಯೆಂಗ್ ಟಿಪ್ಪುನಾಯಕರು ಈ ಕಡ್ಡಸ್ ನೋಕಿಟ್ ಬುದ್ಧಿ ಇಲ್ಲೇತೊ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ರಜಿ ನೇರುಂಟು ನಂಬುರೊರಾ ಚೊಲ್ಲರೊ ಪೇಡಿ ಮಾಧವಿರೊ ಕಲ್ಬಲ್ ದೈಕಾರ್. ಅದ್‌ಕುಂ ಕಾರಣ ಉಂಡು ಈ ಮುನ್ನೊಲು ಟಿಪ್ಪುನಾಯಕನ ವಾಲೀಸ್ ಚೊಲ್ಲರೊಂಡೊ ಕೂಡ ರಾಜ ಪಂಚಾತಿಕೆಂಟ್ ನಂಬು ಪಾಟಿಟ್, ಅವುಂಡೊ ಸೊಪಾಟಿರಾ ಇದ್ ಕೂಡ ಅದೇ ಪೊಲೆ ಆಯಿಟ್ ಇಕ್ಕುವಾ ಚೊಲ್ಲರೊ ಡಾಟ್ ಮಾಧವಿಗ್. "ಜನರಲ್ ಸಾಹೇಬ್ ಈ ದ್ರೋಹಿ ಟಿಪ್ಪುನಾಯಕನ ಪಲ್ಕತೊ ನಿಂಜ ಒರು ಅಜ್ಜ ಕೂಡ ನಂಬೊಗು ಪೊಂಡ. ಅವುನು ನಿಂಜೊಗು ಮೋಸ ಆಕೊಗಾಯಿಟ್ ನಾಟಕ ಆಕಾರಾ.

ಈ ಮುನ್ನೋಲು ಕೂಡ ಅವನು ಇದೇ ಪೋಲೆ ನಾಟಕ ಆಕಿಟ್ತ್ಯಾ ಕಾರನ್‌ವಾಲೀಸ್‌ಗ್‌ಂ  
ಮೋಸ ಆಕಿರಾ. ಒರು ವೇಲೆ ಅಂಡ್ ಕಾರನ್ ವಾಲೀಸ್ ಟಿಪ್ಪುರೊ ಕಡ್ಲಸ್ ನಂಬಿಟ್  
ಇನ್‌ಲೆಂಗ್ ಇಂಡ್ ಟಿಪ್ಪುವೇ ಇಕ್ಯಾಲೆಂತ್. ನಿಂಜ ಮಾತ್ರ ಟಿಪ್ಪುರೊ ಈ ಕಡ್ಲಸ್  
ಮೋಸ ಪೋಗಂಡ, ಅವುಂಡೊಟ್ಟಿಗೆ ರಾಜಿ- ಪಂಚಾತಿಕ್‌ ಒಪ್ಪಂಡಾ. ಒರು ವೇಲೆ  
ಒಪ್ಪಿಯೆಂಗ್ ನಾನ್ ನಿಂಜಲೊ ಎದುರುಲೆ ಗುಂಡು ಇಟ್ಪೊಂಟು ಚಾವುರೆ" ಜನರಲ್  
ಹ್ಯಾರಿಸ್ ಮಾಧವಿರೊ ಸಮಾಧಾನ ಆಕ್‌ರಾ "ಇಲ್ಲೇ ನಂಜ ನಿಂಜಲೊ ರಾಣಿ  
ಲಕ್ಷ್ಮಮ್ಮಣ್ಣಿಗ್ ಎಂಜನೆ ಭಾಷೆ ಕೊಡ್ತುರಾ... ಅದೇ ಪೋಲೆ ನಡಕ್‌ರಾ"

ಜನರಲ್ ಹ್ಯಾರಿಸ್ 'ಟಿಪ್ಪು' ಸುಲ್ತಾನ್‌ಗ್ ಬೆಲಿಯೊ ಒರು ಕಡ್ಲಸ್ ಎಲ್ಟಿಟ್ ಕಡತ್‌ರ್.  
ಅದ್‌ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಕೊರಿಯ ಬೇಡಿಕೆ ಇಡ್‌ರ್. "ನಂಜಲೊ ಬೇಡಿಕೆಗ್ ನೀನ್ ಒಪ್ಪುರೆಂಟ್  
ಆಯೆಂಗ್, ನೀನ್ ಒಪ್ಪಿಯೊ ಇರಿಯತ್ನಾಲ್ ಗಂಟೆರೊ ಉಲ್ಲ ನಂಜ ಕೇಟೊ ಪನಯ  
ಬೈಕ್‌ರೊಆಲ್‌ಮಾರೊ ಪಿನ್ನೆ, ಪೈಸತೊ ನಂಜೊಗು ಎತ್ಪಾಟೊನು. ಒರು ವೇಲೆ ನೀನ್  
ಇದ್ತ್ಯಾ ಒಪ್ಪಿಲೆಂಗ್ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟತೊ ನಂಡೊ ವಶತ್‌ಗ್ ಎಡ್‌ರೊ ಹಕ್ಕ್ ನಕ್ಕ್  
ಉಂಡು. ಸುಲ್ತಾನ ಪಾದದರ್ಷ, ಫತ್ತೆ ಹೈದರ್, ಮೊಹಿವುದ್ದೀನ್, ಅಬ್ದುಲ್ ಖಾಲಿಕ್  
ನಿಂಜಲೊ ಈ ನಾಲ್ ಮಕ್ಕಳೊ ನಂಜೊಗು ಪನಯ (ಒತ್ತೆ) ಬೆಯಿಕೊನು. ಮೀರ್  
ಕಮರುದ್ದೀನ್, ಮೀರ್ ಮಹಮ್ಮದ್ ಸಾದಕ್, ಸಯ್ಯದ್ ಗಫೂರ್, ಪಿನ್ನೆ ಪೂರ್ಣಯ್ಯ  
ಈ ನಾಲ್ ನಿಂಜಲೊ ಪಟಾಲತ್ತೊ ಮೂಪ ಮಾರೊ ನಂಜೊಗು ಪನಯ ಬೆಯಿಕೊನು"

ಜಂಡ್ ರಾಷ್ಟ್ರತೊ ನಡುಲು ಶಾಂತಿ ಒಪ್ಪಂದತ್‌ಗಾಯಿಟ್ ಬೆಲಿಯೊ ಒರು ಶರತ್  
ತಯಾರಾಕ್‌ರ ಜನರಲ್ ಹ್ಯಾರಿಸ. ಕಂಪನಿ ಸರಕಾರತೊ ಪರವಾಯಿಟ್ ಜನರಲ್ ಹ್ಯಾರಿಸ್  
ನಿಜಾಮರೊ ಪರವಾಯಿಟ್ ಮೀರ್ ಆಲೀಮ್ ಬಹದ್ದೂರ್; ಮರಾಠರೊ ಪರವಾಯಿಟ್  
ರಾವ್ ಪಂಡಿತಪುರದಂ ಇಂಜ ಇತ್ತರಾಲ್‌ಗ್ ಟಿಪ್ಪುರೊಟ್ಟಿಗೆ ಪಂಚಾತಿಕ್ ಆಕಿಟ್ತ್ಯಾ,  
ಷರತ್‌ಗ್ ಸೈನ್ ಇಡ್‌ರೊ ಅಧಿಕಾರ ಕೊಡುಕುರು ಕಂಪೆನಿ ಸರಕಾರತ್ತೊ ಪಂಚಾತಿಕ್‌ರೊ  
ಒಪ್ಪಂದ ಪಿನ್ನೆ ಷರತ್ ಇಂಜನೆ ಇಂತ್.

- 1. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಚಂಜಯಿ ರಾಷ್ಟ್ರತ್ತೋ ಮೂಪಮಾರೋ ರಾಯಬಾರಿಬಲೊ  
ಬಿಲಿಚಿಟ್ ಅಂಜಲೊಟ್ಟಿಗೆ ಪಲ್ಕ ಬರಿಯೊನು. ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ ಟಿಪ್ಪುರೊಟ್ಟಿಗೆ  
ಉಲ್ಲೊ ರಾಯಬಾರಿಬಲೊ ಕೂಡ ಅಂಜ ಸ್ವೀಕಾರ ಆಕೊನು.

2. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಚೊಮ್ಮೆ ಪಾರ್ವಾಟಂಟೆ ತಂಡೊ ಚಾಕ್ರಿಲ್ ಉಲ್ಲೊ ಪಿನ್ನೆ ಅವುಂಡೊ ದೇಶತ್‌ಲ್ ಉಲ್ಲೊ ಪ್ರೆಂಚ್ ಆಲ್‌ಮಾರಾರೊ, ಮಾರಿಷಸ್ ದ್ವೀಪತ್ಲ್ ಉಲ್ಲಂಜಲೊ, ಫ್ರಾನ್ಸ್‌ರಜಲೊ ಸೊರತ್‌ರೊ ಎಡ್ಕೊನು. ಅಂಜಲೆಲ್ಲಾ ನಾಪತ್ನಾಲ್ ಗಂಟೆರೊ ಉಲ್ಲ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಶಿಬಿರತ್‌ಗ್ ಕಡ್ತಿಟ್ ಕೊಡುಕೊನು ಅವುಡೆ ಅಜಲೊ ಚೆಲೊವುರಲ್ಲ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಸರಕಾರ ನೋಕುರು.
3. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ಗ್ ಪ್ರೆಂಚ್‌ರಂಜಲೊಟ್ಟಿಗೆ ಉಲ್ಲೊ ಎಲ್ಲಾ ಸಂಬಂಧತ್ತೊ ಬುಟ್ಟು ಬುಡೊನು.
4. ಪಡೆ ಆವುರೊ ಮುನ್ನೊಳು ನಂಜೊಗು ಸೇರಿಯೊ ಎಲ್ಲಾ ಜಾಗತ್ತೊ ಬುಟ್ಟು ತರೊನು.
5. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಇಪ್ಪ ತಕರಾರ್‌ಲ್ ಉಲ್ಲೊ ಅಮರ ಸೂಳ್ಕತೊ ಏಳ್ ಆಯಿರಾ ರಾಯತೊ ಚಂಚಯಿ ರಾಷ್ಟ್ರತ್‌ಗ್ ಬುಟ್ಟು ಕೊಡುಕೊನು.
6. ಚಂಚಯಿ ರಾಷ್ಟ್ರತ್‌ಗ್ ಜಂಡ್ ಕೋಟಿ ಉರ್ಪೆರೊ ಪಾವತಿ ಹಾಕೊನು, ಅದ್ಲೊ ಒರು ಕೋಟಿರೊ ಬಂಗಾರ್ ಇಲ್ಲೆಂಗೆ ಪೈಸತ್ ತರೊನು, ಎನಿ ಒರು ಕೋಟಿರೊ ಈ ಒಪ್ಪಂದ ಆಯಿಟ್ ಆರ್ ತಿಂಜಳಾಯೊ ಕೂಡಲೆ ಪಾವತಿ ಹಾಕೊನು.
7. ಈ ಷರತ್ ನಡಕ್‌ರೊ ತೋಳೊ ಜನರಲ್ ಹ್ಯಾರಿಸ್ ಕೇಟೊ ಟಿಪ್ಪುರೊ ನಾಲ್ ಮಕ್ಕಳೆ ಪಿನ್ನೆ, ನಾಲ್ ಆಲ್‌ಮಾರೊ ಪನಯ ಬೆಯಿಕೊನು. ಅಂಜ ಶಿಬಿರತ್‌ಗ್ ಬನ್ನೊ ಪಿನ್ನೆಮೆ ಪೈಸ ಪಾವತಿ ಹಾಕೊನು. ಅದ್ಲೊ ಪಿನ್ನೆಮೆ 'ಪಡೆ' ನಿಕ್ಕಾರೊ.
8. ಚಂಚಯಿ ರಾಷ್ಟ್ರತಜೊಗು ಸೇರಿಯೊ ಕೋಟೆರೊ ವಶತ್‌ಗ್ ಎಡ್ಕೊರೊ ತೋಳೊ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೊ ರಾಜ್ಯತ್ ನಂಜೊಗು ನಡಕೊಗು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ತರೊನು.
9. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಈ ಷರತ್‌ಗ್ ತಂಡೊ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಇಲ್ಲೆಂಗೆ ತಿರಸ್ಕಾರತೊ ಇರಿಯತ್ತಾಲ್ ಗಂಟೆರೊ ಉಲ್ಲ ತೆರಿ ಪಾಟೊನು, ಪಿನ್ನೆ ಇರಿಯೊವು ಗಂಟೆರೊ ಉಲ್ಲ ಪನಯ ಬೆಚ್ಚಿಟ್ಲೊ, ಪೈಸಾ ಪಾವತಿ ಹಾಕೊನು.
10. ಈ ಷರತ್‌ರೊ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಒಪ್ಪುರೆಂಗೆ ಆಯೆಂಗೆ, ಅವುಂಡೊ ಸೈನ್, ರಾಜ ಮುದ್ರೆ ಬೂನೊ ಪಿನ್ನೆಮೆ ಶಾಂತಿ ಒಪ್ಪಂದತೊ ಕಡ್ಡಸ್ ತಯಾರಾಕೊಗು ಆವುರೊ.

1792 ಫೆಬ್ರವರಿ 26 ತಾರೀಕ್‌ರಾಂಡ್ 'ಜನರಲ್ ಹ್ಯಾರಿಸ್' ಕಡತ್ತಿಯೊ ಷರತ್‌ರೊ

ಒಪ್ಪಿಗೆರೊ ಕಡ್ಲಸ್‌ಗ್ ಟಿಪ್ಪು ಸಹಿ ಇಡ್. ಇದ್‌ಗ್ ಶ್ರೀಂಗಪಟ್ಟಣತ್ತೊ ಎನಿ ಆಪೊನುಗುಲ್ಲೊ ಒಪ್ಪಿಗೆಂಟ್ ಚೊಲ್ಲುರಾರ್, ಈ ಒಪ್ಪಿಗೆರೊ ಕಡ್ಲಸ್ ಉಲ್ಲೊ ಪೋಲೆ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ತಂಡೊ ರಾಜ್ಯತೋ ಪಾದಿ ಭಾಗ ಪಿನ್ನೆ ಪಡೆಲ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಚೊಗು ನಷ್ಟ ಆಯೊ 33 ದಶಲಕ್ಷ ಉರ್ಫೆರೊ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ರಜಲೊ ಕಂಪೆನಿ ಸರಕಾರತ್‌ಗ್ ಪಿನ್ನೆ ಅಜಲೊ ಚಿಬಯಿ ರಾಷ್ಟ್ರತ್‌ಗ್ ಕೊಡು ಕೊನುಂಟು ಇಕ್ಕರ್. ಇದ್ ಪಾದಿ ಕಾಸ್‌ರೊ ಬೇಗ ಕೊಡುಕೊನು ಒಲಿಚೊ ಪಾದಿ ಪೈಸೆರೊ ಒರು ವರ್ಷತೊ ಉಲ್ಗ ಕೊರ್ತುಟ್ಟು ಸಂದ್ ಪಾಚೊನುಂಟು ಷರತ್ ಇಕ್ಕರ್. ಇದ್‌ರಾಕಾಂಟಿ ಬೇಜಾರ್‌ರೊ ಬಿಸಯ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಈ ಒಪ್ಪಂದ ತೀರ್‌ರೊ ತೋಳೊ ತಂಡೊ ಜಂಡ್ ಮಕ್ಕಳೊ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಚೊಗು ಪನಯ ಬೆಯಿಕೊನುಂಟು ಇಕ್ಕರ್. ಟಿಪ್ಪುರೊ ಎಚ್ತ್ ವರ್ಷತೊ ಮೋನು ಅಬ್ಬುಲ್ ಖಾಲಿಕ್ ಪಿನ್ನೆ ಅಂಜಿ ವರ್ಷತೊ ಮೋನು ಮುಯಿಜುದ್ದೀನ್ ಈ ಜಂಡ್ ಮಕ್ಕಳೊ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ರಚೊಗು ಪನಯ ಬೆಯಿಕೊನು.

ಮೀರ್ ಸಾದಿಕ್ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಚೊಲ್ಲುರು "ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ರಜಲೊ ಬೇಡಿಕೆಲ್ ಆ ನಿಜಲೊ ಜಂಡ್ ಮಕ್ಕಳೊ ಕೊಡುಕುರೊ ಬಿಸಯ ಸಾಧ್ಯ ಇಲ್ಲೆ. ಇದ್ ಆಪೊಗೆ ಆವಲೆ." ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಮೀರ್ ಸಾದಿಕ್‌ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಸಮಾಧಾನತ್ಲೆ ಚೊಲ್ಲುರು "ಅಂಜನಂಡೊ ಮಕ್ಕಳೊಮೆ ಪನಯ ಬೆಯಿಕೊನುಂಟು ಚೊಲ್ಲುರಾರ್‌ಂಟ್ ನಾನ್ ಕಿನಾವುಲು ಬಿಯಾರಿಚಿಟ್‌ಲ್ಲೆ" ಅಪ್ಪ ಮೀರ್‌ಸಾದಿಕ್ ಕಣ್ಣೆ ಕೆಟ್ಪ ಗಾಯಿಟ್ ಚೊಲ್ಲುರಾ" ನಾನುಂಬಿಯಾರಿಚಿಟ್‌ಲೆ ಸುಲ್ತಾನ್, ಅಂಜ ಗೌರ್ದರ್ ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಅಪಿಸಾರ್ ಮಾರ್‌ರೊ ಪನಯ ಕೇಕುವೊರುಂಟು ಬಿಯಾರ್ಚಿಟ್ ಇನ್ನೆ ಅದಿಲ್ಲೆಂಗ್ ನಂಡೊ ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಪೂರ್ಣಯ್ಯರೊ ಕೇಕುವಾರ್‌ಂಟ್ ನಾನ್ ಬಿಯಾರಿಚಿಟ್ ಇನ್ನೆ." ಮೀರ್ ಸಾದಿಕ್‌ರೊ ಪಲ್ಕ ಕೇಟ್‌ಟ್ ಟಿಪ್ಪು ಚೊಲ್ಲುರು "ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ರಜ ನಿಂಡೊ ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಪೂರ್ಣಯ್ಯರೊ ಪನಯ ಬೆಯಿಕೊನುಂಟು ಕೇಕುವಾರ್ ಚೊಂತು ನೀನ್ ಚೊನ್ನೆ ಅಲ್ಲೆ. ಅಪೆಂಗ್ ನೀನೆ ಚೊಲ್ಲು ನಾನ್ ಪೂರ್ಣಯ್ಯರೊ ಪಿನ್ನೆ ನಿಂಡೊ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಚೊಗು ಪನಯ ಬೆಯಿಕ್‌ರೆದ್ ಒನ್ನೆ ನಂಡೊ ಮಕ್ಕಳೊ ಪನಯ ಬೆಯಿಕ್‌ರೆದ್ ಒನ್ನೆ" ಟಿಪ್ಪುರೊ ಪಲ್ಕ ಕೇಟ್‌ಟ್ ಮೀರ್ ಸಾದಿಕ್ ಚೊಲ್ಲುರು "ಆಯೆಂಗಾ ಮಕ್ಕಳೊ ಪನಯ ಬೆಯಿಕ್‌ರೊ ಸಮ ಅಲ್ಲ ಸುಲ್ತಾನ್" ಟಿಪ್ಪು ಮೀರ್ ಸಾದಿಕ್‌ರೊ ಪಲ್ಕತ್‌ಗ್ ಅಡ್ಡಬಂತ್ ಚೊಲ್ಲುರು "ಮೀರ್ ಸಾದಿಕ್ ಅಂಜ

ಕೇಕ್‌ರೊ ನಂಡೊ ಮಕ್ಕಳೊ ಅಂಜಿ ವರ್ಷತೊ ಮುಯಿಬುದ್ದೀನ್ ಪಿನ್ನೆ ಎಟ್ತ್ ವರ್ಷತೊ ಅಬ್ಬಲ್ ಖಾಲಿಕ್‌ರೊ. ಈ ರಾಜ್ಯತ್ತೋ ಉಡೋ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ನಲ್ಲೆಲ್ ಇಕ್ಕೊನುಂಟಾಯೆಂಗೆ ನಾನ್ ನಂಡೊ ಮಕ್ಕಳೊ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ರಜೊಗು ಪನಯ ಬೆಯಿಕ್ಕೊನೆ. ನಿಂಜ ಆರುಂ ಇದ್‌ಗ್ ಅಡ್ಡ ಬರೊಗು ತೀರ ಟಿಪ್ಪುರೊ ಪಲ್ಕ ಕೇಟ್‌ಟ್ ಮೀರ್ ಸಾದಿಕ್ ಪಿನ್ನೆ ಬೆಲಿಯೊ ಪಟಾಲ (ಸೇನಾಧಿಪತಿ) ಮಾರ್‌ಗ್ ಎಂದುರೊ ಜಬಾಬು ಕೊಡು ಕೊನುಂಟು ಗೊಂತಾವುಲ್ಲೆ. ಟಿಪ್ಪು ತಂಡೊ ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ರೊಟ್ಟಿಗೆ, ಸೇವಕಮಾರ್‌ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಚೊಲ್ಲರು "ರಾಜನಾಗ ಒರು ಆಯಿರ 'ಪೈ' ಬಲೋ ಸದಕ ಕೊಡುಕುರಾ, ಆಯೆಂಗಾ ಅದ್ಲ ಒರೇ ಒರು 'ಪೈ' ಕೂಡ ಅವುಂಡೆದ್ ಅಲ್ಲ, ಇಜನೆ ಆಯಿಟ್ ಅವನು ನೆಗರಿ ನೆಗರಿಚೇ ಪೋಯಾ. ಶಿಬಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಒರು ಗಿಡಿ ತಿನ್ನೊಗು ಪರ್ತೆಯೊ ಮಾಡಪಿರಾವುರೊ ಬಚಾವ್ ಆಕ್‌ರಾ ಅಪ್ಪ ಆ ಗಿಡಿ ಚೊಲ್ಲರು ಆ ಮಾಡಪಿರವು ನಂಡೊ ತೆನಸ್, ಪಡಚೊನುನಕ್ಕ ಉಂಡಾಕಿಯೊ ತೆನಸ್‌ರೆಮೆ ನೀನ್ ತಿನ್ನೊಗು ಬುಡತೆದ್ ಸಮ ಅಲ್ಲಾಂಟ್. ಅಪ್ಪ ಶಿಬಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ತಂಡೊ ತಡಿರೊ ಯರಚಿರೊಮೆ ಕತ್ತರಿಚಿಟ್ ಗಿಡಿರೊ ಪಸಿ ತನಿಕ್‌ರಾ, ಅಜನಾಯೊ ಸಬೊಳುಲು, ಇಂಡುಂಗು ಶಿಬಿ ಚಕ್ರವರ್ತಿ ಸ್ವರ್ಗತ್ಲ ಸುಖಿ ವಾಯಿಟ್ ಉಂಡು ಅದೇ ಪೋಲೆ ನಂಡೊ ಜಂಡ್ ಮಕ್ಕಳೊ ನಾನ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ರಜೊಗು ಪನಯ ಬೆಯಿಕ್‌ರೆ, ಆ ಮಕ್ಕ ಪಡಚೊನು ನಕ್ಕ ತನ್ನೊ ಸೊತ್ತು 'ಅದ್‌ರೊಮೆ ನಾನ್ ಪನಯ ಬೆಯಿಕ್‌ರೆ ಬದಲ್ ನಿಂಜಲೊ ಆರೊ ಪನಯ ಬೆಯಿಚಿಟ್ ನಾನ್ ಸ್ವಾರ್ಥಿ ಆವುಲ್ಲೆ'

ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ತಂಡೊ ಜಂಡ್ ಮಕ್ಕಳೊ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ರಜೊಗು ಪನಯ ಬೆಯಿಕ್‌ರ್, ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ ಪಡಲ್ ಆಯೊ ನಷ್ಟತೊ ಪಾದಿ ಕಾಸ್‌ರೊಂ ಕೊಡುಕುರು ಪಿನ್ನೆ 12 ತಿಂಜಳೊರೊ ಉಲ್ಲ ಮೂನು ಓದಿ ಹಾಕಿಟ್ತ್ ಬಾಕಿ ಕಾಸ್‌ರೊ ತೀರ್‌ಕ್‌ರೆಂಟ್ ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಡ್ತರು.

ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ರಾಜ ಕಾರ್ನ್ ವಾಲಿಸ ತಂಡೊ ನೆರಾಯೊ ಮೊಗತೊ ಕಾಟ್‌ರಾ, ಶುರುಕು ಆಯೊ ಒಪ್ಪಿಗೆರೊಮೆ ಮುರಿಚಿಟ್ ಬೇರೆಮೆ ಷರತ್ತ್ ಇಡೊ ಶುರು ವಾಕ್‌ರಾ. ಇಪ್ಪ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಜ ಕೇಕ್‌ರೊ 'ಕೊಡಗು' ಏರಿಯಾತೊ ಈ ಬಿಸಯತ್ಲ ಟಿಪ್ಪುಗು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ರಜೊಗು ಮನಸ್ತಾಪ ಆವುರು ಇದ್‌ಗಾಯಿಟ್ ಟಿಪ್ಪು ಪನಯ ಬೆಚ್ಚಿಯೊ ಜಂಡ್

ಮಕ್ಕೊಗು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ರಜ ಪಗೆ ಕಾರ್‌ರೊ ಪೋಲೆ ನೋಕೊಗು ಶುರು ವಾಕ್‌ರಾರ್, ಆ ಮಕ್ಕೊಗು ಬೇನಾಯೊ ಪೋಲೊ ಹಿಂಸೆ ಕೊಡುಕುರಾರ್. ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ ಟಿಪ್ಪುರೊ ಮಕ್ಕೊಗೊ ಎನಿಯೊರು ಧರ್ಮತ್‌ಗ್ ಮತಾಂತರ ಹಾಕ್‌ರೊ ಬೆದರಿಕೆ ಕೂಡ ಟಿಪ್ಪುಗು ಬಂಡ್. ಟಿಪ್ಪುಗು ಬೇರೆ ತೇರು ಕಾನಂಟೆ ಕೊಡಗು ರೊ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ರಜೊಗು ಬುಟ್ಟು ಕೊಡುಕೊಗು ಒಪ್ಪಿಗೆ ಕೊಡುಕುರು. ಜಂಡ್ ವರ್ಷ ತೋಲೊ ಟಿಪ್ಪುರೊ ಮಕ್ಕ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ರಜೊಗೊಟ್ಟಿಗೆ ಪನಯತ್ಲೆ ಇಂತ್ ಅಂಜಲೊ ಬೇಡಿಕೆ ಎಲ್ಲಾ ತೀನೊ ಬರುಂಬೊ ಆ ಜಂಡ್ ಮಕ್ಕೊಗೊ ಟಿಪ್ಪುರೊ ಮುಟ್ಟು ಬುಟ್ಟು ಬಂಡೊರು. ತಂಡೊ ಮಕ್ಕೊಗೊ ನೋಕಿಟ್ ಟಿಪ್ಪುರೊ ಕಣ್ಣಲ್ ತನ್ನಿ ಬಂಡ್, ಜಂಡ್ ಮಕ್ಕ ಓಡಿ ಬಂತ್ ಟಿಪ್ಪುರೊ ಅರಗಿ ಪಿಡಿಕ್‌ರಾರ್. ಟಿಪ್ಪು ಮಕ್ಕೊಗೊ ಮೋತುರೊ ಮುತ್ತಿಟ್ ಬುಲ್ಪಡ್ತು. ಟಿಪ್ಪುರೊ ತ್ಯಾಗ ಕಂಡ್‌ಟ್ ಮರಾರ ಪಟಾಲ ತೊ ಮೂಪ ಹರಿಪಂತಂ ಸಿಂಪತಿ ಕಾಟ್‌ರ್. ಆಯಾಳ್ ಒರುನಾಳ್ ಟಿಪ್ಪುರೊಟ್ಟಿಗೆ ಚೊಲ್ಲರು "ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ನಿಂಜ ಚೊಮ್ಮೆ ವರ್ಷತ್ಲೆಂಟ್ ಪಡೆ ಆಂಬೊ ನಂಜಲೊ ಮರಾರ ಪಟಾಲತೊ ಪಗೆಕಾರ್ ಆಯಿಟ್ ಉಲ್ಲೊರು. ಆಯೆಂಗಾ ನಿಂಡೊ ಬಗ್ಗೆ ನಂಜೊಗು ಎಲ್ಲಾ ನಲ್ಲೊ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಉಂಡು ಇಡೀ ಮರಾರ ರಾಷ್ಟ್ರತ್‌ಗ್ ನಿಂಡೊ ಮೇಲ್ ಮಿಷಿ ಉಂಡು, ಚೊಮ್ಮೆ ಗೌರವ ಉಂಡು, ನನ್ನಿಯು ಉಂಡು" ಹರಿಪಂತರೊ ಪಲ್ಕ ಕೇಟ್‌ಟ್ ಟಿಪ್ಪು ಚೊಲ್ಲರು" ನಿಂಜಲೊ ಆವಟ್, ಇಡೀ ಮರಾರ ರಾಷ್ಟ್ರತೊ ಆವಟ್ ಪಗೆಕಾರ ನಾನ್ ಅಲ್ಲ. ನೆನಪುಲು ಇಕ್ಕಟ್ ನಿಂಜೊಗು, ನಂಜೊಗು ಎಲ್ಲರುಂ ನೆರಾಯೊ ಪಗೆ ಕಾರ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ರಜ, ಅಬಲೊ ಚಬಯಿಪಾಡ್ ನಿಂಜೊಗು ನಲ್ಲೊ ಅಲ್ಲ"

ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ಗ್ 'ಮೈಸೂರು' ಆಯೊಂಟುಲ್ಲೊ ಎನಿ ಆಪೊನಾಯೊ ಎಡಜ್ಜರ್ ಗೊಂತಾವುರ್, ಟಿಪ್ಪು ಒರ್ತನೆ ದೆಚ್ಚಿಟ್ ಬಿಯಾರಿಕ್‌ರ್ "ಈ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಥಿತಿಗಿತಿಗ್ ನಾನೇ ಹೊಣೆ, ಎಂದಿಗ್ ನಾನ್ ನಂಡೊ ಘನತೆ ಪಿನ್ನೆ ತಾಕತ್ತರೊ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಜಲೊ ಎದುರು ಕಾಟಲೆ? ನ್ಯಾಯ ಮಾಯಿಟ್ ನಾನ್ ನಂಡೊ ನಂಬಿಯೊಜಗಾಯಿಟ್, ದೇಶ ಪ್ರೇಮತ್ ಗಾಯಿಟ್ ಜೀಯ ಕೊಡುಕಾಂಟೆ ನಾನ್ ಎಂದಿಗ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಜೊಗೊಟ್ಟಿಗೆ ರಾಜಿ ಪಂಚಾತಿಗೆ ಒಪ್ಪಿಯೊ? ನಂಡೊ ರಾಷ್ಟ್ರ ಪಿರ್ವತೊ ನಾನ್ ಎಂದಿಗ್ ಕಾಟಂಟೆ ಪೋಯೆ? ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ರಜೊಗು ಈ ರಾಜ್ಯತೊ ಪಾದಿ ಭಾಗ ಕೊಡ್ತುಟು, ನಂಡೊ ಮಕ್ಕೊಗೊ ಪನಯ

ಬೆಚ್ಚಿಟ್ ನಂಡೊ ದೇಶತ್‌ಗ್ ನಾನ್ ದ್ರೋಹ ಹಾಕಿಯೊ ಅಲ್ಲೆ? ನಂಡೊ ನಂಬಿಟ್ ಉಲ್ಲೊ ಈ ದೇಶತೊ ಆಲ್‌ಮಾರ್ಕಾಯಿಟ್ ನಾನ್ ಎಂದಿಗ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಬಳೊಟ್ಟಿಗೆ ಪಡೆ ಎಡ್‌ಲ್ಲೆ? ನಕ್ಕಾಯಿಟ್, ಈ ದೇಶತ್ ಗಾಯಿಟ್, ಈ ರಾಜ್ಯತೊ ಒಳಿತ್ತೆಗಾಯಿಟ್ ತಂಡೊ ಜೀಯತೊಮೆ ಬಲಿಕೊಡ್ತು ಅದೇತ್ತರಮ ಪಟಾಲ ಮಾರ್ (ಸೈನಿಕರು)ರೊ ಚಗತೊ, ಮಯ್ಯತ್ತರೊ ಮೇಲ್ ನಾನ್ ಎಂದಿಗ್ ಎನಿಯುಂ ಆಯತ್‌ಲೆ ಉಲ್ಲೊ? ಅಜೊ ಎಲ್ಲಾ ನಕ್ಕ ಬೇನಾಯಿಟ್ ಮರಿಚೊರು ನಾನ್ ಎಂದಿಗ್ ಅಜೊಗು ಆಯಿಟ್ ಮರಿಕೊ ತೀರ? ಟಿಪ್ಪುರೊ ಮನಸ್ ಇನ್ನೊ ಈ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಶ್ನೆತ್‌ಗ್ ಕೊರಿಯ ಉತ್ತರ ಆಯಾಳ್‌ರೊ ಕೈಲೇ ಇಂತ್. ಟಿಪ್ಪು ಪಡೆರೊ ಕಾಂಟಿ ಶಾಂತಿ, ನೆಮ್ಮದಿ ಬೇನುಂಟು ಬಿಯಾರಿಚೊ ಆಳ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಬಳಿ ಉಡ್ತೊ ಆಲ್ ಮಾರ್‌ಗ್ ಕೊಡ್ತೊ ಹಿಂಸೆ, ಕ್ರೂರ್ಯ, ಪೆನಿಜ, ಮಕ್ಕುಂಟ್ ನೋಕಂಟೆ ಅಂಜ್ಜ ಬಲತ್ಕಾರ ಆಕಿಯೆದ್, ನಿಜಾಮು ಕೂಡ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಬಳೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಟ್ ಎದುಂ ತೆರಿಯಾತೊ ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ಗ್ ಕೊಡ್ತೊ ಶಿಕ್ಷೆ ಇದೆಲ್ಲಾ ನೋಕುಂಚೊ ಟಿಪ್ಪುಗು ಪಡೆ ಬೇಡಾಂಟ್ ಆಯಿಟ್ ಇಂತ್.

ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಬಳಿ ಪಾಡೆಮ್ ಬಂಡೊ ಬಿಸಯ ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನ್‌ಗ್ ಗೊಂತಾವುರು. ಅಜ ಈ ಬಟ ಬರುಂಚೊ ಪಡೆಗ್ ಬೇನಾಯೊ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಮಾನ್‌ರೊ ಕೊಮ್ಮಂಡೊ ಬಿಸಯ ಟಿಪ್ಪುಗು ಗೊಂತಾವುರು. ಈ ಬಟ ಟಿಪ್ಪು ಎಜನೆ ಆಯಿಟಾಯೆಂಗುಂ ಪಡೆ ಆಕಿಟ್ ಈ ರಾಜ್ಯತೊ, ಈ ರಾಷ್ಟ್ರತೊ ಬಿಲಿಚಿಟ್, ಉಡ್ತೊ ಆಳ್‌ಮಾರ್ ಸುಖಿತ್ ಇನ್ನೆಂಗ್ ಮೈ ಯಾವುಂಟ್ ಟಿಪ್ಪು ನಿರ್ಧಾರ ಹಾಕಿತ್. ಟಿಪ್ಪುರೊ ಮನಸ್‌ರೊ ನೊಂಬಲ ಎಂದ್ರೊಂಟು ಪೂರ್ಣಯ್ಯಗ್ ಮಾತ್ರ ಅರ್ಥ ಆವುರು. ಮೀರ್‌ಸಾದಿಕ್ ಪೂರ್ಣಯ್ಯರೊಟ್ಟಿಗೆ ಕೇಕ್‌ರಾ "ಸುಲ್ತಾನ್ ಜೋರು ಆಕಿಯೆಂಗುಂ ಅದ್ಲೆ ಕೂಡ ಒರು ಅರ್ಥ ಉಂಡು, ಒರು ನ್ಯಾಯ ಉಂಡು ಪಿನ್ನೆ ಒರು ಬಿಸಯ ಉಂಡು ಚೊಂತು ಬಿಯಾರಿಕ್‌ರೊ ನಿಂಜೊಗು ಟಿಪ್ಪು ಪಡೆಲ್ ಶಹೀದ್ ಆಯೆಂಗ್ ಅಯಲ್‌ಸೈದಾಯೆಂಗ್ ಆಯಾಳ್ ಬೆಚ್ಚಿಯೊ ಉದ್ದೇಶ ಎಜನೆ ಪೂರ್ತಿ ಆವುರು ಚೊಲ್ಲೊರು" ಅಪ್ಪ ಪೂರ್ಣಯ್ಯ ಚೊಲ್ಲೊರು " ಮೀರ್ ಸಾದಿಕ್ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಪಿನ್ನೆ ಆಯಾಳ್‌ರೊ ಪಟಾಲತೊ ನಡುಲು ಉಲ್ಲೊ ಪಿಸ್ ಪಾಡ್‌ರೊ ನಿಜ ಬೆಡಕ್ ಆಕಂಡ. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೊ ಮನಸ್‌ರೊ ಉಲ್ಲ ಉಲ್ಲೋ ದೇಶಪ್ರೇಮ ಅದ್ ಎಲ್ಲಾ ಭಾರತೀಜೊಗು ಉಲ್ಲೇದ್, ಅದ್‌ರೊ ನೀನ್ ಕಡೆ ಗಾಣಿಸಂಡಾ, ಸುಲ್ತಾನ್

ಪಡೆಗೆ ಮುನ್ನೋಳು ಪೋಂಡೆದ್ ಬೇಡಾಂಟ್ ನಂಜಳೊ ಎಲ್ಲಾ ಮಿಲ್ವಿ ಲೀಡಾರ್‌ಬಮೆ  
 ತೀರ್ಪು ಕೊಡ್ತೊರು. ನಂಜಪಡೆ ಶುರು ವಾಕಿಯೆಂಗ್ ನಂಜೊಗು ಉಳಿಗಾಲ ಇಲ್ಲೆ  
 ಚೊಂತು ಎಲ್ಲರ್ಗುಂ ಗೊಂತಿಕ್ಕುಂಬೊ, ನಿಂಜ ಚೊಲ್ಲುರೊ ಪಲ್ಕ ಅನಾವಶ್ಯಕಂಟ್  
 ಕಾಂಡ್ ನಾನ್ ತೆರಿಜ್ಜೊ ಮಟ್ಪಲ್ ತಂಡೊ ದೇಶತ್‌ಗ್ ಬೇನಾಯಿಟ್ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್  
 ಪಡೆಲ್ ಶಹೀದ್ ಆವೊಗು ತಯಾರಾಯಿರ್. ತಂಡೊ ದೇಶತ್‌ಗ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಕಿಟ್ಟೊಗು  
 ಆಯಿಟ್ ಟಿಪ್ಪು ಈ ಪಡೆಗೆ ಮುನ್ನೊಲಾಯಿರೊ. ಟಿಪ್ಪುರೊ ಈ ನಿರ್ಧಾರ ಭಾರತತೊ  
 ತ್ಯಾಗತೊ ಗುರುತು ಆವುರು, ಇದ್ ಇಪ್ಪ ಉಲ್ಲೊ ಸಮುದಾಯತೊ ತ್ಯಾಗ ಅಲ್ಲ ಎನಿ  
 ಪಿನ್ನೆತೊ ಸಮುದಾಯತ್‌ಗ್, ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಗಾಯಿಟ್ ಈ ತ್ಯಾಗ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಬ ಈ  
 ದೇಶತೊ ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ರೊ ಗುಲಾಮ ಆಕಿರಾರ್, ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಬಳೊ ಕೈರೊ  
 ಮುತ್ತಿಯೊಂಟು ಈ ದೇಶತೊ ಆಳ್‌ಮಾರ್ ಅಜೊಗು ಪೇಡಿಚಿಟ್ ಗೌರವ ಕೊಡ್ತೊಂಟು  
 ಉಲ್ಲೊರು, ಈ ದೇಶತೊ ಚೆರಿಯೊ ಅಲ್ಲೆಂಗ್ ಬೆಲಿಯೊ ಎಲ್ಲಾ ರಾಜಾಕ ಮಾರುಂ  
 ಒನ್ನಲ್ಲ ಒರು ಕಾರಣತ್‌ಗ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಬಳೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಟ್ ಅಜೊಗು ಸಪೋಟಾಕಿರೊರು  
 ಆಯೆಂಗಾ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಮಾತ್ರ ಇಂಡ್‌ತೊಲೊ ಅಜಂತೊ ಒರು ದೇಶ ದ್ರೋಹಿಸೊ  
 ಆಕಿಟ್ಟೆ. ಇಪ್ಪೊಂ ಕೂಡ ಮರಾರ ಪಿನ್ನೆ ನಿಜಾಮ ಚೊಲ್ಲುರೊ ಈ ದೇಶತೊ ಜಂಡ್  
 ಶಕ್ತಿಬ ಕೂಡ ಟಿಪ್ಪುರೊಟ್ಟಿಗೆ ಪಡೆ ಎಡ್ಕೊ ಗಾಯಿಟ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ರಬಳೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿರೊರು  
 ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಬ ಎಪ್ಪೊಂ ಪಡೆಗ್‌ಂಟ್ ಪರ್ತಾವೊರು ಅಂಜ ಭಾರತ ತಬಳೊ ವಿರುದ್ಧ  
 ಹೋರಾಟ ಆಕೊಗಾಯಿಟ್ ಅಪ್ಪ ಈ ರಾಜಾಕ ಮಾರ್ ಅಜೊಗು ತಲೆ ಬಗ್ಗೆ ಪಾಟಿಟ್  
 ಅಬಳೊ ಗುಲಾಮ ಆವುರೊರು. ಇಂಡ್ ತೊಳೊ ಒರ್ತನೆ ಒರ್ತ ಭಾರತತೊ ರಾಜಾವು  
 ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಬಳೊಟ್ಟಿಗೆ ಪಡೆಗೆ ತಯಾರಾಯಿಟ್ ಮರಿಚೆದ್ ಉಂಡಾ? ಖಂಡಿತ ಇಲ್ಲೆ.  
 ನಂಜಳೊ ರಾಷ್ಟ್ರತೊ ನಲ್ಲೆತನತ್‌ಗಾಯಿಟ್, ನಂಜಲೊ ಘನತೆ, ಗೌರವತ್‌ಗಾಯಿಟ್  
 ನಂಜ ಹೋರಾಟ ಆಕೊನು. ಜೀಯ ಕೊಡುಕೊಗು ತಯಾರ್ ಇಕ್ಕೊನು ಚೊಲ್ಲುರೊ  
 ಆಸೆ ಏದಾಯೆ ಒರು ರಾಜಾಕ ಮಾರ್‌ಗ್ ಇಂತಾ. ರಾಜಾಕ ಮಾರ್ಗ ಅಂಜಳೊ ಜೀಯ  
 ಒಳಿಯೊನು, ಅಂಜಳೊ ಅವುತುರೊ ಪೆನ್ನಿಬಳೊ ಮಾನ ಒಳಿಯೊನು ಅತ್ತರಮೆ. ಒರು  
 ರಾಜಾವು ಆಯೆ ಅವುನು ತಂಡೊ ದೇಶತ್ ಗಾಯಿಟ್ ಜೀಯ ಕೊಡುಕೊನು,  
 ರಾಜಾವುಗಾಯಿಟ್ ಪಟಾಲಮಾರ್ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ ಜೀಯ ಕೊಡುಕುರೊ ಭಾರತ ಇಂಡ್

ತೋಳೋ ನಡನ್ನೊಂಟು ಬನ್ನಾರೊ ಇಂಜನೆಮೆ, ಇಂಡ್ ಈ ದೇಶ ಈ ಸ್ಥಿತಿಗ್ ಬರೊಗು ಇದುವೇ ಕಾರಣ. ಇದೇ ಕಾರಣತ್‌ಗ್ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಬಳೊಟ್ಟಿಗೆ ಪಡೆ ಹಾಕೊಗು ಪರ್ತಾಯಿರೊ ಆಯಾಳ್ ಈ ಪಡೆಲ್ ದೇಶತ್‌ಗಾಯಿಟ್ ತಂಡೊ ಜೀಯ ಕೊಡುತ್ತೆಂತ್ ಆ ತ್ಯಾಗ ಈ ದೇಶತೊ ಎನಿಯತೊ ರಾಜಾಕ ಮಾರಾರೊ ಮೇಲೆ ಭಾರೀ ಬೆಲೆಯೊ ಪರಿಣಾಮ ಉಂಡಾಕ್‌ಲೆ?" ಪೂರ್ಣಯ್ಯರೊ ಪಲ್ಕ ಕೇಟ್‌ಟ್ ಮೀರ್ ಸಾದಿಕ್ ಚೊಲ್ಲರು "ಓ ಅಪೆಂತ್ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಇಪ್ಪ ದೇಶತ್‌ಗಾಯಿಟ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ರಬಳೊಟ್ಟಿಗೆ ಪಡೆ ಎಡ್‌ಟ್ ಆಯಾಳ್ ಸೈದ್ ಆವೊನು ಅದ್ಲೆ ಪಿನ್ನೆ ಬಾಕಿ ರಾಜಾಕ ಮಾರ್ ಸೇರಿಟ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಬಳೊ ಓಡು ಪಾಟ್ ರೊರುಂಟು ನಿಂಜಳೊ ಪಲ್ಕತೊ ಅರ್ಥ ಅಲ್ಲೆ ಪೂರ್ಣಯ್ಯ ಈ ಪಲ್ಕ ನಿಂಜಳೊಟ್ಟಿಗೆ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಚೊಂತು ಇಂತಾ" ಮೀರ್ ಸಾದಿಕ್‌ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಪೂರ್ಣಯ್ಯ ಸಮಾಧಾನತ್ಲೆ ಚೊಲ್ಲರು "ಇಲ್ಲೆ ನೇರುಂ ಚೊಲ್ಲೊ ನುಂಟಾಯೆಂತ್, ಆಯಾಳ್ ಇಂಜನೆ ಚೊಂತು ಇಲ್ಲೆ. ಆಯಾಳ್‌ರೊ ಮನಸ್‌ರೊ ಉಲ್ಲ ಉಲ್ಲೊ ನೊಂಬಲ ನಿಂಜಳೊ ಮುಟ್ಟಿ ಎಂದ್ರೊ ಚೊನ್ನುರಾ ಅದುವೇ ನಂಡೊಕ್ಕೆಲ್ ಚೊನ್ನುರು. ಆಯೆಂಗಾ ಆಯಾಳ್ ಚೊನ್ನೆದಾರೊ ನಾನ್ ಇಂಜನೆ ಅರ್ಥ ಆಕಿರೆ. ಅತ್ತರೆಮೆ" ಪೂರ್ಣಯ್ಯ ಚೊನ್ನೊ ಪಲ್ಕ ಟಿಪ್ಪು ಚೊನ್ನೆದ್ ಅಲ್ಲ ಇದ್ ಪೂರ್ಣಯ್ಯಮೆ ಉಂಡಾಕಿಯೆದ್‌ಂಟ್ ಮೀರ್ ಸಾದಿಕ್‌ಗ್ ಗೊಂತಾವುರು, ಪೂರ್ಣಯ್ಯರೊ ಮೇಲ್ ಅವುನುಗು ಹರ್ಸ ಬಂಡ್ "ಪೂರ್ಣಯ್ಯ ನಿಂಜಳೊ ನಂಡೊ ಅತ್ತರೆ ಪಿಸ್ ಹಾಕ್‌ರೊ ಆಳ್ ಬೇರೆ ಆರುಂ ಇಲ್ಲೆ. ನಿಂಜ ಒರು ಅನುಭವಿ, ಹಿರಿಯಾಳ್ ಎಲ್ಲಾ ಒಕ್ಕು ಆಯೆಂಗಾ ನಿಂಜ ಚೊನ್ನೊ ಪಲ್ಕತ್ಲೆ ಅಂದ ಕುಂದ ಇಲ್ಲೆ. ಇಪ್ಪ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಬಳೊ ಈ ದೇಶತೊ ಓಡುಪಾಟಿಯೆಂತ್ ಪಾಡೆ ಶುರುತೇ ಮುನ್ನೊಲ್ಲೊ ಪೋಲೆಮೆ ಒರ್ತರೊ ಕಂಡೆಂತ್ ಒರ್ತಾಗಾವಂಟೆ, ಅಧಿಕಾರ, ಸ್ವಾರ್ಥತ್‌ಗಾಯಿಟ್ ಆಳ್‌ಮಾರಾರೊ ನಡುಲು ಮನಸ್ತಾಪ ಆಯೊಂಟು ಈ ದೇಶ ಖಂಡಿತ ಉದ್ದಾರ ಆವುಲ್ಲೆ. ಒರುವೇಲೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಬ ಈ ದೇಶ ಬುಟ್ಟುಟ್ಟು ಪೋಯೊರುಂಟು ಬಿಯಾರಿಕ್ ಅಪ್ಪ ಈ ಭಾರತ ದೇಶ ನಿಂಜ ಕಿನಾವು ಕಂಡೋ ಪೊಲ್ಲೋ ನಲ್ಲೊ ಒರು ರಾಷ್ಟ್ರ ಆಯಿಟ್ ಇಕ್ಕುವಾ ಖಂಡಿತ ಸಾಧ್ಯ ಇಲ್ಲೆ. ಇದ್ ನೆನಪುಲು ಇಕ್ಕಟ್ಲೆ. 'ಕುಷ್ಠ' ಪಿಡಿಚೆವುನುರೊ ಸೀಖ್ ಸುಮಾರಾಯೆಂಗುಂ ಅದಾರೊ ಕಲೆ ಮಾಯಿಲ್ಲೆ. ಅದೇ ಪೋಲೆ ಒರುಕ ಮರಿಚೊನು ಪಿನ್ನೆ ಬರಲೆ" ಮೀರ್ ಸಾದಿಕ್‌ರೊ ನಂಜಿರೊ ಪಲ್ಕ

ಕೇಟ್ ಪೂರ್ಣಯ್ಯ ಚೊಲ್ಲರು "ಮನಸಾಕ್ಷಿರೊ ಮೇಲ್ ನಂಬಿಕೆ ಬೆಚ್ಚಿಟ್ ಆವುರೊ ಪಡೆರೊ ಮೇಲ್ ನಿಂಜೊಗು ಧೈರ್ಯ ವಿಶ್ವಾಸ ಇಲ್ಲೆ" ಅಪ್ಪ ಮೀರ್ ಸಾದಿಕ್ ಚೊಲ್ಲರು "ಉಂಡು ಖಂಡಿತ ಉಂಡು. ಆಯೆಂಗಾ ಪಡೆಗ್ ಬೇನಾಯೊ ಪೊಲ್ಲೊ ಬೆಲಿಯೊ ಪಿನ್ನೆ ನಲ್ಲೆದಾಯೊ ಫಿರಂಗಿರೊ ಸಹಾಯ ಬೇನು. ಪೂರ್ಣಯ್ಯ ಆಲ್ಮಾರ್ ನಿಂಜಳೊ ಗೌರವಿಸುರೊ, ನಿಂಜೊಗು ಮರ್ಯಾದಿ ತಂಡೊ, ನಿಂಜಳೊ ಪೊಗಳೆರೊ ನಿಂಜಳೊ ಗುಣ ನೋಕಿಟ್ ಅಲ್ಲ. ನಿಂಜಳೊ ಪೆರ್ತ್ಲ ಉಲ್ಲೊ ಬೆಲಿಯೊ ಪಟಾಲತೊ ಮೇಲ್ ಉಲ್ಲೊ ಪಿಸ್ತತ್ ಆಯಿಟ್. ಪಡೆಲ್ ಗೆಂದಾರ್ಂಟ್ ತೆರಿಜ್ಜವುನು. ಅಂಜನೆ ಚೊಂತು ತೆರಿಜ್ಜವು ಎಲ್ಲರೊಂ ಗೆಂದಾಲ್ತೆ" ಮೀರ್ ಸಾದಿಕ್ರೊ ಈ ಪಲ್ಕ ಪೂರ್ಣಯ್ಯರೊ ಮನಸ್ಸು ಚೊಮ್ಮೆ ನೊಂಬಲ ಆಕ್ರ್ ಆಯಾಳ್ ಬೇಜಾರ್ಲ್ ಚೊಲ್ಲರು "ಎತ್ತರ ಬೆಲಿಯೊ ತಪ್ಪು ಆಕಿಯೊಂಟುಲ್ಲೆ ಮೀರ್ ಸಾದಿಕ್, ನಿಕ್ಕ ದಮ್ಮಯ, ಇನ್ನಾನರೊ ಮೇಲ್ ನಂಬಿಕೆ ಕಳೆಯಂಡ, ಈ ದೇಶ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ರಜ ಕಾಯಿಟ್ ಕಳೆಜೊ ನಲ್ಲೊ ಪರಂಪರೆರೊ ಎನಿ ಒರ್ಕ ಗೆಂದಾರೊ ನಾಲ್ ಖಂಡಿತ ಬಂಡ್ ಇದ್ ನಂಡೊ ಪಿನ್ನೆ ನಿಂಡೊ ಜೀವಿತಲೊ ಕಾಲತ್ಲ ಬರಂಟೆ ಇಕ್ಕುಂ. ಆಯೆಂಗಾ ಇನ್ನೊ ಮುನ್ನೊಳುಗಾಯೆಂಗುಂ ಬಂಡೊ ಮಾತ್ರ ಖಂಡಿತ. ಅಪ್ಪ ಭಾರತತೊ ಇತಿಹಾಸತ್ಲ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ರಜಳೊ ಗುಲಾಮಗಿರಿಲ್ ಈ ದೇಶ ಇಕ್ಕುಂಟೊ ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನರೊ ಪೊಲ್ಲೊ ಒರು ರಾಜಾವು ಒರ್ತನೆ ಆಯಿಟ್, ಆರುಂ ಇಲ್ಲೆಂಟ್ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ರಜಳೊ ಎದುರಿಚಿರಾ ಚೊಲ್ಲರೆದಾರೊ ಈ ದುನಿಯಾವು ನೆನಪಾಕು, ನೂರಾರ್ ವರ್ಷತ್ಲ ಪಿನ್ನೆ ಆಯೆಂಗುಂ ಟಿಪ್ಪುರೊ ಪೇರ್, ಆಯಾಳ್ರೊ ತ್ಯಾಗ ಈ ದೇಶತ್ಲ ಒರು ನಲ್ಲೊ ನೆನಪಾಯಿಟ್ ಇಕ್ಕು.

ಈ ಮುನ್ನೊಲು ಒರ್ಕ ಸೈಯ್ಯದ್ ಸಾಹೇಬ್ ಪಿನ್ನೆ ಕಮ್ಮುದ್ದೀನ್ ಚೊಲ್ಲರಜ ಜಂಡಲುಂ ಒನ್ನಾಯಿಟ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ರಜ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣತ್ತೊ ಕೋಟೆರೊ ಬಾಯಿಲ್ ತೊಲೊ ಬರೊಗು ಸಹಾಯ ಆಕಿಟ್ ಇನ್ನರ್. ಇಪ್ಪ ಅದೇ ಸೈಯ್ಯದ್ ಸಾಹೇಬ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ರಜ ಕೋಟೆರೊ ಉಲ್ಲ ನೂಲತ್ತೊ ಪೋಲೆ ಕಾತೊಂಟುಲ್ಲೊ ಬೆಲಿಯೊ ಪಟಾಲತೊ ಜವಬ್ದಾರಿರೊ ಟಿಪ್ಪು ಕೊಡುಕ್ಕುರು. ಸೈಯ್ಯದ್ ಸಾಹೇಬ್ ನನ್ನಿ ಇಲ್ಲೆತ್ತೊ ಆಲ್ ಚೊಂತು ಟಿಪ್ಪುಗು ಗೊಂತಿಕ್ಕಲ್ಲೆ. ಕೋಟೆರೊ ಬಾಯಿಲ್ ರಾಡೆ ನಿಂಡೊ ಪಟಾಲತ್ತೊ ಕಾಕ್ರೊ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಸೈಯ್ಯದ್ ಸಾಹೇಬ್ ಕೊಡ್ತೆದ್ಕಾಯಿಟ್

ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಬೊಗು ಬಾರೀ ಖುಷಿ. ಸಂದೋಲ, ಸೈಯ್ದ್ ಸಾಹೇಬ್‌ಗು ಅಂಜ ಅಪ್ಪ ಬೆಲಿಯೋ ಒರು ಭರವಸೆ ಕೊಡ್ತುಟು ಇಕ್ಬಾರ್. ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಬ ಕೊಡ್ತೊ ಭರವಸೆ ಗಾಯಿಟ್ ಸೈಯ್ದ್ ಸಾಹೇಬ್ ಅಂಜಳೊ ಕೋಟೆರೊ ಉಲ್ಲ ಬರೊಗು ಬೆನಾಯೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆರೊ ಗುಟ್ಟುಲೇ ಆಕ್ರ್. ಇದ್‌ಕ್ ಮೀರ್ ಸಾದಿಖ್ ಪಿನ್ನೆ ಮೀರ್ ನಾದಿಮ್‌ರೊ ಸಪೋಟ್‌ಂ ಇಕ್ಬಾರ್.

ಸೈಯ್ದ್ ಸಾಹೇಬ್ ತಂಡೊ ಅರುವೊವು ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ರೊ ಒಟ್ಟಾಕಿಟ್ ಬೆಲ್ತೊ ಟುವಾಲ್‌ರೊ ಬೀಜ್ಜಿಟ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪಟಾಲತ್ತೊ ಕೋಟೆರೊ ಉಲ್ಲ ಬರೊಗು ತೇರು ಕಾಟ್‌ರಾ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಬ ಕಾವೇರಿ ಪೋಲೆರೊದಂಡೆರೊ ಮೇಲ್ ಪತ್ತಿಟ್ ಕೋಟೆರೊಡ್‌ಗ್ ಬಂಡೊರು. ಖಾಲಿ ಏಳ್ ನಿಮಿಷತ್ ನಾಲಾಲ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪಟಾಲ ಮಾರ್ ಕೋಟೆರೊ ಕೊಡಿಕ್ ಪತ್ತಿಟ್ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಕೊಡಿ (ಬಾವುಟ) ಏರ್‌ಪಾಟ್‌ರೊರು. ಅತ್ತರೆ ನೇರ ಆಂಬೊ ಪಾದಿ ಬ್ರಿಟೀಷ್ ಪಟಾಲಮೆ ಕೋಟೆರೊ ಚುತ್ತು ಸೇರಿಟ್ ಆವುರು. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ಗ್ ಗೊಂತಿಲ್ಲೆಂಟೆ, ಮೈಸೂರುರೊ ಬೆಲಿಯೊ ಪಟಾಲತ್‌ಗುಂ ಗೊಂತಿಲ್ಲೆಂಟೆ ಕೋಟೆರೊ ಚುತ್ತು ಮುತ್ತುರೊ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಬ ಉಲ್ಲ ಇಡ್‌ರಾರ್. ಇಪ್ಪ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಬ ಉಲ್ಲ ಇತ್ತೊ ಪಕ್ಯ ಎಲ್ಲಾ ಕಾತೊಂಟು ಇನ್ನೊ 'ಫಿರಂಗಿ'ರೊ ಬುಡೊಗು ಅವುಡೆ ಏದೊರು ಪಟಾಲಮೆ ಇಲ್ಲೆ. ಪಟಾಲಮಾರ್ ಇನ್ನೆಂಗುಂ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಬ ನೂಲುಂಬೊ ಅಂಜಳಾರೊ ಕೊಲ್ಲುಲ್ಲೆ, ಎಂದೆ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಅವುಡೆ ಇನ್ನೊ ಎಲ್ಲಾ ಪಟಾಲಮಾರ್ ದೇಶ ದ್ರೋಹಿಜ ಆಯಿಟಿಕ್‌ರಾರ್. ಆಯೆಂಗುಂ 'ಬಲರಾಮ' ಚೊಲ್ಲುರೊ ಒರು ನಿಯತ್‌ರೊ ಪಟಾಲ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಬಳೊ ಕೈಲ್ ಚಾವುರಾ.

ಕೋಟೆರೊ ಉಲ್ಲ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪಟಾಲಂ ನೂಲುರೊ ನೂಲುಗು ಅಂಜೊಗು ಸೈಯ್ದ್ ಸಾಹೇಬ್ ನಂಜೊಗು, ನೂಲೊಗು ಉಪಕಾರ ಆಕಿರ್ ಚೊಲ್ಲುರೆದ್ ಗೊಂತಾವಂಟೆ. ಅವುನುಗು ಬೇಡಿರೊ ಕೊಡಿಲ್ ಕುತ್ತುರೊರು. ಸೈಯ್ದ್ ಸಾಹೇಬ್ ನೇಲತ್ ಬೂಲುರು. ಇದ್ರೊ ನೋಕಿಯೊ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪಟಾಲತ್ತೊ ಮೇಜರ್ 'ಡಲ್ಲಾಸ್' ಚೊಲ್ಲುರೊನ್‌ಗ್ ಸೈಯ್ದ್ ಸಾಹೇಬ್‌ರೊ ಗುರುತ ಕಿಟ್ಬಾರ್. ಅವುನು ತಂಡೊ ಪಟಾಲ ಮಾರ್ ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಚೊಲ್ಲುರಾ "ಅವುಂಡೊ ಬುಟ್ಟು ಬುಡೊರು. ಅವುನು ನಂಜೊಗು ಈ ಕೋಟೆ ನೂಲೊಗು ತೇರು ಕಾಟಿರಾ..." ಸೈಯ್ದ್ ಸಾಹೇಬ್‌ಗ್ ಕುಡಿಕೊಗು ತನ್ನ ಕೊಡ್ತುಟು 'ಡಲ್ಲಾಸ್'

ತಂಡೋ ಕುದುರೆ ಪತ್ತಿಟ್ ಮುನ್ನೋಲು ಪೋಂಡ, ಸೈಯ್ಯದ್ ಸಾಹೇಬ್ ಎಂಚಿಟ್ ದೈಕ್ರ್.

ಕೋಟೆರೊ ಉಲ್ಲತ್ತೋ ಪೆಂಟೆಲ್ ಟಿಪ್ಪು ಉಚ್ಚೆತ್ತೋ ಚೋರು ಉಂಡುಂಟು ಕೈ ಕಳಿಗಿರೊ ಅತ್ತರೆಮೆ ಅಪ್ಪಮೆ ಆಯಾಳ್‌ರೊ ಕಾದ್ನ್ ಒರು ಬಿಸಯ ಕೇಕ್ರ್ 'ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ರಜ ಕೋಟೆರೊ ಮೇಲ್ನ್ ನೂಂಡುರೊರು, ಕೋಟೆರೊ ಒರು ಭಾಗತೊ ಉಲ್ಲ ಇಟ್ಪ್‌ಟಾಯಿತ್, ಇಪ್ಪ ಕೋಟೆರೊ ಉಲ್ಲ ಬಂತ್ ಅವುಡೆ ಕೂಡ ಚೊಮ್ಮೆ ಪಕ್ಕತ್ತೋ ಉಲ್ಲ ಇಚ್ಚೊಂಟು ಉಲ್ಲೊರು' ಈ ಪಲ್ಕ ಇಡೀ ಕೋಟೆರೊ ಚುತ್ತು ಮುತ್ತುರೊ ರಾಯತ್ ರಜರೊ ಕಾದ್ನ್ ಕೇಕ್ರ್. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ತಂಡೊ ಕೊರಿಯ ಉಗ್ರಾಣಿ ಮಾರ್ ಪಿನ್ನೆ ಪಟಾಲತೊ ಕೂಟಿಯೊಂಟು ಕೋಟೆರೊ ಪೆರ್ನೆತೊ. ಬಾಯಿಲ್‌ಲ್ ನೂಲುರು. ನೆರಾಯಿಟುಂ ಇದ್ ಮೀರ್ ಸಾದಿಖ್‌ರೊ ಪೆದಂಬು ಅವುನು ಟಿಪ್ಪುರೊ ಎಡ್ವಾಲೆ ಎಡ್ವೊಗಾಯಿಟ್ ಇಜನೆ ಎಲ್ಲಾ ಆಕಿರೊ. ಈ ಕುರಿ ತಿಂಜಳ್ತೊ ಮಜಿರಿ ಬೇಗ ಚೊಂತು ಎಲ್ಲಾ ಪಟಾಲ ಮಾರ್ ಕೈಲ್ ಇನ್ನೊ ಬೆಡಿ, ಮರ್ಂದ್‌ರೊ ಕೀಲ್ ಬೆಯಿಪಾಟಿಟ್ ಅಂಜಳೊಟ್ಟಿಗೆ ಮೀರ್ ನಾದಿವ್ ಚೊಲ್ಲುರಾ "ಇಪ್ಪ ಕೋಟೆರೊ ಉಲ್ಲ ನೂಂಡೊ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಜಲೊಟ್ಟಿಗೆ ನಿಂಜ ಆರುಂ ಪಡೆ ಎಡ್ವೊ ತೀರ. ಅಂಜಳೊಟ್ಟಿಗೆ ರಾಜಿ-ಪಂಚಾತಿಗೆಗ್ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಒಪ್ಪಿರ್. ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಜ ಇಪ್ಪ ಎದೊರು ರಗಾಳೆ ಇಲ್ಲೆಂಟ್ ಕೋಟೆರೊ ಉಲ್ಲ ನೂಡೊಂಟು ಇಕ್ಕ್‌ರೊರು. ಆಯೆಂಗಾ ಒರು ಬೆಲಿಯೊ ಪೊಲೆ ಅಂಜೊಗು ಅಡ್ಡ ಬಂಡ್. ಚೊಮ್ಮೆ ತನ್ನಿ ಇನ್ನೊ ಆ ಪೊಲೆರೊ ಕಡಕೊಗು ಅಜೊಗು ಅವುಲ್ಲೆ. ಅಪ್ಪ ಮೀರ್ ಸಾದಿಖ್‌ರೊ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಅವುಂಡೊ ಪಟಾಲಂ ಬಂತ್ ಆ ಪೊಲೆಗ್ ಪಲಗೆ ಮುಚ್ಚಿಟ್ಪ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಜೊಗು ಪೊಲೆ ಕಡನ್ನ್ ಬರೊಗು ತೆರು ಆಕಿ ಕೊಡುಕುರೊರು. ಕೊರಿಯ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪಟಾಲಂ ಕೋಟೆರೊ ಉಲ್ಲ ನೂಡೊಂಟು ಬೆಡಿ, ಮರ್ಂದ್‌ರೊ ತಪ್ಪಾಟ್‌ರಾರ್. ಕೋಟೆರೊ ಒರು ಭಾಗತ್ಲ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ರಜಳೊ ನೂಲತೊ ಪೋಲೆ ಅಡ್ಡ ಬಂಡೊ ಒರೇ ಒರು ಪಟಾಲಂ ಇಲ್ಲೆಂತ್. ಇದ್ಲ್ ಆಯಿಟ್ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೊ ಅರಮನೆ ಬುಟ್ಟುಟು. ಪಿನ್ನೆ ಎಲ್ಲಾ ಕೋಟೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಜ ಉಲ್ಲ ಇಡ್‌ರಾರ್.

ಮೈಸೂರುರೊ ಬನ್ನೊ ಪಟಾಲಂ ಮೀರ್ ಸಾದಿಖ್‌ರೊ ಪಲ್ಕ ಕೇಟ್‌ಟ್ ಪೇರಾವು ಪೋಂಬೊ ಆ ಪಟಾಲಂರೊ ಮೇಲ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಜ ಬೆಡಿ ಬುಟ್ಟುಟು ಚೊಮ್ಮೆ

ಪಟಾಲಂರೊ ಕೊಲ್ಲು ರಾರ್. ಅಪ್ಪ ಅವುಡೆ ಬನ್ನೊ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ಗ್ ಚೊಮ್ಮೆ ಅರ್ಸೆ ಬಂಡ್, ಮನಸ್ಗ್ ಚೊಮ್ಮೆ ನೊಂಬಲಂ ಆವುರು. "ನಾನ್ ಬರುಂಬೊ ಚೊಮ್ಮೆ ನೇರ ಆಯಿತ್. ಊಡೆ ದೇಶದ್ರೋಹಿಜ ಉಲ್ತಾರಾಂಟ್ ನಾನ್ ಬಿಯಾರಿಚಿಟ್ಟೆ. ನಾನ್ ಒರ್ತನೆ ಪಡೆ ಎಡ್‌ಕಾರೆ. ಇತ್ತರೆ ಬೆಲಿಯೊ ಪಡೆಲ್, ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಬಳೊ ಈ ದೇಶತೊಮೆ ಓಡ್ಪಾಟೊನುಂಟು ನಾನ್ ಕರ್ಡಿಟ್ ಇನ್ನೆ ಆಯೆಂಗಾ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಬಳೊ ಇತ್ತಾರ ಬೆಲಿಯೊ ಪಟಾಲ ಉಂಡುಂಟು ನಕ್ಕು ಗೊಂತಿಲ್ಲೆಂತ್. ಈ ದೇಶತೊ ಎನಿ ಮುನ್ನೊಲ್ಲೊ ಭವಿಷ್ಯತ್ ಆಯಿಟ್, ಎನಿ ಮುನ್ನೊಲ್ಲೊ ಆಲ್‌ಮಾರಾರೊ ನಲ್ಲೆಗಾಯಿಟ್ ನಾನ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಬಳೊಟ್ಟಿಗೆ ಪಡೆ ಆಕೊನೆ.

ಈ ದೇಶತೊ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯತ್‌ಗಾಯಿಟ್ ನಾನ್ ಪಡೆಲ್ ಸೈದಾಯೆಂಗುಂ ಬೆಲಿಯೊ ಇಲ್ಲೆ. ನಂಡಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಆರಾಯೆಂಗುಂ ಈ ದೇಶತ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕೊಂಬಂಡೊರು. ಅಂಜತ ಜೊಗು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ರಬಳೊಟ್ಟಿಗೆ ಪಡೆ ಎಡ್ಕೊಗು ನಾನ್ ಒರು ಧೈರ್ಯ ಕಾಟೊನೆ. ನಂಡೊ ಈ ಧೈರ್ಯಮೆ ನಾಳೆ ಈ ದೇಶತ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಕೊಂಬರೊಗು ಪಡೆ ಎಡ್‌ಕ ರಜೊಗು ಮಾದರಿ ಆವಟ್ ಅದ್ಕಾಯಿಟ್ ನಂಡೊ ಜೀಯ ಪೊಯೆಂಗುಂ ಬೆಲಿಯೊ ಇಲ್ಲೆ. ಎನಿ ಈ ದೇಶತ್ ಪರಕೊಗು ಉಲ್ಲೆ ಪುದಿಯೊ ಪಿಳೆಗೆಗ್ ಅಂಜಳೊ ದೇಶ ಸೇವೆಗ್ ನಂಡೊ ಈ ಜೀಯ ಪೊವಟ್"

'ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್' ಪಟಾಲಂರೊ ಎಂಜನೆಂ ಬಂಜ ಬಂತ್ ಒಟ್ಟಾಕ್‌ರ್. ಆಯೆಂಗಾ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಬ ಫಿರಂಗಿಲ್ 'ತೀ' ಪಾರ್ಪಟಿಟ್ ಟಿಪ್ಪುರೊ ಪಟಾಲಂರೊ ಓಡ್ಪಾಟ್‌ರಾರ್. ಇಪ್ಪ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಉಲ್ಲೊ ಕೊರಿಯ ಪಟಾಲಂ ಮಾತ್ರ ಕೋಟೆರೊ ಬಾಯಿಲ್ ಮುಚ್ಚಿಟ್ ಇಕ್‌ರ್.

ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಬಳೊಟ್ಟಿಗೆ ಪಡೆಲ್ ಸೋತುಟು ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ತಪ್ಪಾಟಿಟ್ ಪೊವೊನುಗು ತೀರ ಚೊಲ್ಲುರೊ ಉದ್ದೇಶತ್ ಮೀರ್ ನಾದಿಮ್ ಎನಿ ಒರು ಪೆದಂಬು ಆಕ್‌ರಾ. ತನ್ನಿರೊ ತೆರುರೊಮೆ ಮುಚ್ಚಿಟ್ ಬುಡುರಾ. ಇಂಜನೆ ಆಯಿಟ್ ಮೈಸೂರುರೊ ಪಟಾಲಂಗೆ ಟಿಪ್ಪುರೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರೊಗು ತೆರು ಇಕ್‌ಲ್ಲೆ. ಕೋಟೆರೊ ದಳಪತಿ ಆಯಿಟ್ ಇನ್ನೊ ಮೀರ್ ನಾದಿಮ್ ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಚೊಲ್ಲುರು ಆ ಬಾಯಲ್‌ರೊ ತೊರೆಂಟ್, ಅವುನು ಟಿಪ್ಪುರೊ ಪಲ್ಕತ್ ಮರ್ಮಾದಿ ಕೊಡ್ಕಲ್ಲೆ. 'ಸುಲ್ತಾನ್' ನಾನ್ ಇಪ್ಪ

ಬಾಯಿಲ್ ತೊರಕೊಗು ಆವುಲ್ಲೆ ಬಾಯಿಲ್ ತೊರಕೊಗು ತೀರಾಂಟ್ ನಂಡೊ 'ಧನೀ' ಮೀರ್ ಸಾದಿಖ್ ನಕ್ಕ್ ಚೊನ್ನರು" ಮೀರ್ ನಾದಿಮರೊ ಪಲ್ಕುಕೇಟ್ ಚಿಪ್ಪು ಚೊಮ್ಮೆ ಬೇಜಾರ್ ಆಕ್ರ್. ಇಪ್ಪ ಟಿಪ್ಪುಗು ಮೀರ್ ಸಾದಿಖ್‌ರೊ ಪೆದಂಬು ಕಲಿ ಗೊಂತಾವುರು, ಚೊಮ್ಮೆ ಬೇಜಾರ್ ತಂಡೊ 'ಕೈ'ರೊ ನೆಂಜ್ಜಿಲ್ ಬೆಚ್ಚಿಟ್ ಕೇದಿಕ್ರ್ ಇದ್‌ರೊ ನೋಕಿಯೊ ಆಯಾಳ್ಗ್ ಮರ್‌ಂದ್ ಕೊಡುಕುರೊ, ಎಪೊಂ ಟಿಪ್ಪುರೊಟ್ಟಿಗೇಮೆ ಇಕ್ಕ್‌ರೊ 'ರಾಜಾಖಾನ್' ಬಿಯಾರಿಕ್ರ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಜ ಬುಟ್ಟೊ ಬೆಡಿ 'ಟಿಪ್ಪು'ರೊ ನೆಂಜ್ಜಿಗ್ ಬೂಂತಾಂಟ್. "ಸುಲ್ತಾನ್ ಎಂದಾಯಿತ್ ನೆಂಜ್ಜಿಗ್ ಮಾತು ಬೆಡಿ ಬೂಂತಾ" ಅಪ್ಪ ಟಿಪ್ಪು ರಾಜಾಖಾನ್‌ರೊಟ್ಟಿಗೇ ಚೊಮ್ಮೆ ಬೇಜಾರ್ ಚೊಲ್ಲರು "ನೆಂಜ್ಜಿಗ್ ಬೂನೆಂಗ್ ನೊಂಬಲ ಆವಲೆಂತ್ ರಾಜಾಖಾನ್ ಬೆಡಿ ನಂಡೊ ಮನಸ್‌ರೊ ಉಲ್ಲತ್ ಬೂನುರು."

ಇಪ್ಪ ಟಿಪ್ಪುಗ್ ಗೊಂತಾವುರು ನಾನ್ ವಿಶ್ವಾಸ ದ್ರೋಹ ಆಕಿಯಬಲೊ ನಡುಲು ಕಿಟ್ಟಿ ಬೂನುರೆ, ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಂಜಳೊಟ್ಟಿಗೇ ಸೇರಿಟ್ ನಕ್ಕ್ ನಾನ್ ಜೀಯತ್ ಜೀಯ ಕೊಡುಕೊಗು ತಯಾರಾಯಿಟ್ ಇನ್ನೊ ನಾನ್ ನಂಬಿಯೊ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಇಂಜನೆ ಆಕಿರಾರ್‌ಂಟ್ ಬಿಯಾರ್ಚಿಟ್‌ಲ್ಲೆ. ಟಿಪ್ಪುರೊ ಮುಟ್ಟು ಕೊರಿಯ ನಿಯತ್‌ರೊ ಪಟಾಲಂ ಇಂತ್, ಟಿಪ್ಪುಗು ಎಂಜನೆಂ ಆಕಿಟುಂ ತಪ್ಪಾಟಿಟ್ ಪೋಗಂತ್. ಟಿಪ್ಪುರೊ ಅಬ್ಬ ಹೈದರಾಲಿ ಆಯಾಳ್‌ರೊ ಕಾಲತ್ ಕೋಟೆರೊ ಉಲ್ಲತ್ ಸುರಂಗತ್ತೋ ತೆರು ಆಕಿಟ್ ಇಂತ್. ಅದ್ ಪೂರ್ಣಯ್ಯ, ಫಾಜಿಖಾನ್ ಪಿನ್ನೆ ಟಿಪ್ಪುಗು ಮಾತ್ರ ಗೊಂತಿನ್ನೊ.

ಟಿಪ್ಪುಗು ಜೀಯತೊ ಮೇಲ್ ಆಸೆ ಇಂತ್‌ಂಟ್ ಆಯೆಂಗ್ ಆಯಾಳ್ಗ್ ಆ ಸುರಂಗ ತೆರುಲು ತಪ್ಪಾಟಿಟ್ ಪೋಗಂತ್. ಇಲ್ಲೆ ಟಿಪ್ಪು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ರಜೊಗು ಎಪೊಂ 'ಪಿಲಿ' ಆಯಿಟೆ ಇಕ್ಕ್‌ರೇಂಟ್ ಕರ್ದಿಯೊ ಒರು ರಾಜಾವು. ಒರು ನಲ್ಲೊ ದೇಶತೊ ಪಿಸ್ ಆಕ್‌ರೊ ಆಕ್. ಟಿಪ್ಪು ಎಪೊಂ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ರಜಳೊ ಎದುರು ಎಲಿ ಆವೊಗು ತಯಾರ್ ಇಲ್ಲೆ.

ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ತಂಡೊ ಚುತ್ತು ಉಲ್ಲೊ ಕೊರಿಯಮೆ ಪಟಾಲಂರೊಟ್ಟಿಗೇ ಬೆಲೆಯೊ ಪಡೆಗ್ ತಯಾರಾವೊಗು ಚೊಲ್ಲರು, ತಂಡೊ ನಡುಲು ಇನ್ನೊ ಕತ್ತಿ'ರೊ ಎಡ್‌ಟ್. ಚೊಲ್ಲರು "ಸರ್ಕಾರ್ -ಎ ಖುದಾದಾದ್" ಟಿಪ್ಪುರೊ ಈ ಗರ್ವತೊ ಬೊಬ್ಬೆ ಕೇಟ್, ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಜೊಗು ಪೇಡಿ ಆವುರು, ಇಪ್ಪ ಅಂಜೊಗು ಟಿಪ್ಪು ಮೈಸೂರು ಪಿಲಿರೊ ಪೋಲೆಮೆ ಕಾಂಡ್ ಪೊನಂಜಿ ವರ್ಷತ್ಲಾ ಮೈಸೂರುರೊ ಪಿಲಿ ಆಯಿಟ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಜಳೊ

ತಡಿಗ್ ಪೇಡಿ ದೈಪಾಟಿಯೊ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೊ ಈ ದುನಿಯಾವುರೊ ತನ್ನಿ ತೀನೊಂಟು ಬಂತ್, ಪಡೆ ಶುರು ಆವುರು, ಅತ್ತರೆ ಬೆಲಿಯೊ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರೊ ಪಟಾಲಂರೊಟ್ಟಿಗೆ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಕತ್ತಿ ಪಿಡಿಚಿಟ್ ತಂಡೊ ಚೆರಿಯೊ ಪಟಾಲಂ ಪಿಡಿಚಿಟ್ ಪಡೆ ಎಡ್ಕರ್. ಟಿಪ್ಪುರೊ ಒರೊರೇ ಪಟಾಲಂ ನೆಲತ್ಗೆ ಬೂಲುರು. ಇಪ್ಪ ಟಿಪ್ಪುರೊಟ್ಟಿಗೆ ಒಲಿಜ್ಜಿರೊ ಜಂಡಾಲ್ ಮಾತ್ರ ರಾಜಾಖಾನ್ ಪಿನ್ನೆ ಮೈಸೂರುರೊ ಒರು ಬಾಲಕಾರ ಪಟಾಲ ಟಿಪ್ಪುರೊ ಪೆರಗೆತ್ಲ ಬಂತ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಬ ಕೊತ್ತೊಗು ಪರ್ತಾಂಬೊ ಆ ಬಾಲಕಾರ ಪಟಾಲಂ ತಂಡೊ ಕತ್ತಿ ಎಡ್ತ್‌ಟ್ ಜಂಡ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪಟಾಲಂ ಮಾರೊ ಕೊತ್ತಿ ಕೊತ್ತಿಟ್ ಕೊಲ್ಲುರಾ. ಇದ್‌ರೊ ಕಂಡೆಟ್ ಒಲಿಜ್ಜಿಯೊ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಬ ಓಡಿ ಪೊಂಡೊರು. ಇದ್‌ರೊ ನೋಕಿಟ್ ಟಿಪ್ಪುಗು ಋಷಿ ಆವುರು. ಆ ಬಾಲಕಾರ ಪಟಾಲರೊ ಕುಂಜಿ ಪಿಡಿಚಿಟ್ ಟಿಪ್ಪು ಚೊಲ್ಲುರು "ಮೋನೆ ನೀನ್ ನಿಂಡೊ ನಿಯತ್ ಕಾಟಿಯೆ, ಇಂಡ್ ನಂಡೊ ಪಟಾಲಂಲ್ ಒಳಿಜ್ಜಿರೊ ನೀನ್ ಒರ್ತ, ಆರ್ ಮೋನೆ ನೀನ್, ಎಂದ್ರೊ ನಿಂಡೊ ಪೇರ್" ಟಿಪ್ಪುರೊ ಪಲ್ಕ ಕೇಟ್‌ಟ್ ಆ ಬಾಲಕರರೊ ಕನ್ನಲ್ ತನ್ನಿ ಬಂಡ್ ಅವುನ್ನು ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಎಂದ್ರೊ ಚೊಲ್ಲೊನುಂಟೆ ಗೊಂತಾವುಲ್ಲೆ. ಅತ್ತರೆ ನೇರ ಆಂಬೊ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಬ ಬುಟ್ಟೊ ಬೆಡಿ ಆ ಬಾಲಕರರೊ ನೆಂಜ್ಜಿಲ್ ನೂಂಡುಟು ಅವುಂಡೊ ರೊವು ಪೋಯೊಂಟು ಇಕ್ಕೊಂಬೊ ಟಿಪ್ಪು ಆ ಬಾಲಕರರೊ ಅರಗಿ ಪಿಡಿಚಿಟ್. "ಮೋನೆ ನಿಂಡೊ ಒಳಿಕೊಗು ನಂಡೆ ಕೈಲ್ ಆಯಿಲ್ಲ. ನಕ್ಕ ಮಾಪು ಆಕ್" ಅಪ್ಪ ಆ ಬಾಲಕರ ಚೊಲ್ಲುರಾ "ಸುಲ್ತಾನ್ ನಿಂಜೊಗು ಚೊಮ್ಮೆ ಡೋಂಗಿ ಆಕಿಯೊ ನಿಂಜೊಗು ದ್ರೋಹ ಆಕಿಯೊ ಶಾಮಯ್ಯರೊ ಮೋನು ನಾನ್. ನಿಂಬ ನಂಡೊ ಅಬ್ಬ ಆಕಿಯೊ ಬೇಂಡತೊ ಸೋರತ್ಗೆ ಮಾಪು ಆಕೊನು ನಿಂಬ ನಂಡೊ ಅಬ್ಬರೊ ಮಾಪು ಆಕೊನು" ಚೊಂತು ಆ ಬಾಲಕರಾ ಕನ್ನ ಮುಚ್ಚಿರಾ. ಇಪ್ಪ ಟಿಪ್ಪುರೊಟ್ಟಿಗೆ ರಾಜಾಖಾನ್ ಒರ್ತನೆ ಉಲ್ಲೊ ಮೈ ಸೂರುರೊ ಎನಿ ಒರು ಪಟಾಲಂ ಕೋಟೆರೊ ಪರ್ತ್ ಪಪ್ಪಾಟಿಟ್ ಪೊವೊನುಗು ತೆರು ತೇಡಿಯೊಂಟು ಇಕ್ಕೊರೆದ್ ಟಿಪ್ಪುಗು ಕಾಂಡ್, ಮೈಸೂರುರೇ ಪಟಾಲಂ ಈ ಗುಂಪುಗು ಚಿಂತಾಮಣಿ ಚೊಲ್ಲುರೊನ್ ಮೂಪ ಆಯಿಟ್ ಇಕ್ಕೊರಾ, ಅವುನುಗು ಟಿಪ್ಪುರೊ ನೋಕಿಟ್ ಅದಿಸ ಆವುರು "ಊಡೆ ಎಂದ್ರಾಕಿಯೊಂಟು ಉಲ್ಲೊ ಸುಲ್ತಾನ್" ಚಿಂತಾಮಣಿರೊ ಪಲ್ಕ ಕೇಟ್‌ಟ್ ಟಿಪ್ಪುಗು ಬೆಚ್ಚಿ ಆವುರು "ನಾನ್ ಊಡೆ ಎಂದ್ರಾಕಿಯೊಂಟು ಉಲ್ಲೆಮಾ? ನಿಕ್ಕ ಎಂದೇ ಕನ್ನ

ಕಾಂಡಿಲ್ಲೆ ನಾನ್ ನಂಡೊ ಪಗೆಕಾರ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ರಬಳೊಟ್ಟಿಗೆ ಪಡೆ ಎಡ್ಕೊಂಟು ಉಲ್ಲೆ" ಟಿಪ್ಪುರೊ ಪಲ್ಕ ಕೇಟ್‌ಟ್ ಚಿಂತಾಮಣಿ ಚೊಲ್ಲುರಾ "ಸುಲ್ತಾನ್, ಮೀರ್ ಸಾದಿಖ್ ಎಲ್ಲಾ ಮೋತುಂನಂಜ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ರಜೊಗು ತಲೆ ಬಗ್ಗ ಪಾಟಿಟ್, ಅಂಜೊಗು ಗುಲಾಮ ಆಯಾಂಟ್ ಕೊಡಿ ಪಾರ್ಪಟೊ ನುಂಟು ಚೊನ್ನೂರು, ನಂಜಳೊ ಕೈಲ್ ಇನ್ನೊ ಬೆಡಿರೊ ಬುಟ್ಟು ಪೋನುಗು ಚೊಂತು. ಇದೆಲ್ಲಾ ನಿಂಜಮೆ ಚೊಲ್ಲುಗು ಚೊನ್ನೂರೆಂಟ್ ಚೊಂತು" ಟಿಪ್ಪು ಚೊಲ್ಲುರು 'ಮೀರ್ ಸಾದಿಖ್ ವಿಶ್ವಾಸ ಘಾತಕ, ರಾಜದ್ರೋಹಿ, ಪೋ... ಮೋನೆ ಬೇನೆಂಗ್ ನೀನ್ ತಪ್ಪಾಟ್‌ಪೋ. ನಾನ್ ಬೇಂಡಂಟ್ ಚೊಲ್ಲುಲ್ಲೆ ನಾನ್ ನಂಡೊ ಉಮ್ಮು ತೀರ್‌ರೊ ತೋಲೊ ಒರ್ತನೆ ಈ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಬಳೊಟ್ಟಿಗೆ ಪಡೆ ಎಡ್ಕೊರೆ" ಟಿಪ್ಪುರೊ ಪಲ್ಕ ಕೇಟ್‌ಟ್ ಚಿಂತಾಮಣಿರೊ ಕಣ್ಣಲ್ ತನ್ನಿ ಬಂಡ್ ಅವುನು ಚೊಲ್ಲುರಾ "ನಂಜ ಎಲ್ಲರೂಂ ನಿಂಜಳೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿಟ್ ಪಡೆ ಎಡ್ಕೊರಾ. ಸರ್ಕಾರ್ ಎ - ಖುದಾಬಾದ್ "ಚೊಂತು ಚಿಂತಾಮಣಿ ಪಿನ್ನೆ ಅವುಂಡೊ ಪಟಾಲಂ ಕತ್ತಿ ಪಿಡಿಚಿಟ್ ಟಿಪ್ಪುರೊ ಚುತ್ತುಮುತ್ತು ನಿಕ್ಕುರೊರು. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ಗ್ ಇಪ್ಪುಕೊರಿಯ ಬಲ ಬಂತ್ ಚಿಂತಾಮಣಿರೊ ಪಟಾಲಂರೊಟ್ಟಿಗೆ ಕೂಡಿಟ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ರಬಳೊಟ್ಟಿಗೆ ಪಡೆ ಎಡ್ಕೊಗು ಮುನ್ನೊಲು ಪೊಂಡೊರು.

ಖಾಲಿಕ್ ಪಿನ್ನೆ ಜಬ್ಬಾರ್ ಚೊಲ್ಲುರೊ ತಂಡೊ ಜಂಡ್ ಚೇಲಾಮಾರ್‌ರೊ ಮೀರ್ ಸಾದಿಖ್ ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನ್‌ರೊ ಕೊಲ್ಲೊಗುಂಟು ಕಡ್ಡಿಟ್ ಇಕ್ಕುರಾ .

ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೋ ಜೀಮತ್‌ಲೇ ಪಿಡಿಕ್‌ರಾರಾಂಟ್ ಮೀರ್‌ಸಾದಿಖ್‌ಗ್ ತಲೆಬೆಚ್ಚಿ ಆಯೋಂಟಿಂತ್. ಅಜನೆ ಆಯೆಂಗ್ ವಿಶ್ವಾಸ ಘಾತಕ ಮಾರಾಯೊ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಬಳಿ ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೋ ಪಿಡ್ಚೆ ಪಿನ್ನೆ, ಎಂದ್ರೆಲ್ಲಾ ಪಲ್ಕ ಪರಾಟ್ಲಾ ಒಪ್ಪುಬಾಟಿಯೆಂಗ್, ಅಕೇರಿಗ್ ನಂಡೆ ಎಲ್ಲಾ ಕಿನಾವುಜ ಕಿನಾವು ಆಯಿಟ್ಟೆ ಒಲಿರಾಂಟ್ ಮೀರ್ ಸಾದಿಖ್ ಯೋಚನೆ ಆಕೊಗು ಸುರು ಆಕಿಯ. ಖಾಲಿಕ್ ಪಿನ್ನೆ ಜಬ್ಬಾರ್ ತೆಲ್ಲ ದೂರತ್ಲ ಪಡೆಕ್ಕು ಸಂಪೂರ್ಣ ತಯಾರಾಯಿಟ್ಲ ಬನ್ನೊ ಚಿಂತಾಮಣಿರೋ ಆಲ್‌ಮಾರೋ ನೋಕ್ಕಾರ್. ಆಲ್‌ಮಾರೋ ನಡುಲು ಸುಲ್ತಾನ್ ಉಂಡಾಂಟ್ ನಿಲ್ಕಿ ನಿಲ್ಕಿ ನೋಕ್ಕಾರ್. ಖಾಲಿಕ್ ಕಹಳೆ ಊದಿಟ್ಲ ಚೊನ್ನ - "ಒನ್ನ ಪಡೆ ಬುಟ್ಟುಟ್ಟು ಪೋರು, ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ತಪ್ಪಾಟೊರು, ಪಡೆ ತೀನ್‌ರ್. ನಿಜಲೊ ಪಡೆರೊ ಸಾಮಾನ್‌ಜಲೊ ಎಲ್ಲಾ ಎರಿಯೊರು. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೊ ಪೇರ್‌ಲ್

ಮೀರ್‌ಸಾದಿಖ್ ಪರ್ತ್ ಆಕಿಯೊ ಆಜ್ಞೆ ಇದ್".

ಅಪ್ಪ ಚಿಂತಾಮಣಿ ಚೊನ್ನ - "ಏ, ಕೈಲಾವತವೊನೆ, ಸುಲ್ತಾನ್ ನಜಲೊಟ್ಟಿಗೆ ಉಂಡು, ನಿಂಡೊ ವಿಶ್ವಾಸದ್ರೋಹತ್ತೋ ಮೀರ್‌ಸಾದಿಖ್‌ಗ್ ಪೋಯಿಟ್ತ್ ಚೊಲ್ಲು." ಅಪ್ಪ ಚಿಂಗೆ ಬುಟ್ಟುಟ್ತ್ ಖಾಲಿಕ್ ಸುಲ್ತಾನ್ ನೇರ್ ಆಯಿಟ್ಟುಂ ಅಜಲೊಟ್ಟಿಗೆ ಉಂಡಾಂಟ್ ನೋಕೊಗು ಮುನ್ನೊಲು ಬನ್ನ. ಅವೊಂಡೋ ಕೈ ನಡುಲು ಇನ್ನೊ ಕತ್ತಿರೆ ಮೆಲಿಂತ್. ಮೀರ್ ಸಾದಿಖ್‌ರೊ ಚೋಸ್ತಿ ಆಯೆ ಕಾರಣ ಓನುಗು ಎಲ್ಲರುಂ ಪೇಡಿಕ್‌ರಾರ್‌ಂಟ್ ಖಾಲಿಕ್ ಮನಸ್ಸಲೇ ನಿರ್ಚ. ಚಿಂತಾಮಣಿ ಪಿನ್ನೆ ಕೊರಿಯ ಸೈನಿಕಮಾರೋ ನೋಕಿಯ. ಚಿಂತಾಮಣಿ ಅಪ್ಪಮೇ ಬೆಡಿ ಎಡ್‌ಟ್ತ್ ಖಾಲಿಕ್‌ರೋ ತಲೆಕೊರು ಗುಂಡು ಇಟ್ಟು. ಮುಡಿ ಇಲ್ಲಾತೋ ತಲೆರೋ ಅದ್ ಪಾರ್ವಾಟಿತ್. ಅವೊಂಡೊ ತಲೆ ಪೂಲು ಪೂಲಾಯಿಟ್ತ್ ನೆಲತ್ತ್‌ಗ್ ಬೂಂತು ಅವೊನು ಚಿತ್ತ್ ಪೋಯ. ಅಪ್ಪ ಜಬ್ಬಾರ್ ಅವುಡೆ ಇಲ್ಲಾಂತ್. ಓಂಡೋ ಕೊಲ್ಲುರೆದ್ ನೋಕಿಟ್ತ್ ಅವೊನು ಓಡಿಪೋಯ.

ಅವೊನುಗು ಮರಿಕ್‌ರೆದ್ ಇಷ್ಟ ಇಲ್ಲಾಂತ್, ಎಂದ್‌ಗ್ ಚೊನ್ನೆಂಗೆ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಅವುಡೆ ಇಕ್ಕರೆ ಬಿಸಯ ಮೀರ್ ಸಾದಿಖ್‌ರೇ ಮುಟ್ಟು ಚೊಲ್ಲೊಗಾಯಿಟ್ತ್ ಆಯೆಂಗುಂ ನಾನಾ ಚಿಯೊಕ್ಕೊನುಂಟು ಓಡಿ ಪೋಯ. ಸುಲ್ತಾನ್‌ಗ್ ಖಾಲಿಕ್ ಪಿನ್ನೆ ಜಬ್ಬಾರ್ ಅವುಡೆಗ್ ಎಂದ್‌ಗ್ ಬನ್ನರೆಂಟ್ ಗೊಂತಾಯ್ತ್ ಅಪ್ಪ ಸುಲ್ತಾನ್ ದುಆ ಆಕಿತ್ತ್ - "ಪಡಚ್ಚೊನೆ, ನಂಡೋ ನಜಲೋ ದೇಶತ್ತೋ ಆಲ್‌ಮಾರೋ ಕೈಲ್ ಮರಿಕ್ಕೊಗು ಬುಡಂಡ."

ಜಬ್ಬಾರ್ ಮೀರ್‌ಸಾದಿಖ್‌ರೋ ಮುಟ್ಟು ಪೋಯಿಟ್ತ್ ಆಯೊ ಎಲ್ಲಾ ಬಿಸಯ ಚೊನ್ನ. ಅಪ್ಪ ಮೀರ್ ಸಾದಿಖ್‌ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಜಲೊ ಸೇನಾಪತಿ ಜನರಲ್ ಬೇರ್ಡ್ ಪಿನ್ನೆ ಕಮಾಂಡೆಂಟ್ ಮೀರ್ ನಾದಿಮ್ ಇನ್ನರ್. ಮೀರ್ ಸಾದಿಖ್ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಚಿಂತಾಮಣಿರೊಟ್ಟಿಗೆ ಇಕ್ಕರೆ ಬಿಸಯ ಅಜಗ್ ಚೊನ್ನುಟ್ಟೆಂತ್. ಮೈಸೂರುರೋ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಸೇರಿಟ್ತ್ ಅವುಡೆ ಅವುಡೆ ಪ್ರತಿಭಟನೆ ಆಕ್ಕೊಂಟು ಉಲ್ಲಾರಾಂಟ್ ಮಾತ್ರ ಚೊನ್ನ. ಅದ್ಕಾಯಿಟ್ತ್ ನಜ ಇಷ್ಟ ತಯಾರ್ ಅವೊನುಂಟು ಎಲ್ಲರ್‌ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಚೊನ್ನ. ಈ ನಡುಲು ಕೊರಿಯ ಮೈಸೂರುರೊ ಸೈನಿಕಮಾರ್ ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೊಟ್ಟಿಗೆ ಚಿಂತಾಮಣಿರೋ ಗ್ರೂಪ್ ಸೇರಿಯರ್. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸೈನ್ಯತಜ ಬೇರ್ಡರೊ ಆಜ್ಞೆ ಪ್ರಕಾರ- ಮೈಸೂರು ಸೈನಿಕಮಾರ್ ಎಲ್ಲರುಂ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇನ್ನೊ ಪಕ್ಕತ್ತ್ ನಾಲು ಮೋತುರೋ ಗುಂಡು ಇಡೊಗು

ಸುರು ಆಕ್ಟಾರ್. ಎಲ್ಲ ಮೈಸೂರು ರಜಲೊ, ಅಜಲೊ ಕೈಲ್ ಎಂದ್ ಬೇನೆಂಗುಂ ಇಕ್ಕಟ್ತ್, ಇಲ್ಲಾಂಟಿಕ್ಕಟ್ ಗುಂಡಿಟ್ತ್ ಕೊಲ್ಲೊನುಗು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸೈನ್ಯ ತಬಗ್ ಆಜ್ಜೆ ಆಕಿನ್ನಾರ್. ಎಲ್ಲ ಮೈಸೂರುರಜ ಓಡಿ ಪೋಯಿಟ್ತ್ ಒರು ಪಕ್ಕ ಎಲ್ಲರುಂ ನಿಕ್ಕರೆದ್ ನೋಕಿಟ್ತ್ ಅಜಲೆಲ್ಲಾ ಒರ್ಕಲೆ ಕೊಲ್ಲೊನು. ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸೇನಾಪತಿಗ್ ಚಮ್ಮ ಅರ್ಪ ಬನ್ನೊಂಟಿಂತ್. ಎಜನೆ ಆಕಿಟ್ತ್ ಆಯೆಂಗುಂ ಮೈಸೂರುರೋ ಅವೊಂಡೊ ವಶ ಆಕಿಯೊಲೊಗು ಕಾತೊಂಟಿನ್ನ. ಕೊರಿಯ ಮಿನಿಟ್ಲೇ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಜ ಮೈಸೂರುರೋ ಎಲ್ಲಾ ಪಕ್ಕತ್ತೋ ಅಜಲೊ ವಶ ಆಕ್ಯೊಂಡರ್. ಮೀರ್ ಸಾದಿಖ್ ಏವೊರು ಕಷ್ಟ ಇಲ್ಲಾಂಟ್ ಅಜಗ್ ಬಗ್ಗಿನ್ನ. ಬೇರ್ಡ್ ಚೊನ್ನೊ ಪೋಲೆಮೆ ಎಲ್ಲ ಆಯ್ತ್. ಗೆಂದಿಟೆ ತೀರೊನುಂಟು ಯೋಚನೆ ಆಕ್ಯೊಂಟಿನ್ನ. ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣತ್ತೋ ಎಜನೆ ಆಯೆಂಗುಂ ವಶ ಆಕಿಟ್ಟೇ ತೀರೊನು. ಅಯೆಂಗ್ ಅವೊನು ಒರು ಗಂಟೆರೊ ಉಲ್ಲ ಪೇರ್‌ಪೋಯೊ ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣತ್ತೋ ಕೋಟೆರೊ ಗೆಂದಿಟ್ತ್ ಮೈಸೂರು ಪಿನ್ನೆ ಅದ್ರೊ ಸುಲ್ತಾನ್‌ಗ್ ಮಣ್ಣ್ ತಿನ್ನೊಪ್ಪಾಟಿಯೊ ಸೇನಾಪತಿ ನಾನೇ ಚೊನ್ನಟ್ ಇಡೀ ಚರಿತ್ರಲೇ ಎಲ್ಲರುಂ ಎಲ್ಲೊನು ಚೊನ್ನಟ್ತ್ ಮನಸ್ಸಲೇ ಆಸೆ ಆಕ್ಯೊಂಟಿನ್ನ. ಒರು ಗಂಟೆ, ಒರೇ ಒರು ಗಂಟಲ್ ಎಲ್ಲಂ ತೀರೊನು. ಅದೊರು ದಾಖಲೆ, ಅವೊನು ನೀರ್ಚಿಟ್ ಇನ್ನ. "ಇನ್ ಅದರೆ ಆರ್‌ಗುಂ ತಪ್ಪಾಟೊಗು ತೀರ. ನಜಮೆ ಗೆಂದಿಯೆ, ಅವೊಂಡೋ ಮನಸ್ಸಲ್ ಚಮ್ಮ ಕಷ್ಟ ಬನ್ನಲ್ಲೆಂಗ್, ಗೆಂದಿರೆಂಟ್ ಆರುಂ ಚೊಲ್ಲಲ್ಲೆ. ಇಲ್ಲೆಂಗ್ ಎಲ್ಲರುಂ ಚೊಲ್ಲವರ್ ನಜ ಸುಲಬತ್ತಲ್ ಗೆಂದ್ಯ. ಅದ್ರೊ ಮೀರ್‌ಸಾದಿಖ್ ನಜಗ್ ಬಟೆಜೆಲ್ ಬೆಚ್ಚಿಟ್ತ್ ಕೊಡನ್ ತನ್ನರೆಂಟ್ ನಿರಿಕ್‌ವಾರ್. ಅದ್ಕಾಯಿಟ್ತ್ ಒರು ಗಂಟೆಮಾ, ಅರೆ ಗಂಟೆಮಾ ಅದ್ ಆರ್ ಕೇಕಡಾರ್? ಮರಿಕ್‌ರಜಲೊ ಕನಕ್ ಯಾರ ಅವೊನು ಅತ್ತರೆಮೆ. ಇದಲ್ ಆರೋ ತಪ್ಪು, ಆರೊ ಒಪ್ಪುಂಟ್ ನೋಕೋಗಿಲ್ಲೆ. ಅದ್ ನಕ್ಕ ಗೊಂತುಂ ಇಲ್ಲೆ. ಎಲ್ಲರುಂ ನಜಲೊ ಚೊನ್ನಟ್ತ್ ಪೆಡಿಕೊನು. ಗುಂಡುರೋ ಮಲೆ ಎಲ್ಲರೊ ಮೇಲ್ ಬೂಲೊನು. ಚತ್ತೆಬಲೊ ಪಟ್ಟಿ ಎತ್ತರೆ ಉದ್ದ ಆಯೆಂಗು ಬೆಲಿಯಲ್ಲ. ಗೆಂದರೆದ್ ಮಾತ್ರ ನಕ್ಕ ಮುಖ್ಯ."

ಮೈಸೂರುರೋ ಸಾಧಾರಣ ಎಲ್ಲ ಪಟಾಲಮಾರೋ ಮೇಲುಂ ಗುಂಡು ಇಟ್ಟಿರ್. ಮೈಸೂರು ಪಟಾಲಮಾರ್ ಇನ್ನೊ ಎಲ್ಲಾ ಕಟ್ಟಾನ್‌ತ್ತಗ್ ತೀ ಇಟ್ಟಿರ್. ಪೊಗೆ ಪಿನ್ನೆ ತೀಲಾಯಿಟ್ತ್ ಚಮ್ಮ ಪಟಾಲಮಾರ್ ಒರು ಪಕ್ಕತ್ತೋ ಎನೊರು ಪಕ್ಕತ್ತಗ್ ಓಡೊಗು

ಸುರು ಆಕ್ಟಾರ್. ಭಯಂಕರ ತೀಡೊ ಪೊಗಲ್ ಆರುಗುಂ ಪರ್ತ್ ಬರೊಗು ಆಯಿಲ್ಲೆ. ಚಿಂತಾಮಣಿರಜಲೊ ಪಟಾಲಮಾರ್ ಪೆರೊವು ಪೋಗು ಚೊನ್ನರ್. ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಜಲೊ ಬೆಡಿರೆ ಒರೇಗನಿಕೆ ಗುಂಡು ಪಾರಿಯೋಂಟೇ ಇಂತ್. ಮೈಸೂರುರೊ ಮೇಲ್ ತೀ ಇಟ್ಕೊಟ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಜ ಅಜಲೊ ಪಗೆ ತೀರೊಗು ನೋಕ್ಯಾರ್.

ಶೇಖರ್ ಕೋಟೆರೊ ಪರ್ತ್ ಇನ್ನ. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಕೋಟೆರೊ ಉಲ್ಲ ಇಕ್ಕಾರೆದ್, ಅದ್ರೊ ಬಾಯಿಲ್ ಮುಚ್ಚಿಯೆದ್ ಎಲ್ಲ ಅಪೊನುಗು ಗೊಂತಿಂತ್. ಮೀರ್ ನಾದಿಮ್‌ರೊ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಆ ಬಾಯಿಲ್‌ರೊ ಮುಟ್ಟಮೇ ಕಾತೋಂಟು ಇನ್ನರ್. ಕಾಕ್‌ರಜಲೆ ಮೇಲೆ ಶೇಖರ್ ಗುಂಡು ಇಡೊಗು ನೋಕಿಯ, ಅಜ ಓಡಿ ಪೋಯರ್ ಆಯೆಂಗುಂ ಬಾಯಿಲ್ ಇಟ್ಕೊಟ್ತೇ ಇಂತ್. ಅಪ್ಪ ಶೇಖರ್ ಬೆಲಿಯೊ ಮರತ್ತೋ ಪೂಲುರೋ ಕೊಡನ್ನ್‌ಟ್ ಬಾಯಿಲ್ ವಡಕ್ಕೊಗು ನೋಕಿಯ. ಅಪ್ಪಮೆ ಮೀರ್‌ನಾದಿಮ್ ಕೊರಿಯ ಆಲ್‌ಮಾರೊಟ್ಟಿಗೆ ಬನ್ನ್‌ಟ್ ಶೇಖರ್‌ರೊ ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ಗ್ ಗುಂಡು ಇಟ್ಟ. ಶೇಖರ್‌ರೋ ಎಡತ್ತೋ ಕೈ ಗುಂಡು ಬೂಂತ್. ಸದಿಕೊಗು ತೀರತ್ತೋ ನೊಂಬಲತ್ ಶೇಖರ್ ಓಡಿಪೋಯ ಚಮ್ಮಿ ಚೋರೆ ಪೋಯಿಟ್ ತಲೆ ತಿರಿಟ್ತ್ ಒರು ತನ್ನಿರೋ ಗುಂಡಿರೊ ಮುಟ್ಟಿ ಬೂನ. ತನ್ನಿರೊ ಮೊಗತ್ ತರಿಪ್ಪಾಟಿಯೊಂಡ, ತೆಲ್ ಸಮಾಧಾನ ಆಯ್. ಚೋರೆ ಸಹ ನಿಂಡತ್.

ಮೀರ್‌ನಾದಿಮ್ ಕೋಟೆರೊ ಮುಟ್ಟತ್‌ಲ್ ಪರ್ತ್ ಬಂಡೆದ್ ಶೇಖರ್‌ಗ್ ಕಂಡತ್. ಅಪೊಂಡೊಟ್ಟಿಗೆ ನಾಲ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪಟಾಲಮಾರ್ ಇನ್ನರ್. ಪಿನ್ನೆ ಮೀರ್ ನಾದಿಮ್, ಜಬ್ಬಾರ್ ಕೊರಿಯ ಪಟಾಲಮಾರುಂ ಪೆರಗತ್ ಇನ್ನರ್. ಅಪ್ಪ ಶೇಖರ್ ಇಪ್ಪ ನಂಡೋ ನೋಕಿಯೆಂಗ್ ಕೊನ್ನುಟ್ಟೆ ಇಡ್ರಾರ್ ಚೊನ್ನುಟ್ ಮೀರ್ ಸಾದಿಖ್‌ರೋ ಬಿಲ್ವಿಟ್ ಚೊನ್ನ - "ಮೀರ್‌ಸಾದಿಖ್, ಮೀರ್‌ಸಾದಿಖ್, ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ಗ್ ನೀನ್ ಸಹಾಯ ಆಕೊನು. ಮೀರ್ ಸಾದಿಖ್ ಸಂದೋಲತ್ ಓಡಿ ಬನ್ನ. "ಸುಲ್ತಾನ್ ಎವುಡೆ ಉಂಡ್‌ಂಟ್" ಕೇಟ.

'ಅದವುಡೆ, ಅದವುಡೆ ಉಂಡು, ನೀನ್ ಅಯೆಲ್‌ಗ್ ಸಹಾಯ ಆಕೋನುಂಟು, ನಂಡೆ ಮುಟ್ಟಿ ಚೊನ್ನುಟ್ ಕಡ್ಡಾಸ್‌ಲ್ ಎಲ್ವಿಟ್ ಕಡ್ಡಾರ್- ಶೇಖರ್ ಚೊನ್ನ. "ಎಂದ್ರೆ ಎಲ್ವಿಟ್ ಕಡ್ಡಾರ್. ಬೇಗ ಚೊಲ್ಲು ಚೊನ್ನುಟ್ ಮೀರ್ ಸಾದಿಖ್ ಮೆಲ್ಲೆ ಬಗ್ಗಿಟ್ ಕೇಟ, ಎಂದ್‌ಗ್ ಚೊನ್ನೆಂಗ್ ಈ ಬಿಸಯ ಆರುಗುಂ ಗೊಂತಾವೊಗು ತೀರ. ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಮುರಿಟ್ಟೇ ಕಿಟ್ಟೊನು, ಜೀಮತ್‌ಲ್ ಕಿಟ್ಟೊಗು ತೀರಾಂಟ್ ಮನಸ್ಸೆಲೆ ನಿರ್ಚ. ಶೇಖರ್ - 'ನಕ್ಕು

ಚಮ್ಮ ನೊಂಬಲ ಆಯೋಂಟುಂಡು, ಕೈ ಏತೊಗು ಅವಲ್ಲೆ, ನೀನೇ ನಂಡೋ ಕೀಸೆರೆ ಆ ಕಡ್ಲಾಸ್ ಎಡ್ಡಾಗ ಚೊನ್ನುಟ್ ಚೊನ್ನ. ಅಪ್ಪ ಮೀರ್ ಸಾದಿಖ್ ಅವುಂಡೇ ಮುಟ್ಟಿ ಬಗ್ಗಿಟ್ಟ್ ನಿಂಡ್ಟ್ಟ್ ಅವೊಂಡೊ ಕೀಸೆಗ್ ಕೈ ಇಡೊಗು ಪೊಂಬೊಮೆ, ಶೇಖರ್ ಅವೊಂಡೆ ಕಲ್ತಾಗೇ ಚಾಕ್ ಇಟ್ಟಿ. ಮೀರ್ ಸಾದಿಖ್ ಚೋರೆಲೆ ಪೊರಂಡ. ಗೊರ ಗೊರಂಟ್ ಶಬ್ದ ಆಕಿಟ್ಟ್ ಮೀರ್ ಸಾದಿಖ್ ಮರ್ದೆ. ಜಬ್ಬಾರ್ ಶೇಖರ್‌ರೋ ತರ್ಚಿಟ್ ಇಟ್ಟಿ. ಆಯೆಂಗುಂ ನಾನಾ ಚತ್ತೋಂಟು ಉಲ್ಲೆಂಟ್ ಶೇಖರ್ ಬೇಜಾರ್ ಆಕಿಟ್ಟೆ. ಮೀರ್‌ಸಾದಿಖ್ ಮರ್ದೆ ಕ್ಕಾಯಿಟ್ಟ್ ಚಿರ್ಚೊಂಟೇ, 'ನಂಡೋ ಚಿರ್ಕೆ ಸ್ವರ್ಗತ್ತ್‌ಗ್ ಕೇಕೊನು ಚೊನ್ನುಟ್ಟ್ ಧಮ್ ಬೆಚ್ಚಿ. ಆಯೆಂಗುಂ ಅವೊಂಡೊ ಕಣ್ಣಜ ಚಿರ್ಚೊಂಟೇ ಇಂತ್. ಅಪ್ಪ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸೇನಾಧಿಕಾರಿ "ಪಾವ ಮೀರ್ ಸಾದಿಖ್, ನಲ್ಲೊ ಜೋಸ್ತಿ ಆಯಿಟಿಕ್ಕಂತ್, ರಾಜಾವುಂ ಅವಂತ್, ಶೈ, ಇಪ್ಪ ನಿಂಡೋ ಬದಲ್ ಬೇರೆಜಲೊ ತೇಡೋನಾಯಿಟ್ಟ್ ಬಂತಲ್ಲೆ ಎಂದ್ರೆ ಆಕ್‌ಡೆಂಟ್ ಅವೊಂಡೋ ಅಲ್‌ಮಾರೊಟ್ಟಿಗೆ ಚೊನ್ನ.

ಇಪ್ಪ ಆಯೆಂಗುಂ ಮೀರ್ ಸಾದಿಖ್‌ರ ಪೇರ್ ಕೇಟಿಚಿ ಅವೊನುಗು ಶಾಪ ಇಟ್ಟೊಂಟಿ ಇಕ್ಕ್‌ಡಾರ್. ಟಿಪ್ಪು ಪಿರ್ಸ ಆಕ್ರೊ ಆಲ್‌ಮಾರ್, ಮೀರ್‌ಸಾದಿಖ್ ಮರ್ದೆ ಪಕ್ಕತ್ತ್‌ಗ್ ಕಲ್ಲ್ ಎರಿಡಾರ್. ಆಯೆಂಗುಂ ಅದೇ ಪಕ್ಕತ್ತ್ ಶೇಖರ್‌ಂ ಚತ್ತೆ ಕಾರಣ, ಈ ಕಲ್ಲ್ ನಿಕ್ಕಾಯಿಟ್ಟ್ ಅಲ್ಲ ಶೇಖರ್‌ಂಟ್ ಚೊನ್ನುಟ್ಟ್ ಎರಿಡಾರ್. ಅಪ್ಪ ಶೇಖರ್‌ರೋ ಆತ್ಮ ಚಿರಿಕ್‌ಡೆಂಟ್ ಕೊರಿಯ ಆಲ್‌ಮಾರೋ ನಂಬಿಕೆ.

ಈ ನಡುಲು ಚಿಂತಾಮಣಿರೋ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಟಿಪ್ಪುರೊ ಚುತ್ತುಲೇ ಇನ್ನರ್. ಇಪ್ಪ ಅಬ ಆಲ್‌ಮಾರೋ ನಡೊ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೋ ಬಲ್ಲೊಂಟು ಪೋಯೋಂಟಿನ್ನಾರ್. ಕೀಲ್ ಬೂನೊ ಪಟಾಲಮಾರ್. ನೊಂಬಲ ಸದಿಕೊಗಾವಂಟ್ ಬುಲ್ಚಿಟೋಂಟು ಇಕ್ರೊ ಆಲ್‌ಮಾರ್, ಕುದುರೆರೊ ಬೊಬ್ಬೆ, ಇದ್ರೆಲ್ಲಾತ್ತೊ ಪರ್ತ್ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೋ ಕೂಟ್ಟೊಂಟು ಪೋಯೋಂಟಿನ್ನರ್. ಕೊರಿಯ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸೈನ್ಯತಜ ಎದಾರ್ ಕಿಟ್ಟಿಯರ್. ಚಿಂತಾಮಣಿರೋ ಕೊರಿಯ ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ಗ್ ಗುಂಡು ಇಟ್ಟಾರ್. ಅಪ್ಪ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್, ರಾಜಾಖಾನ್, ಚಿಂತಾಮಣಿ ಪಿನ್ನೆ 11 ಅಲ್‌ಮಾರೊಟ್ಟಿಗೆ ಕೋಟಿರೊ ಬೇರೆ ಒರು ಮಾರ್ಗ ಆಯಿಟ್ಟ್ ಪೇಂಟಿರೊ ಉಲ್ಲ ಪೊಂಡೆವುಡೆಗ್ ಬನ್ನನ. ಟಿಪ್ಪುಗು ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಸೈನ್ಯತಜಲೊ ಕೈರೆ ಒರ್ಕ ಅಡಿಆಯಿಂತ್. ಇಪ್ಪ ಜಂಡಾ ಗುಂಡು ತಾಂಟಿತ್. ಮೂನುನೆ ಬಟ

ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನ್‌ರೋ ನೆಂಜ್ಜಿಗೆ ಗುಂಡು ಬೂಂತು, ಅಲ್ಲಾಂಟ್ ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೊ ಕುದುರೆ ಸಹ ಚತ್ತ್‌ತ್. ಅಪ್ಪ ರಾಜಾಖಾನ್ ಚೊನ್ನ - 'ಸುಲ್ತಾನ್ ನಿಜಲೊ ಗುರ್ತ ಚೊನ್ನುಟ್ತ್, ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯತ್ತೋ ಬುಟ್ಟು ಕೊಡ್ತೊರು.' ಟಿಪ್ಪು ಸಾಧ್ಯಮೇ ಇಲ್ಲಾಂಟ್ ಚೊನ್ನು ಬುಟ್ಟುತ್, ನಿಕ್ಕೆಂದೇ ಪಿರಾಂದ್ ಪಿಡ್ಡಿರ. ಮುಂಡಾಂಟೆ ದೈಂಟ್ ಅವೊಂಡೊ ಬಾಯಿ ಮುಚ್ಚಿ ಬಾಟಿತ್. ಗುಂಡು ಬೂನೊ ಚಿಂತಾಮಣಿರೊ ನೋಕಿಗ ಚೊಂತು ಅಯಿಲ್ ಮುನ್ನೊಲು ಪೊಯ್ತ್ ರಾಜಾಖಾನ್ ಬುಲ್ಲುಟ್ಟುಂಟ್ ಕೇಟೋಂಡ್ - ಸುಲ್ತಾನ್, ಇದ್ ಮರಿಕ್‌ರೊ ನೇರ ಅಲ್ಲ, ಆರ್ ಒಟ್ಟಿಗೆ ಇಲ್ಲಾಂಟ್, ನಿಜ ಒರ್ತಮೆ ಅಜಲೊ ಎದುರ್ ಬೂಲಂಡ. 'ಇಲ್ಲೆ ರಾಜಾ, ನೀನ್ ಮುಂಡಂಡ, ನಾನ್ ಪಲ್ಕ ಕೊಡ್ ಪಿನ್ನೆ ಪೆರೊವು ಎಡ್ಕೊಗು ಸಾಧ್ಯ ಇಲ್ಲೆ."

ರಾಜಾಖಾನ್‌ಗ್ ಎನ್ ನಡಕ್‌ರೆದ್ ನೆನಚ್ಚಿಟ್ ಮೇಲ್ ಬೆರನ್ನೊಂಟು ಇಂತ್.

ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಬ ಟಿಪ್ಪುರೋ ಚುತ್ತು ಮುತ್ತುಲು ಗುಂಡು ಇಡೊಗು ಸುರು ಆಕ್ಯಾರ್. ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೋ ಚುತ್ತುಲು ನಿಂಡೆಚಿ ಎಲ್ಲರುಂ ಕೀಲ್ ಬೂನರ್. ರಾಜಾಖಾನ್ ಒರ್ತನೆ ಇನ್ನ. ಗುಂಡು ಬೂಲ್‌ರೆದ್ ಕೊರೊಡಿ ಅಯ್. ಅಪ್ಪ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಎನ್ ಸಹ ಮುನ್ನೊಲು ಪೋಗು ನೋಕಿತ್ತು. ರಾಜಾಖಾನ್‌ಗ್ ಅಂಜಿ ಬಟ ಗುಂಡು ಬೂನುಂತ್. ಅವೊನುಗು ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೋ ಮುದು ಪಿಡ್ಕೊಂಟು ಪೋನುಗು ಸಾಧ್ಯಮೇ ಆಯಿಲ್ಲೆ.

ಇಡೀ ಕೋಟೆಲ್ ಗುಂಡುರೋ ಶಬ್ದ ಎಲ್ಲಾ ನಿಂಡ್‌ಂತ್. ಕೋಟೆರೊ ಸಂಪೂರ್ಣ ವಶ ಆಕಿಯೋಲೊಗು ಒರು ಗಂಟೆರೊ ಗಡುವು ತೀರೊಗು ಬೇರ್ಡ್‌ಗ್ ಖಾಲಿ ನಾಲ್ ನಿಮಿಷ ಮಾತ್ರ ಬಾಕಿ ಇನ್ನೊ. ಇಂಗ್ಲೀಷ್‌ರಬ ಒರೊರು ಪಕ್ಕತ್ಲೆ ಇನ್ನೊ ಮೈಸೂರು ಪಟಾಲಮಾರೋ ಎಲ್ಲಾ ಕೊನ್ನೊಂಟಿನ್ನಾರ್. ಒರೆ ಒರೊ ಪಕ್ಕತ್ಲೆ ಗುಂಡುರೊ ಶಬ್ದ ಕೇಟೋಂಟಿಲ್ಲಾಂತ್. ಆಯೆಂಗುಂ ತಂಡೋ ಮೇಲ್‌ಗ್ ಮೂನು ಪಕ್ಕ ಅಡಿ ಆಯಿಟಿನ್ನೊ ಒರೆ ಒರು ಮೈಸೂರುರೋ ಪಟಾಲ, ಮೈಸೂರುರೋ ಕಾಕೋಗಾಯಿಟ್ತ್ ಕೈಲ್ ಬೆಲಿಯೋ ಕತ್ತಿ ಪಿಡ್ಚಿಟ್ತ್ ನಿಂಡ್‌ಟಿನ್ನ. ಒರ್ತನೇ ಒರ್ತ ಮೈಸೂರು ವೀರ.

ಅವೊನೇ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್.

ಅಪ್ಪ ಎದುರುಲ್ ಇಂಗ್ಲೀಷ್ ಪಟಾಲಮಾರೋ ಗ್ರೂಪೇ ಬಂತ್. ಅಜಲೊ ಕಣ್ಣ್ ಎಲ್ಲಾ ಅಡಿ ಆಯಿಟಿನ್ನೊ ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೋ ನಡುಲು ಇನ್ನೊ ಮುತ್ತುರತ್ನತ್ತ್‌ಲ್ ನೊರಚ್ಚೊ

ಅವೊಂಡೋ ಕತ್ತಿರೋ ಪಿಡಿರೆ ಮೇಲೆ ಬೂಂತು. ಅವೊನು ಆರ್‌ಂಟೇ ಗೊಂತಿಲಾಂಟೆ ಅಜ ಎಲ್ಲಾ, 'ಬರು ನಜ ಅದ್ರೆ ಎಲ್ಲಾ ಎಡ್ತೊಲ್ವ ಚೊನ್ನುಟ್ಟು ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೊ ಮೇಲ್ ಬೂನರ್. ಕತ್ತಿ ಪಿನ್ನೆ ಬೆಡಿರೊ ಮರತ್ತೆ ಕೈಲ್‌ಲ್ ಸುಲ್ತಾನ್‌ಗ್ ಸರಿಲೇ ಅಡ್ಡರ್. ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೋ ಮೇಲ್‌ರೇ ಚಮ್ಮೆ ಚೋರೆ ಪೋಯೋಂಟಿಂತ್. ಇದ್ ನಕ್ಕ್ ಅಕೆರೋ ಪಡೆಂಟ್ ನೀರ್ಚಿಟ್ವ್ ಚಿರ್ಚೋಂಟಿಂತ್ ಅಯೆಲೊ ಕತ್ತಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ರಜಲೊ ಕತ್ತಿರೊಟ್ಟಿಗೆ ಸೇರಿತ್. ಜಂಡ್ ಮೂನು ಆಲ್‌ಮಾರ್‌ಗ್ ಅಡಿಯುಂ ಆಕಿತ್. ಅಪ್ಪ ದೂರತ್‌ಲ್ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸೈನಿಕ ಒರ್ತ ಚೊನ್ನ - "ಪೆರೊವು ಬರು, ಗುಂಡಿಟ್ವಟ್ ಅವೊಂಡೊ ದುನಿಯಾವುರೊ ತನ್ನ ತೀರ್ವು. ನಿಜ ಪೆರೊವು ಬರು." ಅಜ ಎಲ್ಲಾ ಪೋಯರ್. ಅಪ್ಪ ಪಾರಿಯೊ ಗುಂಡು ಒನ್ನು ಟಿಪ್ಪುರೊ ನತ್ತಿರೆಮೆ ಪಾರ್‌ಪ್ಪಾಟಿತ್. ಮೈಸೂರುರೋ ಕಾಕರೆ ಆಲೆ ಮರ್ಚಿ ಪೋಯ್. ಟಿಪ್ಪುರೋ ನಡುರೋ ಕತ್ತಿರೋ ಪಟ್ಟಿರೋ ಗಿಲ್ಲೊಂಟು ಇಕ್ಕುಂಬೊ ಒರ್ತ ಚೊನ್ನ - "ಓನು ಪಿಲಿಗನಿಕೆ ಪಡೆ ಎಡ್ಡೆ."

ಅವೊನು ನೇರಾಯಿಟ್ವ್ ಪಿಲಿಯೇ ಆಯಿನ್ನ. ಅಯಿಲ್‌ಪಿನ್ನೆ ಅವೊಂಡೋ ಗುರ್ತ ಪಿಡ್ಡಿಟ್ವ್ ಅವೊಂಡೋ ತಡಿರೋ ಇಜ ವಶ ಆಕ್ಕೊಲುಂಬೊ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೋ ಕೈ ಕತ್ತಿರೋ ಗಟ್ಟಿ ಪಿಡ್ಡಿಟ್ಟೇ ಇಂತ್.

★ ★ ★ ★

## ಅಕೇರಿಗ್...

ಚೊಮ್ಮೆ ವರ್ಷತ್ಲಾಂಟು ಲಂಡನ್‌ರೊ ಮ್ಯೂಸಿಯಂಲ್ ಇನ್ನೊ ಟಿಪ್ಪುರೋ ಕತ್ತಿರೊ 'ವಿಜಯ ಮಲ್ಯ' ಕಾಸ್ ಕೊಡ್ತುಟ್ಟು ಈ ದೇಶತ್ ಒಪ್ಪುಪಾಟ್‌ರ್. ಅಯೆಲ್ಗ್ ಒರು ನನ್ನಿ ಇಕ್ಕಟ್.

ಇಂಡ್ ಈ ದೇಶತ್ಲ ಮುನ್ನೊಲು ಆಳ್ವಿಕೆ ಆಕಿಟ್ ಇನ್ನೋ ಅದೇತ್ತರಮಾ ರಾಜಾಕಮಾರ್‌ರೊ ಮಕ್ಕಲೊ ಮಕ್ಕಲೊ ಮಕ್ಕ ಬೆಲಿಯೊ ಪೈಸಾಕಾರ್ ಆಯಿಟ್ ರಾಜ ಮರ್ಯಾದಿಲ್ ಮಿಂಜ್ಯೊಂಟು ಉಲ್ಲೊರು, ಆಯೆಂಗಾ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೊ ಮಕ್ಕಲೊ ಮಕ್ಕಲೊ ಮಕ್ಕ ಇಂಡ್ ಆಂಧ್ರ ಪ್ರದೇಶತ್ಲೊ ಒರು ಚೆರಿಯೊ ರಾಯತ್ ಚೊಮ್ಮೆ ಪಾವತಜ ಆಯಿಟ್ ಕಷ್ಟತ್ಲಾ ನಾಲ್ ಎಡ್ತೊಂಟು ಉಲ್ಲೊರು. ಇದ್‌ರೊ ಅರ್ಥ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಅಯೆಲ್ಗ್ ಬೇನಾಯಿಟ್ ಎಂದ್ರೊಂ ಆಕಿಟ್ಲೆ, ಅಯೆಲ್ ಆಕಿರೋ ಈ ದೇಶತ್‌ಗ್ ಬೇನಾಯಿಟ್ ಮಾತ್ರ, ಮೈಸೂರು, ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣತ್ಲಾ ಉಲ್ಲೊ ಟಿಪ್ಪುರೋ ಅರಮನೆ, ಕೋಟೆ ಎಲ್ಲಾ ಬೂಲೊಗು ಆಯಿರ್. 'ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್' ಅಕೆರಿರೊ ಪಡಲ್ ಶಹೀದ್ ಆಯಿಟ್ ಬೂನೊ ಪಕ್ಕ ನೋಕುಂಬೊ ಎಂಜಿಂತ್ತಜಲೊ ಕನ್ನೊಲುಂ ತನ್ನಿ ಬರು. 'ಶ್ರೀರಂಗಪಟ್ಟಣತ್ಲಾ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಕೆಟ್ಲಾ ಪಾಟಿಯೊ ಪಲ್ಲಿ ಪಿನ್ನೆ ಅಯೆಲ್‌ರೊ ಅಡಕಿಯೊ ಖಬರ್‌ಸ್ತಾನ ಉಂಡು. ಇತ್ತರೆ ಮಾತ್ರ ಅಲ್ಲ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಲ್ ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ಗ್ ಸೇರಿಯೊ, ಅಯೆಲ್‌ರೊ ಕಾಲತ್ಲಾ ಉಂಡಾಯೊ ಚೊಮ್ಮೆ ಕೋಟೆ, ಪಲ್ಲಿಜ ಉಂಡು. ನೇರಾಯಿಟುಂ "ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್ ಒರು ಔಲಿಯಾ." ಶ್ರೀರಂಗ ಪಟ್ಟಣತ್ಲಾ ಉಲ್ಲೊ ಅಯೆಲ್‌ರೊ ದರ್ಗಾತ್ ಆಲ್‌ಮಾರ್ ಪೋಯಿಟ್ ಝಿಯಾರತ್ ಆಕಿಯೊಂಟು ಇಕ್ಕಾರ್. ಈ ಬೂಕುಲು ಟಿಪ್ಪು ಸುಲ್ತಾನ್‌ರೊ ಬಿಸಯತ್ಲಾ ಚೊಮ್ಮೆ ಎಲ್ಲೊಗು ಆಯಿಲ್ಲೆಂಗುಂ 'ಟಿಪ್ಪುರೊ ಕತ್ತಿ' ಚೊಲ್ಲುರೊ ಎನಿಯೊರು ಬ್ಯಾರಿ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಬೂಕುರೊ ಆಯತ್ರೆ ಬೇಗ ಕೊಂಬಂಡೆ.

- ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್ ಮೂಡುಶಡ್ಡೆ

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥ १ ॥



ಪಿ. ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್ ಮೂಡುಶೆಡ್ಡೆ

## ಬೂಕುರೊ ಬಗ್ಗೆ

ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆರೊ ಪೊರ್ಬಾಂಟಿ ಸುರು ಅಯೆಲ್ ಪಿನ್ನೆ ಸಾಹಿತ್ಯ, ನೀಕ್‌ಪೋಕ್(ಸಂಸ್ಕೃತಿ)ರೊ ಬೆಲೆಚೆಲ್‌ಗ್, ಚೆಮ್ಮೆ ಸಾಹಿತಿ ಮಾರ್, ಮೂಪಮ್ಮಾರ್, ಪಾಟ್‌ಕಾರ್ ಜಾವುಂ ಪೋಲುಂ ಸೊರ ಆಕಿರಾರ್. ಕೊರಿಯ ಅಲ್ಮಾರ್ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಬಾಸೆ, ನೀಕ್‌ಪೋಕ್ ಒಲಿಯೊನು ಚೊನ್ನುಟ್ಟು ಬೇರು ಇಲಿಚಿರಾರೆಂಗೆ, ಕೊರಿಯಜ ಪೇರ್‌ಗಾಯಿಟ್ಪ್ ಲಾಯಿಚ್ಚಿರಾರ್. ಒರು ಬಾಸೆರೊ ಸಾಹಿತ್ಯ ಒಲಿಯೊನೆಂಗೆ ಅವೊನು ಎತ್ತರೆ ಬೂಕು ಎಲ್ಲಿರಾ ಚೊಲ್ಲೊ ಎನ್ನ. ಕನ್ನಕ್‌ಗೇ ಬಂಡಿಲ್ಲೆ. ಅವೊನು ಎಂಜನತ್ತೊ ಗಟ್ಟಿ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತೋ ಆ ಬಾಸೆಲ್ ಎಲ್ಲಿಯಾಚೊಲ್ಲೆದ್ ಕಂಡ್ ಬಂಡೊ.

ಮೈಸೂರೋ ಪಿಲಿ ಟಿಪ್ಪುಸುಲ್ತಾನೆರೊ ಚರಿತ್ರೊ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆಲ್ ಎಲ್ಲಿಟ್ ಬ್ಯಾರಿ ಬಾಸೆರೊ ಸಾಹಿತ್ಯತ್ತಲ್ ಒರು ಚರಿತ್ರ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್ ಮೂಡುಶೆಡ್ಡೆ ಆರ್‌ಎಂಟ್ ಚೊಲ್ಲೆಕ್ ಮಡಿ ಇಲ್ಲೆ. ಪ್ರಹಸನ, ಲೇಸ್, ಎಲ್ತ್ ಎಲ್ತಾತ್‌ಲುಂ ಕೈ ಆಟಿಯೊಂಟು ಉಲ್ಲೊ ಇಸ್ಮಾಯಿಲ್‌ರೊ ಈ ಸಾದನೆ ಬ್ಯಾರಿ ಚರಿತ್ರಲ್ ನಲ್ಲೊ ಸಾದನೆ ಆವಟ್ಪ್. ಚರಿಯೊ ಬಯಸ್‌ಲ್ ಆಕಿಯೊ ಬೆಲಿಯೊ ಸಾದನೆಗ್, ಜಯ ಕಿಟ್ಟೊನೆಂಗೆ, ಓದುರಜ ತಾಜ್ಯೋಂಟ್ಪೇ ಬೇನು. ತಾಜ್‌ರಜ್ ಇಲ್ಲಾಂಟೆ ಬೂನಜ ಎತ್ತರೆಮಾ ಉಲ್ಲರ್. ಪಿರ್ನ್ ಬೆಚ್ಚಿಟ್ಪ್ ನಲ್ಲೊ ಸೊರ ಆಕ್‌ರಬಲೊ ಬೂಲೊಗು ಬುಡಂಡ. ಚರಿತ್ರ ಒಲಿಇಾಂಗೆ ನಜೊ ಒಲಿವಾ. ಅಜಲೊ ಬೂಲೊಗು ಬುಟ್ಟೆಂಗೆ ಪೆರಗೆತ್ತ ಬಂಡೊ ಬೆಲ್ಲತ್ತಲ್ ನಜ ಒಲ್ಲುರೊ ಕಂಡಿತ.

● ಮಹಮ್ಮದ್ ಬಡ್ನೂರು, ಹಿರಿಯ ಸಾಹಿತಿ